

การกำกับดูแลเนื้อหาสื่อที่ยึด 'คน' เป็นหัวใจ:

บทเรียนจากต่างประเทศ และ กสทช.

พรชชาลีสรี กุหลาบ, กัตเทพ ติสุคนธ์

Highlights

- ที่ผ่านมามี กสทช. เน้นกำกับดูแลเนื้อหาสื่อวิทยุโทรทัศน์ ซึ่งกระทบต่อความมั่นคงของรัฐบาล ความสงบเรียบร้อย และ ศีลธรรมเป็นหลัก ขณะเดียวกัน ก็กำกับดูแลเนื้อหาโฆษณา ที่เป็นภัยต่อสิทธิผู้บริโภคและสุขภาพประชาชนได้พอใช้
- องค์การกำกับดูแลสื่อของรัฐถูกคาดหวังให้มีบทบาทในการกำกับดูแลระบบตลาดและเทคโนโลยีให้หลากหลายและเป็นธรรม โดยร่วมมือกับภาคส่วนอื่นอย่างโปร่งใส และถูกตรวจสอบได้
- กสทช. ควรมีแนวทางกำกับดูแลเนื้อหาแบบมีส่วนร่วม และชี้แจงสาธารณะเกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาเนื้อหา รวมถึงบทบาทการกำกับดูแลตลาดและเทคโนโลยีของตนอย่างตรงไปตรงมามากขึ้น เพื่อให้สามารถคุ้มครองสิทธิผู้บริโภคสื่อในยุคดิจิทัล ได้มีประสิทธิภาพและโปร่งใสขึ้น

กันยายน 2023

การกำกับดูแลเนื้อหาสื่อที่ยึด ‘คน’ เป็นหัวใจ: บทเรียนจากต่างประเทศ และ กสทช.

พรระชาสิริ กุหลาบ

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ทัตเทพ ดีสุขนธ์

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กันยายน 2023

บทนำ

กสทช. ถูกคาดหวังให้ใช้อำนาจตามกฎหมายในการกำกับดูแลเนื้อหารายการและเนื้อหาโฆษณา เพื่อรับประกันสิทธิเสรีภาพของประชาชนในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม¹ ซึ่งควรช่วยให้ประชาชนได้รับประโยชน์จากการบริโภคข่าวสารและเนื้อหาต่างๆ จากสื่อแพร่ภาพกระจายเสียงที่สามารถเข้าถึงผู้รับสารในวงกว้างและมีอิทธิพลต่อการรับรู้ปรากฏการณ์ต่างๆ ของประชาชน กสทช. ยังมีบทบาทในการส่งเสริมการสร้างมาตรฐานจริยธรรมวิชาชีพเพื่อให้สื่อมวลชนสามารถกำกับดูแลกันเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงสามารถทำงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในการจัดการกับเนื้อหาที่อาจเป็นอันตรายต่อประชาชน เช่น สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม หลักการกำกับดูแลของ กสทช. มักไม่กระจ่างและไม่เท่าทันต่อพัฒนาการของเทคโนโลยีการสื่อสารและการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ทั้งการวินิจฉัยเนื้อหาที่เห็นว่ามีปัญหาและการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหา² ขณะเดียวกันก็ยังขาดการทำงานร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการทำความเข้าใจต่อกรอบและเกณฑ์การกำกับดูแลเนื้อหาที่กฎหมายกำหนด รวมถึงไม่มีการสร้างความเข้มแข็งให้กลไกการกำกับดูแลเนื้อหาโดยผู้ประกอบการสื่อและภาคประชาสังคมมากนัก³ ปัญหาเหล่านี้สะท้อนว่าการดำเนินงานของ กสทช. ที่ผ่านมายังไม่เอื้อต่อการรับประกันสิทธิเสรีภาพในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของประชาชนเท่าที่ควร

ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของภูมิทัศน์สื่อและความท้าทายของการกำกับดูแลเนื้อหาสื่อในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปจากยุคสื่อดั้งเดิม เรียงร้อยให้เกิดการคิดใหม่ถึงแนวทางที่ปกป้องคุ้มครองสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพในการแสดงออก และการกำกับดูแลที่โปร่งใสและมีส่วนร่วม แนวทางและ

กลไกการกำกับดูแลเนื้อหาสื่อแพร่ภาพกระจายเสียงของ กสทช. ที่กล่าวมาข้างต้น อาจกลายเป็นอุปสรรคในการกำกับดูแลเนื้อหาสื่อในยุคใหม่ โดยเฉพาะสื่อเผยแพร่ทางช่องทางออนไลน์⁴

การทบทวนแนวทางการกำกับดูแลเนื้อหาสื่อของ กสทช. ที่ผ่านมามีความจำเป็นเพื่อพิจารณาว่าเป็นแนวทางปกป้องคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและสิทธิผู้บริโภคอย่างไร นอกจากนี้ กสทช. ยังควรทบทวนบทบาทและแนวทางการกำกับดูแลเนื้อหาทางอินเทอร์เน็ต และความได้สัดส่วนระหว่างสื่อมวลชนและสื่อออนไลน์เพื่อรักษาระดับการแข่งขันให้เท่ากัน โดยการศึกษานี้มี 2 วัตถุประสงค์ ดังนี้

- 1) เพื่อศึกษาแนวทางกำกับดูแลเนื้อหาสื่อของ กสทช. ภายใต้หลักการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและสิทธิผู้บริโภค
- 2) เพื่อศึกษาแนวทางกำกับดูแลเนื้อหาภายใต้กฎหมายสื่อยุคใหม่โดยองค์กรกำกับดูแลของรัฐในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและสิทธิผู้บริโภค

เพื่อตอบวัตถุประสงค์ดังกล่าว ผู้วิจัยใช้การวิจัยเอกสาร (documentary research) โดยเก็บข้อมูลจากรายงานข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย (policy brief) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการรายงานของสื่อมวลชน โดยจะพิจารณาเฉพาะการกำกับดูแลเนื้อหารายการและเนื้อหาโฆษณาเท่านั้น โดยทำการศึกษาในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงกันยายน 2566 โดยครอบคลุมการดำเนินงานของ กสทช. ตั้งแต่ก่อตั้ง แต่มีจุดเน้นตั้งแต่การรัฐประหาร 2557 ซึ่งสร้างจุดเปลี่ยนในการดำเนินการอย่างมีนัยสำคัญ

กรอบคิดการกำกับดูแลเนื้อหาสื่อยุคใหม่

กฎหมายสื่อของไทยเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะการเพิ่มขึ้นของผู้ผลิตสื่อออนไลน์ ขณะที่จำนวนผู้ประกอบการธุรกิจสถานีวิทยุและโทรทัศน์ลดลง ทำให้ตลาดสื่อมีการแข่งขันกันสูงเพื่อช่วงชิงรายได้จากโฆษณาที่มีอยู่จำกัด⁵ สถานะเช่นนี้ยังส่งผลต่อแนวทางการผลิตเนื้อหาของสื่อมวลชนที่มีทั้งช่องทางสื่อดั้งเดิมและช่องทางสื่อออนไลน์ โดยเน้นความรวดเร็ว ปริมาณ และองค์ประกอบที่ดึงดูดความสนใจเพื่อเพิ่มยอดการเข้าถึงและรับชมเนื้อหา อันจะนำไปสู่การสร้างรายได้โฆษณาตามมา

การช่วงชิงรายได้โฆษณาอย่างดุเดือดยังทำให้มีการนำเสนอเนื้อหาที่เป็นโฆษณาแฝงรูปแบบต่างๆ ในเนื้อหาที่กองบรรณาธิการผลิต (editorial content) อย่างกว้างขวาง ทั้งในสื่อสารมวลชนแบบดั้งเดิมและสื่อออนไลน์ ซึ่งไม่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนในฐานะผู้บริโภค⁶ ขณะเดียวกันก็พบการสื่อสารที่สร้างความสับสนและอาจเป็นภัยต่อกลุ่มคนหรือสังคมโดยรวม โดยเฉพาะในช่วงวิกฤตด้านสาธารณสุขและการเปลี่ยนผ่านทางการเมือง ไม่ว่าจะเกิดขึ้นจากความเข้าใจผิดหรือการผลิตเนื้อหาอย่างเป็นระบบ⁷ เนื้อหาจำนวนมากศาลเหล่านี้มักไม่เอื้อให้ประชาชนได้ทำความเข้าใจต่อปรากฏการณ์ในสังคมที่มีความซับซ้อน⁸ อีกทั้งยังมีแนวโน้มที่จะละเมิดสิทธิมนุษยชนอีกด้วย⁹

ดังนั้น จึงเกิดคำถามว่าองค์กรกำกับดูแลของรัฐควรมีบทบาทอย่างไรในภูมิทัศน์สื่อยุคใหม่ เพื่อรับประกันว่าประชาชนจะเข้าถึงพื้นที่การสื่อสารที่มีคุณภาพ เป็นประโยชน์ต่อการใช้ชีวิตและการมีส่วนร่วมทางสังคมการเมือง ขณะเดียวกันก็ปกป้องคุ้มครองเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นควบคู่กับความปลอดภัยของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อประชาชนนิยมบริโภคเนื้อหาผ่านสื่อออนไลน์มากขึ้น แต่แนวทางการกำกับดูแลเนื้อหาทางสื่อออนไลน์ยังไม่ชัดเจนนักว่าเป็นไปในแนวทางเดียวกับสื่อแพร่ภาพกระจายเสียงที่มีคุณลักษณะแตกต่างกันหรือไม่ รวมถึงจะสามารถบังคับใช้ให้เท่าเทียมกันได้อย่างไร

เมื่อพิจารณาแนวโน้มที่เนื้อหาทางอินเทอร์เน็ตจะมีอิทธิพลต่อการรับรู้ของประชาชนมากขึ้น รวมทั้งอันตรายที่จะเกิดขึ้นต่อสังคมเมื่อมีการแพร่กระจายข้อมูลเท็จและข้อมูลที่สร้างความสับสนอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ผู้เชี่ยวชาญและองค์กรภาคประชาสังคมระดับนานาชาติจึงเสนอแนะว่าหลักการพื้นฐานที่รัฐบาลประเทศต่างๆ และผู้ให้บริการแพลตฟอร์มควรมานำมาใช้ในการกำกับดูแลเนื้อหาสื่อทางอินเทอร์เน็ตคือ **หลักสิทธิมนุษยชน** ซึ่งให้การปกป้องคุ้มครองสวัสดิภาพไปพร้อมกับเสรีภาพการแสดงความคิดเห็นของพลเมือง ทั้งนี้เพราะสิทธิมนุษยชนถือเป็นหลักการสากลที่หลายประเทศลงนามรับรองและนำไปใช้ แม้จะมีบริบททางประวัติศาสตร์และกฎหมายแตกต่างกัน¹⁰

ตัวอย่างที่เด่นชัดของการนำแนวคิดสิทธิมนุษยชนมาใช้ในการออกแบบการกำกับดูแลเนื้อหาออนไลน์คือ กฎหมายการให้บริการดิจิทัล (Digital Services Act) ของสหภาพยุโรป ซึ่งผ่านความเห็นชอบของคณะมนตรีและสภายุโรปเมื่อเดือนมิถุนายน 2565 และมีผลบังคับใช้กับผู้ให้บริการเทคโนโลยีเมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2566 โดยเน้นการเฝ้าระวังเนื้อหาที่ละเมิดสิทธิมนุษยชนและความโปร่งใสของผู้ให้บริการในการจัดการเนื้อหา¹¹

การกำกับดูแลสื่อด้วยเสรีภาพในการแสดงออก หลักสิทธิมนุษยชน และการสร้างความโปร่งใสของผู้ให้บริการ จึงต้องปรับให้เกิดการแข่งขันที่เป็นธรรมเพื่อเปิดทางเลือกของสื่อให้กว้าง มีผู้ให้บริการที่หลากหลาย ลดการครอบงำตลาด แล้วหันมาสร้างสภาพแวดล้อมให้เกิดการกำกับดูแลร่วมกันภายใต้ข้อตกลงร่วมของผู้ประกอบการกลาง หรือภาคประชาสังคม ที่ช่วยวางหลักเกณฑ์การกำกับดูแล นอกจากนี้ รัฐจะต้องลดการกำกับดูแลเนื้อหาสื่อโดยตรงลง โดยเฉพาะการที่หน่วยงานรัฐเป็นผู้ระบุว่าเนื้อหาใดคือเรื่องจริง-เรื่องเท็จ ซึ่งสุ่มเสี่ยงจะทำลายเสรีภาพในการแสดงออก หลักสิทธิมนุษยชน และอาจไม่ได้ทำให้คุณภาพของเนื้อหาสื่อดีขึ้น

แม้ยังมีการถกเถียงว่ากรอบการกำกับดูแลของกฎหมายนี้อาจส่งผลกระทบต่อเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและไม่สอดคล้องกับสังคมที่ให้คุณค่าต่อเสรีภาพในการพูดอย่างสหรัฐอเมริกา แต่ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายสิทธิมนุษยชนเห็นว่าการให้ความสำคัญต่อสิทธิมนุษยชนจะเอื้อให้พื้นที่การสื่อสารมีความหลากหลายและปลอดภัย ซึ่งเป็นผลดีต่อการใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นเช่นกัน¹²

หลักการดังกล่าวแตกต่างจากการกำกับดูแลเนื้อหาสื่อโดยตรงอย่างที่ กสทช. ทำมาในอดีต ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ตัดสินว่าเนื้อหาใดควรเผยแพร่ และเนื้อหาใดเป็นเรื่องต้องห้าม โดยเป็นการใช้อำนาจ

ผ่านกฎหมายโดยไม่ได้ให้เหตุผลอย่างชัดเจนในการแทรกแซงทุกครั้ง รวมถึงขาดกลไกการมีส่วนร่วม เนื่องจากไม่ได้เปิดเผยข้อมูลอย่างโปร่งใสและเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนร่วมตรวจสอบโดยง่าย ซึ่งเป็นที่ประจักษ์โดยจะนำเสนอข้อมูลต่อไป

อำนาจของ กสทช. ในการกำกับดูแลเนื้อหาสื่อ

กฎหมายหลักที่ให้อำนาจ กสทช. ในการกำกับดูแลเนื้อหาสื่อ คือ พ.ร.บ.การประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 โดยในหมวด 2 (รายการของกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์) มีการกำหนดให้ผู้ประกอบกิจการวิทยุและโทรทัศน์ต้องจัดทำผังรายการและสัดส่วนรายการให้สอดคล้องกับใบอนุญาตที่ได้รับในแต่ละประเภท, ต้องออกอากาศแจ้งข่าวหรือเตือนภัยให้ประชาชนทราบในกรณีที่มีภัยพิบัติหรือเหตุฉุกเฉินตามที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐร้องขอ, ต้องบันทึกรายการที่ออกอากาศไปแล้วตามระยะเวลาที่ กสทช. กำหนด เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถทำการตรวจสอบได้ รวมถึงระบุให้ กสทช. กำหนดมาตรการพื้นฐานบางประการ เพื่อให้ผู้ประกอบกิจการจัดบริการที่ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคนพิการและคนด้อยโอกาส

นอกจากนี้ ในหมวด 2 มาตรา 37 ระบุว่า “ห้ามมิให้ออกอากาศรายการที่มีเนื้อหาสาระที่ก่อให้เกิดการล้มล้างการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือมีการกระทำซึ่งเข้าลักษณะลามกอนาจาร หรือมีผลกระทบต่อทำให้เกิดความเสื่อมทรามทางจิตใจหรือสุขภาพของประชาชนอย่างร้ายแรง” โดยผู้ประกอบกิจการสถานีวิทยุและโทรทัศน์มีหน้าที่ตรวจสอบและระงับการออกอากาศรายการที่มีลักษณะข้างต้น หากมีการร้องเรียนหรือตรวจพบ กสทช. มีอำนาจในการออกคำสั่งให้ระงับการออกอากาศรายการนั้นได้ทันที และหากสอบสวนพบว่าการกระทำดังกล่าวเกิดจากการละเลยของผู้รับใบอนุญาต กสทช. มีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบกิจการดำเนินการแก้ไขตามที่สมควร หรืออาจสั่งลงโทษถึงขั้นพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตได้

ในช่วงหลังการรัฐประหารวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 กสทช. เริ่มอ้างอิงประกาศของคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ (คสช.) ผู้ก่อการรัฐประหาร มาใช้เป็นแนวทางในการกำกับดูแลเนื้อหาสื่อวิทยุและโทรทัศน์ด้วย โดยประกาศคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 97/2557 เรื่อง การให้ความร่วมมือต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการความสงบแห่งชาติและการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่อสาธารณะ และแก้ไขเพิ่มเติมในฉบับที่ 103/2557 กำหนดห้ามผู้ประกอบกิจการสื่อมวลชนทุกประเภท เชิญบุคคลหรือกลุ่มบุคคลมาให้สัมภาษณ์หรือแสดงความคิดเห็นในลักษณะที่ “อาจก่อให้เกิดหรือขยายความขัดแย้ง บิดเบือน และสร้างความสับสนให้กับสังคม รวมทั้งอาจนำไปสู่การใช้ความรุนแรง” พร้อมทั้งกำหนดให้ผู้ประกอบกิจการสื่อมวลชนทุกประเภทมีหน้าที่เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารตามที่ได้รับแจ้งจาก คสช. และงดเว้นการนำเสนอข้อมูลข่าวสารในลักษณะอันเป็นเท็จ ส่อไปในทางหมิ่นประมาท ยั่วยุปลุกปั่นให้เกิดความขัดแย้ง สร้างความแตกแยกในราชอาณาจักร หรือสร้างความเกลียดชังต่อสถาบัน

พระมหากษัตริย์, การนำเสนอข้อมูลความลับของหน่วยราชการซึ่งเป็นภัยต่อความมั่นคงของชาติ, การวิพากษ์วิจารณ์การปฏิบัติงานของ คสช. โดยมีเจตนาไม่สุจริต หรือทำลายความน่าเชื่อถือของ คสช. ด้วยข้อมูลอันเป็นเท็จ, การชักชวนให้มีการรวมกลุ่มต่อต้านเจ้าหน้าที่และบุคคลที่เกี่ยวข้องของ คสช. รวมถึงการขู่จะประทุษร้ายหรือทำร้ายบุคคลอันนำไปสู่ความตื่นตระหนกหวาดกลัวแก่ประชาชน

ทั้งนี้ หากสื่อมวลชนฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม เจ้าหน้าที่รัฐมีอำนาจในการส่งเรื่องให้องค์กรวิชาชีพที่องค์กรสื่อ่นั้นเป็นสมาชิกดำเนินการสอบสวนทางจริยธรรมแห่งการประกอบวิชาชีพ อย่างไรก็ตาม ประกาศทั้งสองฉบับข้างต้นถูกยกเลิกบังคับใช้เมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม 2562

นอกจากการกำกับดูแลเนื้อหาด้านความมั่นคง การเมือง และศีลธรรมอันดีของประชาชนแล้ว กสทช. ยังมีอำนาจในการกำกับดูแลเนื้อหารายการและโฆษณาเพื่อพิทักษ์สิทธิของผู้บริโภคด้วย โดยประกาศ กสทช. เรื่อง การกระทำที่เป็นการเอาเปรียบผู้บริโภคในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2555 กำหนดห้ามผู้ประกอบการวิทยุและโทรทัศน์ “ดำเนินการด้วยวิธีการใดๆ เพื่อเอาเปรียบผู้บริโภค โดยอาศัยการใช้เครือข่ายหรือการโฆษณาอันมีลักษณะที่เป็นการค้ากำไรเกินควร หรือก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญ” เช่น การออกอากาศรายการหรือโฆษณาผลิตภัณฑ์สุขภาพที่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมายเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพนั้นๆ มีคำสั่งหรือคำวินิจฉัยว่าไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือมีเนื้อหาจูงใจให้ผู้บริโภคเลือกใช้บริการหรือสินค้าโดยหลงกลวงหรือทำให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับบริการหรือสินค้านั้น หรือโดยการอ้างอิงรายงานทางวิชาการ สถิติ หรือข้อมูลอันไม่เป็นความจริงหรือเกินความจริง ทั้งนี้ ผู้บริโภคที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายมีสิทธิร้องเรียนต่อ กสทช. และหากสอบสวนแล้วพบว่าผู้ประกอบการวิทยุและโทรทัศน์กระทำการดังกล่าวจริง กสทช. มีอำนาจในการสั่งระงับการดำเนินการดังกล่าวได้ทันที และหากผู้ประกอบการไม่ปฏิบัติตาม กสทช. มีอำนาจสั่งปรับไม่เกิน 5 ล้านบาท และปรับอีกวันละไม่เกิน 1 แสนบาทตลอดเวลาที่ยังไม่ได้ปฏิบัติตามคำสั่งนั้น

นอกจากนั้น พ.ร.บ.การประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 ยังให้อำนาจ กสทช. ในการกำกับระยะเวลาการโฆษณาของผู้ประกอบการวิทยุและโทรทัศน์ โดยในมาตรา 23 กำหนดให้สถานีวิทยุและโทรทัศน์ที่ใช่คลื่นความถี่ (สถานีวิทยุและโทรทัศน์ดิจิทัลภาคพื้นดิน) ออกอากาศโฆษณาได้ไม่เกินชั่วโมงละ 12 นาทีครึ่ง โดยเมื่อรวมเวลาโฆษณาตลอดทั้งวันเฉลี่ยแล้วต้องไม่เกินชั่วโมงละ 10 นาที ส่วนในมาตรา 28 กำหนดให้สถานีโทรทัศน์ที่ไม่ใช่คลื่นความถี่ (สถานีโทรทัศน์เคเบิลและดาวเทียม) ออกอากาศโฆษณาได้ไม่เกินชั่วโมงละ 6 นาที โดยเมื่อรวมเวลาโฆษณาตลอดทั้งวันเฉลี่ยแล้วต้องไม่เกินชั่วโมงละ 5 นาที หากฝ่าฝืน กสทช. มีอำนาจตามประกาศ เรื่อง การกระทำที่เป็นการเอาเปรียบผู้บริโภคในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2555 ในการสั่งให้ผู้ประกอบการระงับการกระทำดังกล่าว และหากไม่ปฏิบัติตามก็มีอำนาจสั่งปรับไม่เกิน 5 ล้านบาท และปรับอีกวันละไม่เกิน 1 แสนบาทตลอดเวลาที่ยังไม่ได้ปฏิบัติตามคำสั่งนั้น

เมื่อภูมิทัศน์สื่อที่เปลี่ยนแปลงไป มีการเผยแพร่เนื้อหาผ่านช่องทางออนไลน์และแพลตฟอร์มดิจิทัลมากขึ้น เครื่องมือการกำกับดูแลของ กสทช. ที่สามารถบังคับใช้ได้เฉพาะผู้ประกอบการ

ที่รับใบอนุญาตอย่างสถานีวิทยุและโทรทัศน์จึงไม่อาจรับมือกับสื่อออนไลน์ได้ กสทช. ชุดใหม่ได้ตั้ง คณะอนุกรรมการด้านการให้บริการสื่อสารผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัล ซึ่งเริ่มตีความขอบเขตอำนาจตามกฎหมายของ กสทช. เพื่อยืนยันว่า ‘บริการดิจิทัลแพลตฟอร์ม’ อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ กสทช. โดยมองว่าเมื่อมีการเผยแพร่เนื้อหาบนแพลตฟอร์มย่อมมีอำนาจในการควบคุมจัดการเนื้อหาจึงต้องรับผิดชอบต่อตัวเนื้อหาที่เผยแพร่ด้วย ทั้งนี้ข้อเสนอดังกล่าวของ กสทช. นี้ยังไม่มีการกำกับดูแลผู้ผลิตเนื้อหาโดยตรง¹³

แนวทางการกำกับดูแลเนื้อหาที่ผ่านมาของ กสทช.

การประเมินแนวทางการกำกับดูแลเนื้อหาสื่อในยุคใหม่ของ กสทช. จำเป็นต้องศึกษาประวัติ การกำกับดูแลเนื้อหาของ กสทช. การเข้าใจถึงวิธีการตีความว่าเนื้อหาใดควรได้รับอนุญาตหรือห้ามเผยแพร่ กสทช. ดำเนินการโดยเป็นอิสระหรือเชื่อมโยงกับผู้ที่มีอำนาจทางการเมือง ช่วยให้เข้าใจหลักคิด ในการดำเนินการและธรรมชาติของกลไกการเข้ากำกับดูแลเนื้อหา ซึ่งจะช่วยให้ทราบว่าการดำเนินงานของ กสทช. นั้นเหมาะสมเข้ากับบริบทของสื่อยุคใหม่หรือยัง หรือมีประเด็นใดที่ต้องได้รับการปรับปรุง

การกำกับดูแลเนื้อหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

ตั้งแต่การก่อตั้ง กสทช. เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2554 ประเด็นที่ กสทช. ใช้ในการกำกับดูแลเนื้อหา สื่อวิทยุและโทรทัศน์มากที่สุดคือเนื้อหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ซึ่งเป็นความผิดตามมาตรา 37 ของ พ.ร.บ.การประกอบกิจการ กระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 โดยส่วนใหญ่เป็นการกำกับดูแลเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับ ประเด็นทางการเมือง ซึ่งมีการกำกับดูแลหลายลักษณะ เช่น การส่งหนังสือทำความเข้าใจ การตัดเตือน การสั่งให้ปรับปรุงเนื้อหารายการ การสั่งระงับการดำเนินรายการของพิธีกร การสั่งระงับรายการ การสั่ง ปรับ และการพักใช้ใบอนุญาต (ปิดสถานีชั่วคราว) อย่างไรก็ตาม งานวิจัยที่ผ่านมาพบว่า บทบัญญัติใน มาตราดังกล่าวมีความคลุมเครือและเปิดช่องให้ตีความตามดุลยพินิจได้มาก อีกทั้งการวินิจฉัยของ กสทช. ในบางกรณีก็ไม่สามารถสร้างความกระจ่างให้กับสังคมได้¹⁴ (กรุณาดูรายละเอียดการกำกับดูแล เนื้อหาของ กสทช. ตั้งแต่ปี 2557-2565 ในภาคผนวก ก.)

นอกจากนี้ กสทช. มีการกำกับดูแลเนื้อหารายการที่เห็นว่ากระทบต่อศีลธรรมอันดีและก่อให้เกิด ความเสื่อมทรามทางจิตใจหรือสุขภาพบ้าง โดยครอบคลุมเนื้อหาที่ละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ความรุนแรง การแต่งกายไม่เหมาะสม เนื้อหาเกี่ยวกับความเชื่อนอกระบบที่ไม่สามารถเชื่อถือได้ (ไสยศาสตร์) การละเมิดสิทธิและความเป็นส่วนตัวของเด็ก รวมถึงการขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของ เจ้าหน้าที่รัฐ

ตารางที่ 1: การกำกับดูแลเนื้อหารายการของ กสทช. ตามมาตรา 37 ของ พ.ร.บ.การประกอบกิจการกระจายเสียงฯ ระหว่างปี 2557-2565

ที่	เหตุผลในการจัดเป็นเนื้อหาที่ไม่เหมาะสม	จำนวนกรณี
1	ก่อให้เกิดความสับสน ยั่วยุ ปลุกปั่นให้เกิดความขัดแย้ง-แตกแยกในราชอาณาจักร	40
2	ก่อให้เกิดความเสื่อมทรามทางสังคมอย่างร้ายแรง กระทบต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน	8
3	วิพากษ์วิจารณ์ด้วยถ้อยคำที่รุนแรง แสดงความคิดเห็นส่วนตัวอย่างไม่รอบคอบ	3
4	นำเสนอความเชื่อหรือระบบที่ไม่สามารถเชื่อถือได้	3
5	ขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ	2
6	ใช้คำพูดไม่เหมาะสมต่อสถาบันพระมหากษัตริย์	1
7	กระทบต่อสิทธิเด็กและเยาวชน	1
8	ไม่ระบุชัดเจน	7
	รวม	65

ที่มา: โครงการอินเทอร์เน็ตเพื่อกฎหมายประชาชน, กสทช. และการรายงานของสื่อมวลชน

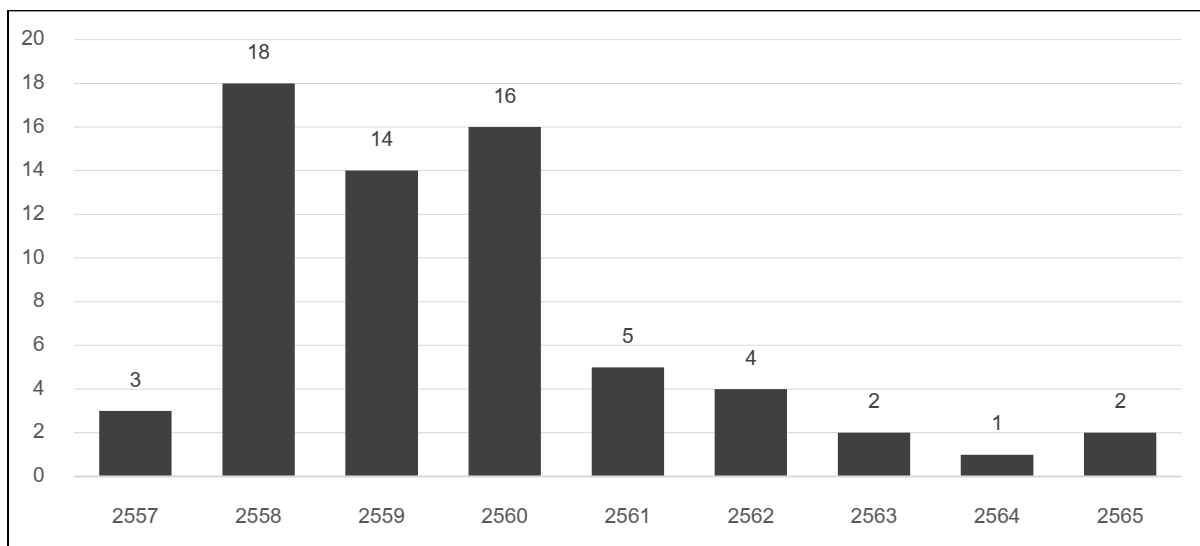
เมื่อพิจารณาลักษณะรายการที่ กสทช. เข้ากำกับดูแลเนื้อหา พบว่าส่วนใหญ่เป็นรายการข่าว และวิเคราะห์สถานการณ์ ส่วนรายการประเภทบันเทิง เช่น วาไรตี้ ละคร-ภาพยนตร์ เป็นส่วนน้อย ซึ่งเป็นการกำกับดูแลเนื้อหาเกี่ยวกับความรุนแรง ละเมิดศีลธรรมอันดีของสังคม และละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

ตารางที่ 2: ประเภทรายการโทรทัศน์ที่ กสทช. ดำเนินการกำกับดูแลเนื้อหาตามมาตรา 37 ของ พ.ร.บ.การประกอบกิจการกระจายเสียงฯ ระหว่างปี 2557-2565

ลักษณะรายการ	จำนวน
ข่าว-วิเคราะห์สถานการณ์	44
วาไรตี้	6
สัมภาษณ์	3
ละคร-ภาพยนตร์	1
ไม่ระบุชัดเจน / ส่งเตือน-ลงโทษทั้งสถานี	11

ที่มา: โครงการอินเทอร์เน็ตเพื่อกฎหมายประชาชน, กสทช. และการรายงานของสื่อมวลชน

แผนภูมิที่ 1: ความถี่ในการกำกับดูแลเนื้อหารายการของ กสทช. ตามมาตรา 37 ของ พ.ร.บ.การประกอบกิจการกระจายเสียงฯ ระหว่างปี 2557-2565

ที่มา: โครงการอินเทอร์เน็ตเพื่อกฎหมายประชาชน, กสทช. และการรายงานของสื่อมวลชน

กสทช. ใช้อำนาจตามกฎหมายดำเนินการกำกับดูแลเนื้อหาสื่อแพร่ภาพกระจายเสียงจำนวนมากในช่วงปี 2558-2560 ซึ่งยังอยู่ในช่วงรัฐบาลที่แต่งตั้งจากคณะรัฐประหาร ก่อนจะมีแนวโน้มลดลงตั้งแต่ปี 2561 เป็นต้นมา เป็นที่น่าสังเกตด้วยว่า ก่อนการรัฐประหารวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 กสทช. มักใช้อำนาจตามมาตรา 37 ในการตักเตือนหรือลงโทษสื่อที่นำเสนอเนื้อหาหล่อแหลมต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน เช่น การใช้คำหยาบคาย การแสดงท่าทีหรือวาจาที่ดูหมิ่นเหยียดหยามศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ การนำเสนอภาพความรุนแรง หรือการนำเสนอความเชื่อที่งมงาย แต่ภายหลังการรัฐประหาร กสทช. ใช้มาตราดังกล่าวตรวจสอบและระงับเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการเมืองเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะสื่อที่นำเสนอเนื้อหาทางการเมืองในฝั่งตรงข้ามกับรัฐบาล คสช.

ทั้งนี้ กสทช. อาศัยประกาศ คสช.ฉบับที่ 97/2557 และ 103/2557 ซึ่งห้ามสื่อมวลชนนำเสนอข่าวสารที่เป็นภัยต่อความมั่นคงของชาติ สร้างความสับสน ยั่วยุ หรือปลุกปั่นให้เกิดความขัดแย้ง รวมถึงบันทึกความเข้าใจ (MOU) ที่สื่อทำไว้กับ กสทช. มาร่วมในการกำกับดูแลและลงโทษด้วย จากรายงานการประชุมของ กสทช. ตั้งแต่วันที่ 22 พฤษภาคม 2557 จนถึงสิ้นปี 2565 พบว่า สื่อมวลชนที่ถูก กสทช. ตักเตือนหรือลงโทษด้วยประเด็นทางการเมืองมากที่สุดคือวอยซ์ทีวี (Voice TV) จำนวน 25 ครั้ง รองลงมาคือพีชทีวี (Peace TV) 10 ครั้ง และในจำนวนการปิดกั้นทั้งหมด มีไม่น้อยกว่า 39 ครั้งที่ กสทช. พิจารณาลงโทษสื่อตามเงื่อนไขของประกาศ คสช.¹⁵

ในกรณีของวอยซ์ทีวีซึ่งดำเนินงานโดยกลุ่มการเมืองที่อยู่ฝั่งตรงข้ามกับคณะรักษาความสงบแห่งชาติและรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เมื่อสถานีฯ ชะนะการประมูลและได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการสถานีโทรทัศน์ดิจิทัลภาคพื้นดินในปี 2557 จึงดำเนินการออกอากาศเนื้อหารายการที่เน้นการวิเคราะห์สถานการณ์การเมืองและวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาล ส่งผลให้เป็นสื่อมวลชนที่ถูก กสทช. ลงโทษจากความผิดตามมาตรา 37 และประกาศ คสช.มากที่สุด โดยหาก

นับตั้งแต่การรัฐประหาร 2557 วอยซ์ทีวีถูก กสทช. ตักเตือนหรือลงโทษไปแล้วทั้งสิ้น 25 ครั้ง¹⁵ อย่างไรก็ตาม ในคำสั่งพักใช้ใบอนุญาตครั้งล่าสุดเมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2562 วอยซ์ทีวีได้ยื่นร้องต่อศาลปกครองให้เพิกถอนมติของ กสทช. เพราะมองว่าเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและถูกเลือกปฏิบัติ โดยท้ายที่สุด ศาลปกครองมีคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว พร้อมระบุว่า ผู้ดำเนินรายการของวอยซ์ทีวีได้วิพากษ์วิจารณ์นโยบายสาธารณะและบุคคลสาธารณะตามสิทธิและเสรีภาพของสื่อมวลชน แม้มีการแสดงความคิดเห็นสนับสนุนพรรคการเมืองฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง แต่ก็ไม่ถึงขนาดเป็นการนำเสนอข้อมูลข่าวสารในลักษณะที่ก่อให้เกิดความสับสน ยั่วยุ บิดเบือนให้เกิดความขัดแย้งหรือสร้างความแตกแยกในราชอาณาจักร¹⁶

ถึงกระนั้น การถูก กสทช. สั่งลงโทษและปิดสถานีอยู่บ่อยครั้งส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางธุรกิจของวอยซ์ทีวี¹⁷ เมื่อ กสทช. ประกาศให้ผู้ประกอบการสามารถคืนใบอนุญาตการใช้คลื่นความถี่ประกอบกิจการโทรทัศน์ดิจิทัลภาคพื้นดินได้ในเดือนพฤษภาคม 2562 เนื่องจากผู้ประกอบการไม่สามารถหารายได้ที่เพียงพอต่อค่าใบอนุญาต ค่าเช่าโครงข่าย และต้นทุนการผลิต พร้อมทั้งจะจ่ายเงินชดเชยตามอำนาจพิเศษของ คสช.¹⁸ สถานีฯ จึงตัดสินใจขอคืนใบอนุญาตฯ พร้อมกับผู้ประกอบการอีก 6 ช่อง 19 หลังจากดำเนินกิจการโทรทัศน์ดิจิทัลมา 5 ปี และยุติการออกอากาศตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2562 โดยได้รับเงินชดเชยจาก กสทช. จำนวน 378,054,170.42 บาท²⁰ จากนั้นจึงผันตัวมาเป็นผู้ผลิตเนื้อหาสำหรับโทรทัศน์ดาวเทียมและสื่อออนไลน์ในปัจจุบัน

นอกจากนี้ สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสซึ่งเป็นสื่อสาธารณะยังถูกกำกับดูแล 2 ครั้ง ครั้งแรกคือการสั่งปรับสถานีฯ 50,000 บาทจากกรณีการออกอากาศรายการตอบใจทอล์กประเทศไทย ตอน “สถาบันพระมหากษัตริย์ภายใต้รัฐธรรมนูญ” ในช่วงเดือนมีนาคม 2556 ซึ่ง กสทช. พิจารณาว่าเนื้อหา มีผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐและศีลธรรมอันดีของประชาชน ส่วนครั้งที่สองคือการเรียกคณะผู้บริหารสถานีฯ เข้าไปชี้แจงและตักเตือนด้วยวาจา จากกรณีการออกอากาศรายงานวิเคราะห์ความเคลื่อนไหวของขบวนการประชาธิปไตยใหม่ ในรายการที่นี้ไทยพีบีเอสเมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2558 ซึ่งสุ่มเสี่ยงจะกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ เป็นที่น่าสังเกตว่าสองกรณีดังกล่าวเป็นการรายงานประเด็นที่เป็นการอภิปรายถกเถียงเกี่ยวกับสถาบันทางการเมืองสำคัญของไทย

สถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมดีเอ็มซี (DMC) ของวัดพระธรรมกายก็เป็นอีกองค์กรที่ถูกลงโทษ 2 ครั้ง โดยถูกพิจารณาว่าใช้สถานีฯ เชิญชวนให้ประชาชนมารวมตัวกันที่วัดพระธรรมกายในช่วงเดือนธันวาคม 2559 เพื่อขัดขวางการเข้าจับกุมพระธัมมชโย เจ้าอาวาสวัดพระธรรมกาย ณ ขณะนั้นในข้อหาสมคบกันฟอกเงิน อีกทั้งโฆษกของวัดยังใช้สถานีฯ เป็นเครื่องมือในการแถลงจุดยืนหลังถูกออกหมายจับตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 116 ด้วย (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในภาคผนวก ข.)

การกำกับดูแลเนื้อหาสื่อแพร่ภาพกระจายเสียงของ กสทช. ยังมีปัญหาอีกหลายกรณี ที่ตีความคลุมเครือและขาดการอธิบายว่าเนื้อหาที่ถูกกำกับนั้นละเมิดกฎหมายอย่างไร ซึ่งสร้างความไม่แน่นอนให้กับผู้ประกอบการภายใต้การกำกับดูแล และสร้างความไม่เท่าเทียมในการแข่งขันท่ามกลางการเติบโตของสื่อออนไลน์อย่างรวดเร็วอีกด้วย ในที่นี้จึงขอยกตัวอย่างมติการกำกับดูแลเนื้อหาตามมาตรา 37

ของ พ.ร.บ.การประกอบกิจการกระจายเสียงฯ ที่ถูกรายงานและตั้งข้อสังเกตจากสื่อมวลชนและองค์กรภาคประชาสังคม จำนวน 6 กรณี ซึ่งเป็นคดีในช่วงหลังการรัฐประหาร 2557 และก่อนการเลือกตั้งทั่วไป ช่วงต้นปี 2562 ดังนี้ (ดูรายละเอียดกรณีอื่นๆ ได้ในภาคผนวก ก.)

- 1) 8 สิงหาคม 2559 กสทช. ลงโทษปรับช่องสปริงนิวส์เป็นจำนวนเงิน 50,000 บาท จากการออกอากาศรายการ “เฟซไทม์หน้า (FaceTime)” เมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2559 โดยชี้ว่ามีเนื้อหาขัดต่อประกาศ คสช.ที่ 97/2557 และ 103/2557 อีกทั้งยังมีเนื้อหาสาระที่ก่อให้เกิดการล้มล้างการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชนตามมาตรา 37 ของ พ.ร.บ.การประกอบกิจการกระจายเสียงฯ แต่ไม่ระบุรายละเอียดว่าเนื้อหาส่วนใดเข้าข่ายผิดกฎหมาย²¹

เนื้อหารายการตอนดังกล่าวกล่าวถึงเหตุการณ์ที่นายเนติวิทย์ โชติภัทร์ไพศาล ซึ่งขณะนั้นเป็นนิสิตชั้นปีที่ 1 คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปฏิเสธการถวายบังคมต่อหน้าพระบรมราชานุสาวรีย์สองรัชกาลในพิธีถวายสัตย์ปฏิญาณตนเข้าเป็นนิสิต โดยให้เหตุผลว่าเป็นธรรมเนียมที่รัชกาลที่ 5 ทรงประกาศยกเลิกแล้ว ทั้งนี้ สปริงนิวส์ได้ทำหนังสือชี้แจงต่อ กสทช. ว่าสถานีได้ยกเลิกการเผยแพร่เนื้อหารายการซ้ำทางช่องทางออนไลน์สั่งให้दनัย เอกมหาสวัสดิ์ ผู้ดำเนินรายการงดดำเนินรายการชั่วคราว และตั้งกรรมการสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับรายการดังกล่าวแล้ว รวมถึงจะหาแนวทางปรับปรุงแก้ไขการผลิตรายการนี้และรายการอื่นๆ ของสถานีต่อไป²²

- 2) 15 สิงหาคม 2559 กสทช. ส่งหนังสือขอความร่วมมือไปยังวอยซ์ทีวีให้ใช้ความระมัดระวังและความละเอียดรอบคอบในการออกอากาศรายการที่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมาย หลังการออกอากาศรายการ “Wake Up News” ตอน “บ๊ิกตู่อย่าดึงประเทศไทยกลับไปสมัยจอมพลสฤษดิ์” เมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2559 โดยแจ้งว่าเป็นการล้อเสียดโดยนักรัฐธรรมนูญฉบับเก่ามาเปรียบเทียบกับฉบับปัจจุบัน แต่โดยรวมยังไม่พบเนื้อหาที่มีลักษณะต้องห้ามตามประกาศ คสช. และมาตรา 37 ของ พ.ร.บ.การประกอบกิจการกระจายเสียงฯ²³

- 3) 7 กุมภาพันธ์ 2560 กสทช. สั่งระงับรายการ “The Daily Dose” ทางวอยซ์ทีวีเป็นเวลา 7 วัน เนื่องจากการออกอากาศรายการตอน “ขัดแย้งเพราะตุลาการ(ไม่)ภักดิ์” เมื่อวันที่ 23 มกราคม 2560 มีลักษณะเป็นการวิเคราะห์และแสดงความเห็นเพียงด้านเดียว โดย กสทช. พิจารณาว่าเนื้อหาข้างต้นเป็นการนำข้อเท็จจริงมาเสนอไม่ครบถ้วน ก่อให้เกิดความสับสนทำให้ประชาชนเชื่อว่าเรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องจริง อันนำไปสู่ความแตกแยก ขัดต่อประกาศ คสช.และมาตรา 37 ของ พ.ร.บ.การประกอบกิจการกระจายเสียงฯ²³ ทั้งนี้ เนื้อหารายการตอนดังกล่าวชี้ว่าสาเหตุของปัญหาความขัดแย้งการเมืองไทยเกิดจากการแทรกแซงของ

ฝ่ายตุลาการ และการที่ฝ่ายทหารล่าเอียงเข้าข้างผู้ชุมนุมที่พยายามขัดขวางการเลือกตั้ง ซึ่งหากไม่ยอมรับข้อสรุปของสาเหตุตามนี้สังคมก็ไม่สามารถปรองดองได้

สุภิญญา กลางณรงค์ ซึ่งขณะนั้นเป็น กสทช. ได้เปิดเผยมติที่ประชุมและความคิดเห็นต่อมติดังกล่าวทางเว็บไซต์ส่วนตัว โดยระบุว่า อนุกรรมการด้านผังรายการและเนื้อหา รายการเสียงส่วนน้อย (2 คน) เห็นว่า “กรณีดังกล่าวเป็นเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในรายการ รวมทั้งเป็นเสรีภาพของผู้รับชมที่จะเห็นด้วยกับการนำเสนอของรายการหรือไม่ก็ได้ และสื่อมวลชนมีหน้าที่เฝ้าระวังคอยตรวจสอบการใช้อำนาจทั้งฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริการ และตุลาการ” ทั้งนี้ เธอเห็นพ้องกับอนุกรรมการเสียงส่วนน้อยและเห็นว่าเนื้อหา รายการไม่เข้าข่ายผิดมาตรา 37 นอกจากนี้ยังเสนอว่า คณะอนุกรรมการฯ และ คณะกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ (กสท.) ต้องมีขอบเขตการวินิจฉัยที่ชัดเจนระหว่างเนื้อหาที่ผิดมาตรา 37 กับเนื้อหาที่ไม่เป็นไปตามจริยธรรมวิชาชีพ ซึ่งควรกำกับดูแลกันเองโดยสื่อมวลชน หรือไม่เช่นนั้นก็ต้องกำหนดกรอบการกำกับดูแลให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน รวมถึงตั้งข้อสังเกตว่า การที่ กสทช. ใช้อำนาจปกครองลงโทษวอยซ์ทีวี ตามประกาศ คสช. จะทำให้วอยซ์ทีวีไม่สามารถใช้สิทธิการร้องเรียนตามกฎหมายการประกอบกิจการกระจายเสียงฯ ได้²⁴

- 4) 4 มีนาคม 2560 กสทช. ลงโทษปรับช่องวอยซ์ทีวีเป็นจำนวนเงิน 50,000 บาท และสั่งระงับการจัดรายการของอริกกิต แสงสุข และพัชยา มหัทธโนธรรม เป็นเวลา 7 วัน เนื่องจากการออกอากาศรายการ “Wake Up News” ตอน “อำนาจมาตรา 44 ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ (ดีเอสไอ)” เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2560 มีเนื้อหาขัดประกาศ คสช. ที่ 97/2557 และ 103/2557 และมาตรา 37 ของ พ.ร.บ.การประกอบกิจการกระจายเสียงฯ และเพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำผิดในลักษณะดังกล่าวอีก จึงมีคำสั่งห้ามนำความคิดเห็นจากเฟซบุ๊กมาออกอากาศในรายการอีก²⁵
- 5) 8 พฤศจิกายน 2560 กสทช. สั่งระงับการออกอากาศรายการ “สนธิญาณ พันทรงตรงประเด็น” ทางช่องสปริงนิวส์เป็นเวลา 30 วัน เนื่องจากเนื้อหาในรายการตอน “พระราชแห่งพระราชทั้งปวง” เมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2560 มีเนื้อหาเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ โดยใช้คำพูดในลักษณะที่ไม่เหมาะสม ไม่เป็นไปตามมาตรฐานทางวิชาชีพและจริยธรรมของสื่อ ขัดต่อข้อ 14 (10) ของประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2555 รวมถึงเห็นสมควรส่งเรื่องให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติพิจารณาเพื่อดำเนินการตามกฎหมายต่อไป แต่ไม่ได้ระบุรายละเอียดว่าเนื้อหาส่วนใดเข้าข่ายผิดกฎหมาย²⁶

สนธิญาณให้สัมภาษณ์ในรายการวิทยุต่อกรณีดังกล่าว โดยอธิบายว่าวันที่จัดรายการเป็นช่วงใกล้กับการจัดพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระบรมชนกา

ธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 ตนจึงเกิดความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณและตั้งตนใจจนร้องไห้ อีกทั้งยังเล่าพระราชประวัติและเหตุที่ทำให้ทรงขึ้นครองราชย์ในรายการ ซึ่งเป็นประเด็นที่ กสทช. ชี้ว่าไม่สอดคล้องกับจริยธรรมเมื่อ กสทช. สั่งระงับรายการและอาจส่งเรื่องให้เจ้าหน้าที่ตำรวจต่อ ตนจึงประกาศยุติการจัดรายการวิทยุและโทรทัศน์ตลอดชีวิต และพร้อมสู้หากถูกดำเนินคดีอาญามาตรา 112²⁷

- 6) 8 มกราคม 2562 ที่ประชุม กสทช. มีมติสั่งปรับช่องเวิร์คพอยท์เป็นจำนวนเงิน 50,000 บาท เนื่องจากการออกอากาศรายการ “Victory BNK48” เมื่อวันที่ 23 ตุลาคม 2561 มี “เนื้อหาสาระที่ส่งผลกระทบต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน อันขัดต่อมาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551” ท่ามกลางความฉงนของผู้คนบนโลกออนไลน์ เนื่องจากในคำสั่ง กสทช. ไม่ได้ระบุว่าเนื้อหารายการส่วนใดที่ขัดต่อมาตรา 37²⁸

รายการ Victory BNK48 เป็นรายการประเภทวาไรตี้โชว์ ผลิตโดยบริษัท เวิร์คพอยท์ เอ็นเทอร์เทนเมนท์ จำกัด (มหาชน) บริษัท โตะกมลโทรทัศน์ จำกัด ร่วมกับศิลปินวง BNK48 รูปแบบรายการเป็นการแข่งขันเล่นเกม โดยแบ่งผู้แข่งขันออกเป็น 2 ฝ่ายที่ประกอบด้วยสมาชิกจากวง BNK48 สำหรับเนื้อหารายการเมื่อวันที่ 23 ตุลาคม 2561 ซึ่งถูก กสทช. ลงโทษปรับนั้นมีเกมที่ถูกนำมาใช้แข่งขัน 3 เกม ได้แก่ เกมแต่งตัวรีไซเคิลริมแพชั่น วิค เกมหาไข่ดิบและไข่สุก และเกมปืนเสากีบธง โดยผู้แข่งขันแต่งกายในชุดรัดกุมคล้ายชุดวอร์มสำหรับออกกำลังกาย และคาดศีรษะด้วยผืนผ้าสีขาวที่ตรงกลางเป็นวงกลมสีแดงขนาดใหญ่ขนาบข้างด้วยตัวอักษรภาษาไทยปุ่น ซึ่งมีผู้ให้ความเห็นในเว็บบอร์ดสนทนาพันทิปว่าคล้ายกับธงชาติญี่ปุ่น²⁹ ทั้งนี้ รายการตอนดังกล่าวยังสามารถสืบค้นได้ทางอินเทอร์เน็ต และปรากฏทางช่อง YouTube ของสถานี

การกำกับดูแลเนื้อหาเกี่ยวกับการโฆษณาผลิตภัณฑ์ที่มีผลกระทบต่อประชาชน

เนื้อหาอีกประเภทหนึ่งที่พบการกำกับดูแลโดย กสทช. จำนวนมาก คือ การโฆษณาหรือนำเสนอผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ผิดกฎหมาย หรืออวดอ้างสรรพคุณไม่ตรงกับข้อเท็จจริงหรือเกินจริง โดยประสานความร่วมมือกับสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) ในฐานะหน่วยงานที่มีอำนาจกำกับดูแลผลิตภัณฑ์สุขภาพ ซึ่งจากการดำเนินการร่วมกันระหว่างปี 2561 ถึงเดือนมกราคม 2564 สามารถตรวจจับการโฆษณาผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ผิดกฎหมายทางสถานีโทรทัศน์ดิจิทัลภาคพื้นดินได้ 17 รายการ รวม 77 กรณีโฆษณา สถานีโทรทัศน์ดาวเทียม 90 รายการ รวม 190 กรณีโฆษณา และสถานีวิทยุ 2,150 รายการ รวม 4,058 กรณีโฆษณา³⁰ ทั้งนี้ อย.จะเป็นผู้นิรนิจฉัยความผิดที่พบทางสื่อ และดำเนินคดีกับผู้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้จำหน่าย หรือผู้ทำการโฆษณาตามกฎหมายที่ อย. รับผิดชอบ ส่วน กสทช. จะเป็นผู้ดำเนินการกับสถานีวิทยุและโทรทัศน์ที่ออกอากาศตามกฎหมายที่ กสทช. รับผิดชอบ

ขณะเดียวกันยังมีกรณีที่สำนักงาน กสทช. ส่งหนังสือถึงผู้ประกอบการวิทยุและโทรทัศน์เมื่อวันที่ 25 มกราคม 2566 ให้ตรวจสอบ แก้ไขปรับปรุง หรือระงับการออกอากาศโฆษณาการจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลออนไลน์ของบริษัทเอกชนต่างๆ เนื่องจากเป็นการจูงใจให้ประชาชนซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลทางสื่อวิทยุและโทรทัศน์ ซึ่งถือว่าการพนันชนิดหนึ่ง อันอาจเข้าข่ายเป็นเนื้อหาสาระที่มีผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนตามมาตรา 37 แห่ง พ.ร.บ. การประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 อีกทั้งยังอาจเข้าข่ายเป็นการชักจูง ส่งเสริม หรือทำให้เด็กมีความประพฤติดีเสียต่อการพนัน อันขัดต่อ พ.ร.บ. คุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 จึงขอให้ผู้ประกอบการวิทยุและโทรทัศน์เร่งตรวจสอบและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด ไม่เช่นนั้น กสทช. จะดำเนินการตามกฎหมายต่อไป³¹

การกำกับดูแลการโฆษณาเกินระยะเวลาที่กำหนด

กสทช. ยังมีการกำกับระยะเวลาการโฆษณาของสื่อวิทยุและโทรทัศน์ไม่ให้เกินจากที่กำหนดไว้ใน พ.ร.บ. การประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 (สถานีวิทยุและโทรทัศน์ภาคพื้นดินไม่เกินชั่วโมงละ 12 นาทีครึ่ง เฉลี่ยทั้งวันไม่เกินชั่วโมงละ 10 นาที ส่วนสถานีโทรทัศน์เคเบิลและดาวเทียมไม่เกินชั่วโมงละ 6 นาที เฉลี่ยทั้งวันไม่เกินชั่วโมงละ 5 นาที) โดยจากการรายงานของสื่อมวลชนพบกรณีการลงโทษ เช่น เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2559 กสทช. มีหนังสือแจ้งมาตรการทางปกครองไปยังสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 เอชดี ช่อง 7 เอชดี และช่องเวิร์คพอยท์ ให้ระงับการโฆษณาสินค้าและบริการเกินกว่าระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด หากไม่ปฏิบัติตาม กสทช. จะดำเนินการปรับทางปกครองเป็นเงินจำนวน 1 ล้านบาท และปรับอีกวันละ 50,000 บาทตลอดเวลาที่ยังไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง³² เช่นเดียวกับเมื่อวันที่ 20 กันยายน 2560 กสทช. มีคำสั่งทางปกครองให้ช่องอมรินทร์ทีวียุติการโฆษณาสินค้าหรือบริการเกินกว่าระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดในช่วงรายการ “ทุบโต๊ะข่าว”³³

ทั้งนี้ ในปี 2559 สถานีโทรทัศน์ช่อง 3 เอชดียื่นฟ้องสำนักงาน กสทช. ต่อศาลปกครอง เนื่องจากมองว่าการออกหนังสือขอให้สถานีฯ ระงับการออกอากาศโฆษณาเกินเวลาเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะระยะเวลาการโฆษณาควรคำนวณจากการนำเวลาการโฆษณาของรายการหนึ่งๆ ทั้งรายการมาเฉลี่ยกัน หากนับเวลาตั้งแต่เริ่มต้นของทุกชั่วโมงจะก่อให้เกิดภาระและความไม่เป็นธรรมแก่สถานีฯ และผู้จัดรายการ เนื่องจากเวลาเริ่มต้นของแต่ละรายการอาจไม่ตรงกับเวลาเริ่มต้นของชั่วโมง อย่างไรก็ตาม เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2565 ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งยกฟ้อง โดยให้เหตุผลว่า กฎหมายที่กำหนดระยะเวลาการโฆษณาสูงสุดมีเจตนาเพื่อไม่ให้ประชาชนต้องดูโฆษณาที่บอยหรือถี่เกินไป ดังนั้น การนับเวลาโฆษณาจึงต้องคำนวณเป็นรายชั่วโมง ไม่อาจนับระยะเวลาการออกอากาศทั้งหมดของแต่ละรายการแล้วนำมาคำนวณเป็นเวลาที่สามารถโฆษณาได้ ซึ่งจากข้อเท็จจริงปรากฏว่าช่อง 3 เอชดีมีการโฆษณาในบางช่วงเวลาเกินชั่วโมงละ 12 นาทีครึ่งจริง จึงถือเป็นการเอาเปรียบผู้บริโภคและผิดกฎหมาย³⁴

นอกจากนี้ มีงานวิจัยที่พบว่าแม้เนื้อหารายการของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจำนวน 34 รายการจะไม่เกินที่เกินที่ กสทช. กำหนด แต่ก็พบรายการที่มีโฆษณาต่อชั่วโมงเกิน 12 นาทีครึ่งจำนวน 4 รายการ โดยมากที่สุดเป็นรายการประเภทสนทนาข่าว มีโฆษณา 47 นาที และมีรายการประเภทข่าว 1 รายการ มีโฆษณา 44 นาที³⁵ นอกจากนี้ ผลสำรวจความคิดเห็นประชาชนยังพบว่าผู้ชมไม่เห็นด้วยต่อการมีโฆษณาแฝงและรายการแนะนำสินค้าแทรกในเนื้อหาปกติของรายการโทรทัศน์ โดยมองว่าเป็นการรบกวนการรับชม³⁶ ขณะที่นักวิชาการให้ข้อมูลว่าผู้ดำเนินรายการข่าวก็ไม่พอใจนักกับการนำเสนอเนื้อหาโฆษณาแฝงในรายการข่าว แต่จำเป็นต้องทำเพราะความอยู่รอด³⁷ รวมถึงเสนอแนะให้ กสทช. พิจารณาแนวทางการกำกับดูแลโฆษณาแฝงที่ชัดเจน มีมาตรฐานเดียวกับเนื้อหาโฆษณา และให้ผู้ชมสามารถแยกแยะระหว่างเนื้อหาโฆษณาและเนื้อหารายการได้³⁸

โดยสรุป เมื่อพิจารณาแนวทางในการกำกับดูแลเนื้อหารายการและเนื้อหาโฆษณาของ กสทช. ที่ผ่านมา พบว่า กสทช. แสดงบทบาทในการคุ้มครองสิทธิผู้บริโภคผ่านการกำกับดูแลเนื้อหาโฆษณาที่เป็นภัยต่อสุขภาพของประชาชนได้พอสมควร ส่วนหนึ่งเป็นเพราะมีการประสานงานกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ทำให้มีการจัดการกับผลิตภัณฑ์ที่ผิดกฎหมายอย่างเป็นระบบทั้งการผลิต จัดจำหน่าย และการโฆษณาสินค้าผ่านสื่อแพร่ภาพกระจายเสียงที่มีอิทธิพลต่อสาธารณะ แต่ยังไม่มีความชัดเจนนักในการกำกับดูแลเนื้อหาโฆษณาแฝงที่เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เพราะเป็นช่องทางหนึ่งในการหารายได้ขององค์กรสื่อ

อย่างไรก็ตาม ในส่วนเนื้อหารายการ แม้จะมีกรณีการกำกับดูแลเนื้อหาที่เป็นภาพความรุนแรง การแสดงท่าทีหรือวาจาที่กระทบกระเทือนจิตใจ ดูหมิ่นเหยียดหยามศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เรื่องไสยศาสตร์ รวมถึงการปกป้องสิทธิเด็กและเยาวชน แต่การกำกับดูแลเนื้อหาที่ กสทช. พิจารณาว่ากระทบต่อความมั่นคงของรัฐและความสงบเรียบร้อยของสังคมยังมีสัดส่วนมากกว่าถึง 2 เท่า และส่วนใหญ่เป็นการดำเนินการในช่วงรัฐบาลจากการรัฐประหาร โดยหลายกรณีไม่ได้ระบุเหตุผลของการเข้ากำกับดูแลหรือแจ้งต่อสาธารณะให้โปร่งใสและชัดเจน ซึ่งสร้างความคลุมเครือต่อทั้งผู้ประกอบการสื่อและประชาชนทั่วไป แนวทางเช่นนี้จะนำไปสู่การเซ็นเซอร์ตนเองของสื่อมวลชน เนื่องจากเกรงว่าเมื่อนำเสนอไปแล้วจะถูกตักเตือน-ลงโทษ จึงมีแนวโน้มที่จะจำกัดสิทธิของพลเมืองและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นที่วิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล มากกว่าการวางแนวทางพัฒนาหรือปรับปรุงการสร้างสรรค์เนื้อหาเพื่อประโยชน์ของสาธารณะ วิธีการดังกล่าวสะท้อนแนวคิดอำนาจนิยมของผู้เข้ามาดำรงตำแหน่งเมื่อมีอำนาจทางกฎหมายอยู่ในมือ³⁹ ซึ่งจะขัดแย้งกับการกำกับดูแลโดยยึดสิทธิมนุษยชนที่เป็นหลักสำคัญของการกำกับดูแลในสื่อยุคใหม่

การวิเคราะห์ในส่วนนี้แสดงให้เห็นปัญหาในการกำกับดูแลเนื้อหาสื่อแพร่ภาพกระจายเสียงที่ผ่านมาซึ่งนำไปสู่คำถามว่าเมื่อเป็นการกำกับดูแลเนื้อหาทางอินเทอร์เน็ตในอนาคตอันใกล้ แนวทางที่ผ่านมาจะสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของภูมิทัศน์สื่อ คุณลักษณะของสื่อออนไลน์ และการเปลี่ยนผ่าน

ทางการเมืองอย่างไร โดยจะอภิปรายในส่วนที่ว่าด้วยความท้าทายในการกำกับดูแลเนื้อหาทางอินเทอร์เน็ตต่อไป

โครงสร้างและกลไกในการกำกับดูแลเนื้อหาของ กสทช.

การนำเสนอในส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์โครงสร้างและกลไกในการกำกับดูแลเนื้อหาของ กสทช. ที่ผ่านมามีความเป็นอิสระ โปร่งใส และเปิดเผยต่อสาธารณะมากขึ้นเพียงใด เนื่องจากองค์ประกอบสำคัญในแนวทางการกำกับดูแลเนื้อหาสื่อในยุคดิจิทัลคือ การบริหารจัดการที่โปร่งใส และการประสานงานกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่หลากหลาย เพื่อให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีการสื่อสารและการมีส่วนร่วมของผู้ใช้สื่อ

คณะกรรมการ กสทช.

กสทช. แรกเริ่มก่อตั้งองค์กรเมื่อปี 2554 พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 กำหนดให้คณะกรรมการ กสทช. มีจำนวน 11 คน คัดเลือกจากการแต่งตั้งคณะกรรมการสรรหา และคัดเลือกรอบสุดท้ายโดยวุฒิสภา มีวาระการดำรงตำแหน่ง 6 ปี และดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว ประกอบด้วยกรรมการด้านกิจการกระจายเสียง 1 คน กรรมการด้านกิจการโทรทัศน์ 1 คน กรรมการด้านกิจการโทรคมนาคม 2 คน กรรมการด้านกฎหมาย 2 คน กรรมการด้านเศรษฐศาสตร์ 2 คน กรรมการด้านการคุ้มครองผู้บริโภคในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ 1 คน กรรมการด้านการคุ้มครองผู้บริโภคในกิจการโทรคมนาคม 1 คน และกรรมการด้านการศึกษา วัฒนธรรม หรือการพัฒนาสังคม 1 คน คณะกรรมการ กสทช. ชุดแรกเข้ารับตำแหน่งเมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2554 โดยมีรายชื่อดังตารางที่ 4 ทั้งนี้ กรรมการ 6 ใน 11 คนมียศทางทหารหรือตำรวจ (ภาคผนวก ค.)

ตามครรลองปกติ คณะกรรมการ กสทช. ชุดแรกจะครบวาระในวันที่ 7 ตุลาคม 2560 (6 ปี) แต่หลังจากการรัฐประหาร 2557 พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ในฐานะหัวหน้า คสช. ได้ใช้อำนาจตามมาตรา 44 แห่งรัฐธรรมนูญชั่วคราว พ.ศ. 2557 เข้าแทรกแซงกระบวนการสรรหาและแต่งตั้งคณะกรรมการ กสทช. อยู่ 3 ครั้ง⁴⁰ โดยครั้งแรกเกิดขึ้นเมื่อวันที่ 24 เมษายน 2558 หลังจาก ดร.สุทธิพล ทวีชัยการ ลาออกเพื่อไปรับตำแหน่งอื่น หัวหน้า คสช. ได้ออกคำสั่งให้คณะกรรมการ กสทช. ประกอบด้วยกรรมการเท่าที่เหลืออยู่ โดยไม่ต้องสรรหาและคัดเลือกบุคคลแทนตำแหน่งที่ว่างลง ส่วนครั้งที่ 2 เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2559 หลังพันตำรวจเอก ทวีศักดิ์ งามสง่า ขาดคุณสมบัติเพราะอายุครบ 70 ปีบริบูรณ์ ขณะเดียวกัน สภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) กำลังอยู่ระหว่างการพิจารณาร่าง พ.ร.บ. องค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ ฉบับแก้ไข ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงคุณสมบัติและจำนวนกรรมการ กสทช. จาก 11 คน เหลือ 7 คน หัวหน้า คสช. จึงออกคำสั่งให้ระงับสรรหาคณะกรรมการ กสทช. ชุดใหม่ จนกว่าร่าง พ.ร.บ. ฉบับแก้ไขจะประกาศใช้เป็นกฎหมาย แต่ถึงกระนั้น แม้ว่า พ.ร.บ. ฉบับแก้ไขจะ

ประกาศใช้เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2560 ที่ประชุม สนช. เมื่อวันที่ 19 เมษายน 2561 กลับมีมติไม่คัดเลือกผู้สมัครกรรมการ กสทช. ชุดใหม่ โดยอ้างว่ารายชื่อที่คณะกรรมการสรรหาคัดเลือกมา 8 ใน 14 คนมีคุณสมบัติไม่เหมาะสมและมีลักษณะต้องห้าม หัวหน้า คสช. จึงออกคำสั่งเป็นครั้งที่ 3 เมื่อวันที่ 24 เมษายน 2561 ให้ยกเลิกและระงับกระบวนการสรรหาคณะกรรมการ กสทช. ชุดใหม่ และให้กรรมการ กสทช. ที่เหลืออยู่ยังคงดำรงตำแหน่งและปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อน

หลังจากกระบวนการสรรหาและแต่งตั้งคณะกรรมการ กสทช. ยืดเยื้อมานาน ท้ายที่สุด 4 กันยายน 2564 คณะกรรมการสรรหา ซึ่งมี เกียรติพงศ์ อนาคตกุล ผู้พิพากษาในศาลฎีกา เป็นประธาน ได้ออกประกาศรายชื่อผู้สมควรได้รับเลือกเป็นคณะกรรมการ กสทช. ชุดใหม่จำนวน 7 คน ก่อนจะส่งให้ วุฒิสมาชิกพิจารณาให้ความเห็นชอบในลำดับต่อไป โดยตาม พ.ร.บ.องค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 มีการปรับคุณสมบัติและลดจำนวนกรรมการ กสทช. จาก 11 คน เหลือ 7 คน ประกอบด้วย กรรมการด้านกิจการกระจายเสียง 1 คน กรรมการด้านกิจการโทรทัศน์ 1 คน กรรมการด้านกิจการโทรคมนาคม 1 คน กรรมการด้านการคุ้มครองผู้บริโภค 1 คน กรรมการด้านการส่งเสริมสิทธิเสรีภาพของประชาชน 1 คน และกรรมการด้านอื่นๆ ที่จะยังประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของ กสทช. 2 คน ทั้งนี้ เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2564 วุฒิสมาชิกให้ความเห็นชอบแต่งตั้งคณะกรรมการ กสทช. ชุดใหม่เพียง 5 คน (เข้ารับตำแหน่งอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 13 เมษายน 2565) จึงจำเป็นต้องมีกระบวนการสรรหากรรมการเพิ่มอีก 2 คน โดยได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสมาชิกเพิ่มเติม 1 คนเมื่อวันที่ 16 สิงหาคม 2565 และอีก 1 คนเมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2566 (ภาคผนวก ค.)

คณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลเนื้อหา

ในยุคคณะกรรมการ กสทช. ชุดแรก มีการแต่งตั้ง “คณะอนุกรรมการด้านผังรายการและเนื้อหา รายการ” เมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2555 โดยมีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำหลักเกณฑ์เพื่อกำหนดมาตรฐานของเนื้อหาและผังรายการ ให้ความเห็นหรือข้อเสนอแนะในการกำหนดกลไกการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลจากการกำกับดูแลเนื้อหาและผังรายการ วินิจฉัยและจัดทำข้อเสนอแนะเพื่อพิจารณาการอนุญาตหรือออกคำสั่งให้ผู้ประกอบกิจการวิทยุและโทรทัศน์แก้ไขผังรายการ ประเมินผลกระทบจากการกำกับดูแลด้านเนื้อหาและผังรายการเพื่อลดระดับการกำกับดูแล (Deregulation) ในช่วงเวลาและสถานการณ์ที่เหมาะสม รวมถึงจัดการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อหลักเกณฑ์มาตรฐานเนื้อหาและผังรายการ และจัดประชุมร่วมกับกลุ่มผู้ประกอบกิจการวิทยุและโทรทัศน์เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและความเห็นประกอบการศึกษาวิเคราะห์ ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการฯ ประกอบด้วย 11 คน โดยมี วาระการดำรงตำแหน่ง 1 ปี⁴¹ ในปีต่อมา คณะกรรมการ กสทช. ได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการชุดใหม่โดยส่วนใหญ่เป็นอนุกรรมการเดิม และมีเพียง 4 คนสลับเข้ามาดำรงตำแหน่ง⁴² อย่างไรก็ตาม หลังการรัฐประหาร 2557 เป็นต้นมา ผู้วิจัยไม่สามารถค้นหาเอกสารการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการด้านผังรายการ และเนื้อหารายการจากเว็บไซต์ กสทช. ได้

สำหรับคณะกรรมการในยุค กสทช. ชุดใหม่ จากการประชุมคณะกรรมการ กสทช. ครั้งที่ 10/2565 เมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2565⁴³ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการกลั่นกรองงานของ กสทช. เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่ กสทช. มอบหมายจำนวน 11 คณะ โดยมี 2 คณะที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลเนื้อหาสื่อ ได้แก่ คณะกรรมการด้านเนื้อหารายการ การส่งเสริมการกำกับดูแลตนเอง และการพัฒนาองค์วิชาชีพในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ และ คณะกรรมการด้านการให้บริการสื่อสารผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัล โดยทั้ง 2 คณะมีศาสตราจารย์ ดร.พิรงรอง รามสูต กรรมการ กสทช. ดำเนินกิจการโทรทัศน์ ทำหน้าที่เป็นประธานอนุกรรมการ อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันผู้วิจัยยังไม่สามารถค้นหาคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการจากเว็บไซต์ กสทช. ได้ เนื่องจากฐานข้อมูลบนเว็บไซต์ไม่สามารถใช้งานได้ ทำให้ยังไม่ทราบว่ามีการแต่งตั้งผู้ใดเป็นอนุกรรมการบ้าง แต่มีการนำเสนอข่าวผ่านสื่อมวลชนว่า ประธาน กสทช. มีคำสั่งเมื่อวันที่ 27 ธันวาคม 2565 แต่งตั้งอนุกรรมการด้านการให้บริการสื่อสารผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัลเพิ่มเติมอีก 1 คน ได้แก่ นนทพร ธีระวัฒนสุข หรือ หมิงแยม ผู้มีชื่อเสียงบนโลกออนไลน์⁴⁴ อีกทั้งสื่อมวลชนยังสืบค้นเพิ่มเติมว่า กรรมการ กสทช. แต่ละคนเสนอรายชื่อบุคคลใดบ้างให้เข้าร่วมคณะกรรมการ⁴⁵

โดยสรุป เมื่อพิจารณาเฉพาะโครงสร้างและกลไกการกำกับดูแลเนื้อหาสื่อจากข้อมูลที่ กสทช. เปิดเผยแพร่สาธารณะทางเว็บไซต์และการรายงานของสื่อมวลชน พบว่ายังเป็นกลไกที่ขาดความโปร่งใสและไม่เปิดให้ภาคประชาชนได้ตรวจสอบได้ง่าย โดยในส่วนของประกอบของอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องนั้นยังไม่มีการประกาศอย่างเป็นทางการบนช่องทางที่สาธารณะสมควรจะเข้าถึงและติดตามตรวจสอบได้โดยสะดวก เช่นเดียวกับบันทึกการรายงานการประชุมที่ไม่ได้ระบุชื่ออนุกรรมการที่เข้าร่วมการประชุมในครั้งนั้น โดยมีปรากฏเพียงบางส่วนจากการรายงานของสื่อมวลชนเท่านั้น ขณะเดียวกันก็ยังไม่มีการแจ้งขั้นตอนการรับเรื่องร้องเรียนและขั้นตอนการพิจารณาเรื่องร้องเรียนต่อสาธารณะที่เข้าถึงได้สะดวกและให้ข้อมูลที่กระจ่าง

นอกจากนี้ ในส่วนรายงานการประชุมก็ไม่ได้มีการสรุปและจัดหมวดหมู่มติที่ประชุมเกี่ยวกับการกำกับดูแลเนื้อหาสื่อที่ประชาชนทั่วไปสามารถสืบค้นได้สะดวก เมื่อเป็นเช่นนี้ แม้ กสทช. จะมีการดำเนินงานที่เป็นกิจวัตร แต่สาธารณะก็ไม่อาจทราบได้เนื่องจากหน่วยงานไม่มีกลไกการสื่อสารและอำนวยความสะดวกที่เป็นระบบให้กับประชาชน อีกทั้งยังอาจเพิ่มภาระให้กับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานในการสื่อสารข้อมูลที่จำเป็นต้องให้บริการต่อสาธารณะอย่างสม่ำเสมอ ทั้งที่สามารถใช้เทคโนโลยีและฐานข้อมูลเปิดมาทดแทนแรงงานคนโดยที่ให้บริการอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพได้ แนวทางนี้จึงไม่ส่งเสริมสิทธิในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารสาธารณะของพลเมือง และสิทธิผู้บริโภคในการร้องเรียนประเด็นปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ กสทช. ยังมีความเปราะบางต่อการถูกแทรกแซงโดยสถาบันทางการเมือง โดยเฉพาะในช่วงที่ระบอบการเมืองขาดระบบตรวจสอบถ่วงดุลที่มีประสิทธิภาพ เห็นได้จากในช่วงการประชุมทางการเมืองเมื่อเดือนตุลาคม 2563 ที่หน่วยงานในสังกัดของรัฐบาลระบุให้ กสทช. ปิด

กันเนื้อหาสื่อที่ขัดต่อ พ.ร.ก.ฉุกเฉินฯ และระงับการให้บริการแอปพลิเคชันสนทนาที่ประชาชนสามารถใช้เป็นทางเลือกในการสื่อสาร โดยอ้างเหตุผลเรื่องความมั่นคงของรัฐ รวมถึงการเรียกสื่อมวลชนมาพูดคุยเพื่อขอความร่วมมือในการหลีกเลี่ยงการรายงานเนื้อหาที่เห็นว่าเกี่ยวข้องกับการล้มล้างการปกครอง

แนวทางเช่นนี้สะท้อนว่าองค์กรกำกับดูแลสื่อของรัฐไม่ได้ให้คุณค่าต่อสิทธิในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การมีส่วนร่วม และเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของประชาชน รวมถึงเสรีภาพสื่อ อันเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานที่จะนำไปสู่การอภิปรายถกเถียงเพื่อคลี่คลายความขัดแย้ง แต่มีแนวโน้มที่จะสนับสนุนการใช้อำนาจรัฐในการปิดกั้นสิทธิทางการสื่อสารของประชาชนมากกว่า ยังไม่สอดคล้องกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการกำกับดูแลเนื้อหาสื่อในยุคดิจิทัลที่ไม่พิจารณาเพียงเนื้อหา แต่ยังรวมถึงการบริหารจัดการที่โปร่งใสและมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่างๆ ดังที่จะนำเสนอในส่วนต่อไป

ความท้าทายและทิศทางการกำกับดูแลเนื้อหาสื่อในยุคดิจิทัล: กรณีศึกษาจากงานวิจัยต่างประเทศ

ในยุคดิจิทัลที่สื่อวิทยุโทรทัศน์จำเป็นต้องเผยแพร่เนื้อหาบนช่องทางออนไลน์ต่างๆ เพื่อความอยู่รอดทางธุรกิจ ทั้งในด้านการเข้าถึงผู้รับสารในวงกว้างและการหารายได้ อีกทั้งยังเกิดผู้ผลิตสื่อและผู้ให้บริการเนื้อหาทางออนไลน์อีกจำนวนมาก กสทช. จึงเริ่มพิจารณาความเป็นไปได้และแนวทางการกำกับดูแลเนื้อหาที่ให้บริการผ่านโครงข่ายอินเทอร์เน็ต (Over-the-Top: OTT) ในประเทศ⁴⁶ ด้วยเหตุนี้ส่วนนี้ของบทวิเคราะห์จึงจะนำเสนอผลการศึกษาในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมาเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการกำกับดูแลเนื้อหาทางอินเทอร์เน็ตโดยองค์กรกำกับดูแลของรัฐในต่างประเทศ ที่จะปกป้องคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและสิทธิผู้บริโภค

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัยในต่างประเทศเกี่ยวกับการกำกับดูแลเนื้อหาทางอินเทอร์เน็ต

ในการเมืองระบอบประชาธิปไตย การกำกับดูแลเนื้อหาที่ให้บริการทางช่องทางออนไลน์อย่างเข้มงวดเช่นเดียวกับที่ใช้กำกับดูแลเนื้อหาสื่อแพร่ภาพกระจายเสียงไม่น่าจะสอดคล้องกับธรรมชาติของช่องทางสื่อและความเป็นเจ้าของแพลตฟอร์ม ผู้ประกอบการสื่อออนไลน์ยังสะท้อนว่า รัฐบาลน่าจะพิจารณาเรื่องการแข่งขันอย่างเป็นธรรมเพื่อลดการผูกขาดในตลาดและส่งเสริมให้มีผู้ประกอบการที่หลากหลาย มากกว่าการกำกับดูแลเนื้อหา⁴⁷ นอกจากนี้ การจัดการกับการแพร่กระจายของข้อมูลที่ผิด (misinformation) โดยรัฐมักใช้นโยบายและกฎหมายที่เน้นการกำกับดูแลเนื้อหา (content regulation) ของผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ เช่น หน่วยงานของรัฐจะเป็นผู้ระบุว่าเนื้อหาใดคือเรื่องจริง-เรื่องเท็จ จากนั้นจึงสั่งให้ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดำเนินการตรวจตรา สอดส่อง และลบเนื้อหาเท็จออกจากแพลตฟอร์ม นอกจากนี้แนวทางนี้จะส่งผลเสี่ยงต่อการละเมิดเสรีภาพการพูดและการแสดงออกของประชาชนแล้ว ยังเป็นการให้อำนาจล้นเกินแก่รัฐบาลในการกำหนดว่าสิ่งใดคือความจริงและสิ่งใดคือความเท็จในสังคมด้วย⁴⁸

หากพิจารณาด้วยเหตุผลนี้ หาก กสทช. ยังคงกำกับดูแลเนื้อหาทางอินเทอร์เน็ตด้วยแนวทางเดียวกับที่ใช้กำกับดูแลสื่อแพร่ภาพกระจายเสียงดังที่ประมวลมาข้างต้น ก็มีโอกาที่จะจำกัดสิทธิมนุษยชนและคุ้มครองสิทธิผู้บริโภคได้ไม่ทั่วถึง อีกทั้งยังก้าวไม่ทันกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

งานวิจัยในต่างประเทศจึงเสนอหลักการกำกับดูแลเนื้อหาอินเทอร์เน็ตที่สอดคล้องกับธรรมชาติของช่องทางสื่อออนไลน์และโครงสร้างอุตสาหกรรมที่ขับเคลื่อนโดยสื่อดิจิทัลที่รับประกันสิทธิทางการสื่อสารและสิทธิผู้บริโภค โดยมีแนวโน้มที่จะลดการกำกับดูแลเนื้อหาโดยรัฐ และอำนวยความสะดวกให้เกิดการกำกับดูแลตนเองของผู้ประกอบการและการกำกับดูแลร่วมจากหลายฝ่าย ขณะที่รัฐมีบทบาทสำคัญในการกำกับดูแลระบบเศรษฐกิจและเทคโนโลยีเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงช่องทางสื่อและข้อมูลข่าวสารได้อย่างปลอดภัยและเท่าเทียม โดยสรุปเป็นสาระสำคัญ 4 ประการ ต่อไปนี้

1) องค์กรกำกับดูแลของรัฐควรให้ความสำคัญต่อการปกป้องคุ้มครองความเป็นส่วนตัวของผู้ใช้งาน ทั้งจากผู้ใช้บริการแพลตฟอร์มและการนำเสนอเนื้อหาด้านการตลาดหรือโฆษณาทางอินเทอร์เน็ต เพื่อป้องกันการนำข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้สื่อไปใช้โดยภาคธุรกิจหรือการใช้อำนาจรัฐในการสอดส่องประชาชนอย่างไม่โปร่งใส เช่น การออกกฎหมายเพื่อคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้งานแพลตฟอร์มออนไลน์^{49,50} การกำกับดูแลรูปแบบการดำเนินธุรกิจที่จำกัดการนำข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้มาใช้ประโยชน์ รวมถึงมีความโปร่งใสและการยินยอมจากผู้ใช้งาน⁴⁸ หรือกฎหมายที่เจ้าหน้าที่รัฐต้องแสดงเหตุอันน่าเชื่อถือได้ (probable cause) ตั้งแต่แรกเริ่ม หรืออย่างน้อยที่สุดต้องแสดงเหตุต้องสงสัยอันสมเหตุสมผล (reasonable suspicion) เพื่อขออนุมัติหมายศาล ก่อนที่จะสั่งให้ผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตคัดลอกข้อมูลมาเก็บรักษาและตรวจตรา ทั้งนี้ เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวมุ่งเป้าไปที่บุคคลซึ่งมีแนวโน้มจะก่ออาชญากรรมอย่างแท้จริง⁵¹ เป็นต้น

2) องค์กรกำกับดูแลของรัฐควรให้ความสำคัญกับการกำกับดูแลโครงสร้างของแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ (structural regulation) หรือวิธีการแพร่กระจายของข้อมูลบนสื่อสังคมออนไลน์ (content traffic regulation) โดยเฉพาะระบบอัลกอริทึมของแพลตฟอร์มต่างๆ เพื่อสร้างระบบนิเวศการสื่อสารออนไลน์ที่ปลอดภัยและไม่ถูกจัดการหรือบิดเบือนโดยกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง แทนที่จะเป็นการจัดการกับเนื้อหาที่เป็นภัยเท่านั้น^{47,48,52} เช่น การกำกับระบบอัลกอริทึมในการแพร่กระจายเนื้อหา การกำกับดูแลเรื่องบอตและบัญชีผู้ใช้งาน นอกจากนี้ ควรสนับสนุนรูปแบบธุรกิจทางเลือกอื่นๆ นอกจากการโฆษณาแบบเจาะจง เช่น การโฆษณาตามบริบทที่ปรากฏ (contextual advertising) หรือการเก็บค่าบริการ (subscription) เป็นต้น⁵²

3) ในการกำกับดูแลเนื้อหา องค์กรกำกับดูแลของรัฐควรจัดการให้เกิดการกำกับดูแลตนเองของผู้ประกอบการโดยที่ประชาชนมีส่วนร่วมกำหนดกฎเกณฑ์ต่างๆ หรือการกำกับดูแลร่วมระหว่างรัฐกับผู้ให้บริการแพลตฟอร์มเนื่องจากเป็นช่องทางหลักในการแพร่กระจายเนื้อหา โดยต้องไม่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลและสิทธิในการสื่อสารของประชาชน⁴⁷ หรือการกำกับดูแลร่วมโดยผู้มีส่วนได้

ส่วนเสียที่หลากหลาย (multistakeholderism) อย่างองค์การภาคประชาสังคม⁵² เช่น การตั้ง “สภาสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media Council)” หรือคณะกรรมการอิสระ (Oversight Board) โดยผู้ให้บริการแพลตฟอร์มสำหรับพิจารณากำกับดูแลเนื้อหาโดยเฉพาะ เป็นต้น

4) องค์การกำกับดูแลของรัฐควรรู้ใช้แนวทาง “ความเป็นประชาธิปไตยทางเศรษฐกิจ (economic democracy)” ในการกำกับดูแลระบบตลาดด้วยการส่งเสริมการแข่งขันที่เป็นธรรม ลดการครอบงำตลาด ซึ่งจะทำให้เกิดความหลากหลายของแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ (social media pluralism) โดยสนับสนุนให้เกิดแพลตฟอร์มที่มีรูปแบบธุรกิจอื่นๆ เช่น แพลตฟอร์มไม่แสวงหาผลกำไร (non-commercial) หรือแพลตฟอร์มที่ร่วมก่อตั้งโดยเอกชนหลายบริษัท^{50,52} นอกจากนี้ยังต้องพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางอินเทอร์เน็ตให้ครอบคลุมและทั่วถึงเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัล (digital divide)⁴⁹ ทั้งนี้ การที่ประชาชนสามารถเข้าถึงและมีทางเลือกในการใช้แพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ที่เหมาะสมกับตนเองจะช่วยลดอำนาจการครอบงำตลาดของสื่อสังคมออนไลน์ขนาดใหญ่ที่มีอำนาจในการกำหนดทิศทางการสื่อสารและการบริโภคสื่อ ส่งผลให้พื้นที่สังคมออนไลน์มีความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น⁵²

ตัวอย่างการกำกับดูแลเนื้อหาทางอินเทอร์เน็ตโดยองค์การกำกับดูแลของรัฐในต่างประเทศ

ดังที่เกริ่นไว้แล้วข้างต้นว่ากฎหมายการให้บริการดิจิทัล (Digital Services Act) ของสหภาพยุโรปเป็นตัวอย่างหนึ่งในการนำแนวคิดสิทธิมนุษยชนมาใช้ออกแบบกรอบการกำกับดูแลสื่อดิจิทัลและเนื้อหาทางอินเทอร์เน็ต รวมถึงบทบาทขององค์การกำกับดูแลของรัฐที่ยังคงรักษาสมดุลในการคุ้มครองเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและสิทธิทางดิจิทัล

กฎหมายดังกล่าวใช้กำกับดูแลผู้ให้บริการตัวกลาง (intermediary services) ผู้ให้บริการพื้นที่จัดเก็บข้อมูล (hosting service) แพลตฟอร์มออนไลน์ที่เป็นพื้นที่ซื้อขาย-สินค้า แอปพลิเคชัน และสื่อสังคมออนไลน์ โดยในส่วนการกำกับดูแลเนื้อหายังคงทิศทางเดียวกับหลักเกณฑ์ในการให้บริการสื่อโสตทัศน์ของสหภาพยุโรป (Audiovisual Media Services Directive: AVMSD, 2018) แต่เน้นสร้างระบบการกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพ มีส่วนร่วมจากภาคส่วนอื่นๆ และมีความโปร่งใส เช่น การเฝ้าระวังเนื้อหาเกี่ยวกับสินค้า บริการ และเนื้อหาที่ผิดกฎหมายอื่นๆ ผ่านระบบแจ้งเตือน (flag) ไปยังผู้ให้บริการเพื่อให้ผู้ให้บริการนำเนื้อหาลง ขณะเดียวกันก็เปิดโอกาสให้ผู้ใช้สื่อสามารถทักท้วงการตัดสินใจจัดการกับเนื้อหาของผู้ให้บริการได้ กำหนดให้ผู้ให้บริการต้องมีรายงานความโปร่งใสและเปิดให้นักวิจัยเข้าถึงข้อมูลสำคัญ (key data) เพื่อศึกษาพัฒนาการของความเสียหายทางออนไลน์ รวมถึงมีโครงสร้างการตรวจสอบ (oversight structure) ที่จะช่วยทำความเข้าใจกับระบบที่ซับซ้อน นอกจากนี้ ยังพยายามห้ามเนื้อหาโฆษณาบางประเภททางสื่อออนไลน์ ดังจะอธิบายรายละเอียดในส่วนต่อไป⁵³

นอกจากนี้ยังขอเสนอตัวอย่างจากประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เนื่องจากการศึกษาที่ผ่านมามักพิจารณาแนวทางการกำกับดูแลเนื้อหาทางอินเทอร์เน็ตที่ถือเป็นแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice)⁴⁶ ซึ่งประเทศเหล่านั้นมักมีบริบททางการเมืองและวัฒนธรรมที่แตกต่างจากไทย โดยเฉพาะ

ประเทศตะวันตกที่มีระบบการปกครองแบบเสรีประชาธิปไตย ขณะที่ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มักถูกประเมินระดับเสรีภาพและความเป็นประชาธิปไตยในระดับที่ใกล้เคียงกับไทย โดยในที่นี้จะพิจารณากรอบการกำกับดูแลของมาเลเซีย อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์⁵⁴ ซึ่งมีบางประเด็นที่สอดคล้องกับแนวทางของสหภาพยุโรปข้างต้น

การประมวลงานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องพบว่า ทั้งสามประเทศมีเกณฑ์การระบุเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมทางอินเทอร์เน็ตในทิศทางเดียวกับการกำกับดูแลเนื้อหาสื่อในช่องทางดั้งเดิม อย่างไรก็ตาม ปัญหาที่พบคือ การไม่สามารถกำกับดูแลผู้ให้บริการเนื้อหาทางอินเทอร์เน็ตที่เป็นบริษัทข้ามชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพนัก ทำให้ผู้บริโภคสามารถเข้าถึงเนื้อหาที่อาจขัดกับกฎหมายในประเทศทางแพลตฟอร์มเหล่านี้ โดยอินโดนีเซียมีแนวโน้มจะให้การกำกับดูแลโดยรัฐโดยให้องค์กรกำกับดูแลของรัฐพิจารณาเนื้อหาละครและภาพยนตร์ก่อนเผยแพร่ ขณะที่ฟิลิปปินส์จะใช้แนวทางการกำกับดูแลร่วมระหว่างภาครัฐกับเอกชนผ่านระบบการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหา (rating) แทน ดังจะอธิบายรายละเอียดต่อไป

อินโดนีเซียมีแนวโน้มจะให้การกำกับดูแลโดยรัฐโดยให้องค์กรกำกับดูแลของรัฐพิจารณาเนื้อหาละครและภาพยนตร์ก่อนเผยแพร่ การกำกับดูแลเนื้อหาทางอินเทอร์เน็ตเป็นไปตามกฎหมาย Regulation No. 5 of 2020 on Private Electronic System Operators ที่มีผลบังคับใช้ในปี 2563 เพื่อกำกับดูแลผู้ให้บริการระบบอิเล็กทรอนิกส์เอกชน ซึ่งครอบคลุมผู้ประกอบการเว็บไซต์ แพลตฟอร์ม แอปพลิเคชันออนไลน์ รวมถึงผู้ให้บริการเนื้อหาทางอินเทอร์เน็ต คล้ายกับกฎหมายการให้บริการดิจิทัลของสหภาพยุโรป โดยกฎหมายระบุว่าไม่ว่าผู้ประกอบการจะตั้งอยู่ในอินโดนีเซียหรือมีเจตนาทำการตลาดในประเทศหรือไม่ก็ตาม แต่หากผู้บริโภคในประเทศสามารถเข้าถึงช่องทางเหล่านี้ได้ ก็ต้องมาขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของอินโดนีเซีย

ในส่วนการกำกับดูแลเนื้อหานั้น กฎหมายระบุเนื้อหาต้องห้าม 2 ประการ คือ 1) เนื้อหาที่ละเมิดกฎหมายของอินโดนีเซีย และ 2) เนื้อหาที่สร้างความกังวลหรือก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยในสังคมตามที่รัฐบาลเป็นผู้วินิจฉัย หากพบเนื้อหาดังกล่าว ผู้ให้บริการต้องนำเนื้อหาออกจากแพลตฟอร์มของตนภายใน 24 ชั่วโมงหลังจากได้รับการแจ้งเตือน และหากเป็นเนื้อหาต้องห้ามร้ายแรง เช่น ภาพอนาจารเด็ก หรือเนื้อหาเกี่ยวกับการก่อการร้าย ผู้ให้บริการต้องนำเนื้อหาออกจากแพลตฟอร์มภายใน 4 ชั่วโมงหลังจากได้รับการแจ้งเตือน⁵⁵ ในกรณีที่แพลตฟอร์มมีเนื้อหาที่ผู้ใช้งานสร้างเอง (User-generated content) ผู้ให้บริการต้องมีกลไกการกำกับดูแลเนื้อหาบนแพลตฟอร์ม และมีกลไกการรับเรื่องร้องเรียน (report) จากผู้ใช้งานด้วย อีกทั้งยังต้องออกแบบคู่มือการใช้งานให้ผู้ใช้เข้าใจชัดเจนว่าตนมีสิทธิและหน้าที่ใดบ้างบนแพลตฟอร์ม

อย่างไรก็ตาม งานวิจัยตั้งข้อสังเกตว่า การกำกับดูแลเนื้อหาของผู้ให้บริการเนื้อหาทางอินเทอร์เน็ตไม่เข้มงวดเท่ากับสื่อแพร่ภาพกระจายเสียงในประเทศอินโดนีเซีย โดยเฉพาะซีรีส์และภาพยนตร์ที่เผยแพร่ผ่านแพลตฟอร์มซึ่งที่มักปรากฏเนื้อหาความรุนแรง เพศ และลามกอนาจารอย่างโจ่งแจ้ง รัฐบาลอินโดนีเซียจึงมีแผนที่จะแก้ไขกฎหมายเพื่อนำผู้ให้บริการเนื้อหาทางอินเทอร์เน็ตเข้าไป

เป็นส่วนหนึ่งในการกำกับดูแลของกฎหมายสื่อแพร่ภาพกระจายเสียง (Broadcasting Law) ทำให้ภาพยนตร์และซีรีส์ที่จะเผยแพร่ผ่านแพลตฟอร์มของผู้ให้บริการเนื้อหาทางอินเทอร์เน็ตต้องผ่านการคัดกรองจากคณะกรรมการเซ็นเซอร์ภาพยนตร์อินโดนีเซียก่อน ซึ่งเป็นมาตรฐานเดียวกับสื่อแพร่ภาพกระจายเสียงในประเทศ อย่างไรก็ตาม นักวิเคราะห์กังวลว่ามาตรการดังกล่าวจะทำให้ผู้บริโภคหันไปใช้บริการแพลตฟอร์มเนื้อหาทางอินเทอร์เน็ตที่ผิดกฎหมายและละเมิดลิขสิทธิ์กันมากขึ้น เพื่อรับชมเนื้อหาที่ไม่ผ่านการเซ็นเซอร์⁵⁶

ฟิลิปปินส์จะใช้แนวทางการกำกับดูแลร่วมระหว่างภาครัฐกับเอกชนผ่านระบบการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหา (rating) แทน โดยมีองค์กรกำกับดูแลของรัฐ คือ The Movie and Television Review and Classification Board (MTRCB) ทำหน้าที่ออกกฎระเบียบและกำกับดูแลกิจการโทรทัศน์และภาพยนตร์ จัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์และภาพยนตร์ รวมถึงอนุมัติ เช่นเซอร์หรือระงับการออกอากาศรายการโทรทัศน์หรือการฉายภาพยนตร์ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ กฎหมายด้วยอำนาจของ MTRCB ได้ระบุเนื้อหาที่ห้ามเผยแพร่ในประเทศ 7 ประเภท ได้แก่

- 1) เนื้อหาที่มีแนวโน้มทำให้เกิดการบ่อนทำลาย ก่อกบฏ ยุยงปลุกปั่นต่อรัฐ หรือคุกคามเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและการเมืองของรัฐ
- 2) เนื้อหาที่มีแนวโน้มบ่อนทำลายศรัทธาและความเชื่อมั่นของประชาชนต่อรัฐบาลและสถาบันทางการเมือง
- 3) เนื้อหาที่เชิดชูอาชญากรหรือสนับสนุนการก่ออาชญากรรม
- 4) เนื้อหาที่มีความรุนแรงและลามกอนาจาร
- 5) เนื้อหาที่สนับสนุนการใช้และค้ายาเสพติด
- 6) เนื้อหาที่กล่าวร้ายหรือหมิ่นประมาทบุคคลอื่น ไม่ว่าจะเป็บบุคคลที่ยังมีชีวิตอยู่หรือล่วงลับไปแล้ว
- 7) เนื้อหาที่ดูหมิ่นศาลหรือไม่เคารพกระบวนการยุติธรรม

ทั้งนี้ MTRCB มีความพยายามจะเข้าไปกำกับดูแลเนื้อหาทางอินเทอร์เน็ตเนื่องจากพบเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมทางแพลตฟอร์มของผู้ให้บริการ แต่กฎหมายเดิมที่บังคับใช้ตั้งแต่ปี 2529 ระบุว่าองค์กรกำกับดูแลของรัฐมีอำนาจในการกำกับดูแลเพียงสื่อแพร่ภาพกระจายเสียงเท่านั้น ทำให้ยังไม่มียุทธศาสตร์การจัดการบริการเนื้อหาทางอินเทอร์เน็ตซึ่งมักเป็นบริษัทข้ามชาติ อีกทั้งการกำกับดูแลเนื้อหาทางอินเทอร์เน็ตยังเกี่ยวข้องกับหลายภาคส่วน ทั้งผู้ผลิตเนื้อหา บริษัทผู้ให้บริการแพลตฟอร์ม และบริษัทผู้ให้บริการเครือข่ายอินเทอร์เน็ตซึ่งเป็นตัวกลางที่น่าพาเนื้อหาเข้าสู่ผู้ชม จึงมีข้อเสนอแนะว่าแนวทางที่เหมาะสมน่าจะเป็นการปิดกั้นเนื้อหาที่ปลายทางมากกว่าการกำกับดูแลจากต้นทาง⁵⁷ นอกจากนี้ องค์กรกำกับดูแลของรัฐยังใช้แนวทางการกำกับดูแลร่วม โดยประสานความร่วมมือกับผู้ให้บริการเนื้อหาทางอินเทอร์เน็ตในการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหาเช่นเดียวกับภาพยนตร์และสื่อแพร่ภาพกระจายเสียง ซึ่งได้รับการตอบสนองจากผู้ให้บริการ⁵⁸

ส่วนมาเลเซีย พบว่ายังไม่มีความหมายเพื่อกำกับดูแลเนื้อหาทางอินเทอร์เน็ตโดยเฉพาะ แต่กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลเนื้อหาสื่อแพร่ภาพกระจายเสียงและเนื้อหาภาพยนตร์มีข้อกำหนดที่ครอบคลุมถึงการเผยแพร่เนื้อหาทางช่องทางสื่ออื่นๆ รวมทั้งทางอินเทอร์เน็ตด้วย ด้วยเหตุนี้ องค์กรกำกับดูแลของรัฐด้านสื่อแพร่ภาพกระจายเสียงและด้านภาพยนตร์จึงสามารถใช้อำนาจตามกฎหมายดังกล่าวเพื่อกำกับดูแลเนื้อหาทางสื่อออนไลน์ได้ โดยใช้หลักเกณฑ์การพิจารณาเนื้อหาเช่นเดียวกับสื่อดั้งเดิม ได้แก่ ข้อมูลปลอม เนื้อหาลามกอนาจาร ข้อมูลที่มีเจตนาข่มขู่ คุกคาม เนื้อหาที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยของสาธารณะ (public decency) โดยเฉพาะประเด็นที่ละเอียดอ่อนในสังคมมาเลเซีย คือ ศาสนา วัฒนธรรม และศีลธรรม ทั้งนี้ องค์กรกำกับดูแลสื่อแพร่ภาพกระจายเสียงสามารถใช้อำนาจในการสั่งให้ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตปิดกั้น IP Address เพื่อป้องกันการเข้าถึงเนื้อหาที่เห็นว่าไม่เหมาะสมได้⁵⁹ อย่างไรก็ตาม แนวทางที่ผ่านมายังไม่สามารถกำกับดูแลเนื้อหาจากผู้ให้บริการเนื้อหาทางอินเทอร์เน็ตข้ามชาติที่มีสำนักงานใหญ่ในต่างประเทศได้ อีกทั้งผู้ให้บริการกลุ่มนี้ยังไม่มีกรอบการกำกับดูแลตนเองอย่างชัดเจน ทำให้องค์กรกำกับดูแลของรัฐกำลังพิจารณาหาแนวทางใหม่ในการกำกับดูแลเนื้อหาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น⁶⁰

การกำกับดูแลเนื้อหาด้านการตลาดและโฆษณาทางอินเทอร์เน็ตในต่างประเทศ

ความคลุมเครือของเนื้อหาด้านการตลาด ความซับซ้อนของระบบโฆษณาอัตโนมัติทางสื่อออนไลน์ การโฆษณาแบบเจาะจงกลุ่มเป้าหมาย (target advertising) รวมถึงการเก็บข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้ผ่านการเข้าถึงเนื้อหาโฆษณา เป็นอีกประเด็นที่หลายฝ่ายเห็นว่าเป็นความท้าทายในการกำกับดูแล เนื่องจากเป็นเนื้อหาที่ยากจะจำกัดการเข้าถึงและสามารถมีอิทธิพลต่อการรับรู้ของผู้รับสารในวงกว้าง โดยเฉพาะโฆษณาทางการเมือง โฆษณาแฝงและเนื้อหาการตลาดที่อาจเป็นภัยต่อกลุ่มเปราะบาง รวมถึงข้อมูลที่สร้างความสับสนในรูปแบบโฆษณาหรือเนื้อหาการตลาด ในที่นี้จึงขอยกตัวอย่างการกำกับดูแลเนื้อหาโฆษณาของสหภาพยุโรปในประเด็นนี้เนื่องจากมีแนวทางที่เด่นชัด

สหภาพยุโรปให้ความสำคัญกับการกำกับดูแลเนื้อหาโฆษณาทางสื่อออนไลน์ และเสนอแนะให้ประเทศสมาชิกพัฒนามาตรฐานในการพิจารณาเนื้อหาเหล่านี้ โดยหลักการพื้นฐานที่สหภาพยุโรปย้ำคือ **การคุ้มครองเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น** ซึ่งเนื้อหาโฆษณาทั้งเชิงพาณิชย์ โฆษณาทางการเมือง และเนื้อหาในประเด็นเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะ (public interest) ก็ถือเป็นการใช้เสรีภาพดังกล่าว ขณะเดียวกันเนื้อหาการตลาดและโฆษณาก็ถูกมองว่าเป็นกลไกที่ขับเคลื่อนการแข่งขันในตลาด ดังนั้น หลักการของสหภาพยุโรปในการจัดการกับเนื้อหาประเภทนี้จึงมักพิจารณาการคุ้มครองผู้บริโภคจากผลกระทบเชิงลบ เช่น การหลอกลวง การจำกัดทางเลือกของผู้บริโภค การใช้ประโยชน์จากกลุ่มเปราะบาง และการเลือกปฏิบัติ โดยเป้าหมายหลักของการกำกับดูแลเนื้อหาโฆษณาคือการรับประกันว่าเนื้อหาถูกผลิตขึ้นด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมและการคำนึงถึงหลักการพื้นฐานของประชาธิปไตย⁶¹

ทั้งนี้ เงื่อนไขในการจำกัดเสรีภาพการแสดงความคิดเห็นผ่านเนื้อหาโฆษณาคือการปกป้องผู้บริโภค ผู้เยาว์ สุขภาวะของสังคม (public health) และกระบวนการประชาธิปไตย รวมถึงการนำข้อมูล

ส่วนบุคคลของผู้ใช้สื่อไปใช้⁶² ซึ่งสามารถทำได้ผ่านกฎหมายที่มีอยู่แล้ว ได้แก่ กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล กฎหมายเกี่ยวกับการกำกับดูแลแพลตฟอร์มและอินเทอร์เน็ต และกฎหมายเกี่ยวกับการกำกับดูแลสื่อโดยเฉพาะ กล่าวคือ หลักเกณฑ์ในการให้บริการสื่อโสตทัศน์ของสหภาพยุโรปและการกำกับดูแลโฆษณาทางการเมือง (The Regulation on Political Advertising, 2021) ในส่วนการปกป้องคุ้มครองผู้เยาว์จากเนื้อหาโฆษณาที่อาจเป็นภัยนั้น มีข้อเสนอแนะให้ประเทศสมาชิกมีมาตรการต่าง ๆ ที่จะเป็นการกรองเนื้อหา เช่น การระบุว่าเป็นเนื้อหาโฆษณาและการตลาดสำหรับผู้เยาว์อย่างชัดเจน หรือการจำกัดการเข้าถึงเนื้อหาโฆษณาและการตลาดที่เหมาะสมกับช่วงวัยของผู้ใช้สื่อ เป็นต้น⁶³

ขณะเดียวกัน องค์กรวิชาชีพก็สามารถนำฐานคิดนี้ไปพัฒนาเป็นกรอบการกำกับดูแลตนเอง ซึ่งแม้จะไม่มีอำนาจปกครองในการลงโทษ แต่ก็ช่วยยกระดับคุณภาพของอุตสาหกรรมได้ เช่น การวางแนวทางการกำกับดูแลตนเองของ The Advertising Standards Authority (ASA)⁶⁴ ซึ่งเป็นองค์กรอิสระในการกำกับดูแลอุตสาหกรรมโฆษณาของสหราชอาณาจักร เป็นต้น

บางครั้งการปิดกั้นเนื้อหาโฆษณาที่เข้าข่ายหลอกลวงหรือสร้างความสับสนก็ทำไม่ได้ง่ายนัก แนวทางการกำกับดูแลของสหภาพยุโรปคือการกำหนดให้ผู้ซื้อพื้นที่โฆษณาและตัวกลางในการลงโฆษณามีความโปร่งใสและเปิดเผยผลประโยชน์ทางธุรกิจและด้านอื่น ๆ ที่จะได้รับจากการลงเนื้อหาโฆษณา⁶⁵ รวมถึงห้ามการใช้เทคนิคที่ออกแบบเพื่อหลบเลี่ยงการใช้วิจารณ์ของผูรับสาร เช่น เทคนิคแบบซ่อนเร้น (subliminal techniques) เป็นต้น⁶⁵ แนวทางนี้สอดคล้องกับข้อเสนอแนะจาก Ranking Digital Rights ซึ่งเป็นองค์กรภาคประชาสังคมที่รณรงค์ให้กลุ่มธุรกิจเทคโนโลยีดำเนินงานด้วยความรับผิดชอบและสอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน โดยเสนอว่าแนวทางที่จะช่วยให้การกำกับดูแลเนื้อหาโฆษณาทางอินเทอร์เน็ตไม่ล่องลະเมิดเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นแต่ยังสามารถปกป้องคุ้มครองสิทธิมนุษยชนได้ คือ

1) การออกแบบนโยบายและกฎเกณฑ์ที่กำหนดให้ภาคเอกชนมีความโปร่งใส (corporate transparency) ด้านเนื้อหาโฆษณาและเนื้อหาการตลาด ทั้งการแปะป้ายเนื้อหาโฆษณา การเปิดเผยนโยบายในการโฆษณาและการนำนโยบายไปใช้ในรายงานความโปร่งใสของบริษัท

2) การตรวจสอบและประเมินสถานะด้านสิทธิมนุษยชน โดยให้นักวิจัยหรือหน่วยงานอิสระเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับการโฆษณาของบริษัท และ

3) การมีระบบร้องเรียนและเยียวยา ทั้งการที่บริษัทสามารถร้องเรียนได้หากโฆษณาถูกปฏิเสธอย่างไม่ถูกต้อง หรือองค์กรกำกับดูแลสร้างกลไกที่จะรับประกันได้ว่าเนื้อหาโฆษณาที่ถูกห้ามจะไม่ปรากฏทางสื่อออนไลน์ได้อีก เป็นต้น⁶⁶

ตารางที่ 3: การเปรียบเทียบลักษณะเนื้อหาซึ่งกฎหมายที่ใช้กำกับดูแลเนื้อหาทางอินเทอร์เน็ตในต่างประเทศ
ให้ความสำคัญ และวิธีการที่องค์กรกำกับดูแลของรัฐในต่างประเทศใช้กำกับดูแลเนื้อหาทาง
อินเทอร์เน็ต

ประเทศ /กลุ่ม ประเทศ	ลักษณะเนื้อหา								วิธีการกำกับดูแล							
	ความมั่นคงของรัฐ/ความสงบเรียบร้อยของ	ความรุนแรง/อาชญากรรม	เพศ/ลามกอนาจาร	ความเกลียดชังทางเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม	ข่มขู่/คุกคาม/หมิ่นประมาทบุคคลอื่น	ข้อมูลปลอม/ข้อมูลบิดเบือน	คุ้มครองผู้เยาว์	(โฆษณา) เป็นภัยต่อสุขภาพ/สุขภาพของสังคม	(โฆษณา) หลอกลวง/สร้างความสับสนให้ผู้บริโภค	โทษทางอาญา	คัดกรอง/เซ็นเซอร์เนื้อหาก่อนเผยแพร่	ปิดกั้น/จำกัดการเข้าถึงเนื้อหาหลังเผยแพร่	การรายงาน (report) จากผู้ใช้งาน	การจัดระดับความเหมาะสม (rating)	เปิดเผยข้อมูลการกำกับดูแลสู่สาธารณะ	(โฆษณา) เปิดเผยแพร่โปร่งใส เช่น แชร์ป้ายว่าเป็น
สหภาพยุโรป		✓		✓		*	✓	✓	✓				✓		✓	✓
อินโดนีเซีย	✓	✓	✓	✓	✓		✓	*	*	✓	✓ ⁶⁷	✓	✓			
ฟิลิปปินส์	✓	✓	✓		✓			*	*	✓		✓		✓		
มาเลเซีย	✓	✓	✓	✓	✓	✓		*	*	✓	✓ ⁶⁷	✓				

* เป็นขอบเขตของบทวิเคราะห์ที่ไม่ได้ศึกษาการกำกับดูแลเนื้อหาประเภทนี้ในประเทศ/กลุ่มประเทศเหล่านี้ หรือไม่พบงานวิจัยที่ระบุแนวทางการกำกับดูแลเนื้อหาประเภทนี้ในประเทศที่ศึกษา

สรุปและข้อเสนอแนะ

ในการปกป้องคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและสิทธิผู้บริโภคของประชาชนในยุคดิจิทัล องค์กรกำกับดูแลสื่อของรัฐถูกคาดหวังให้มีส่วนในการกำกับดูแลระบบตลาดและเทคโนโลยีให้มีความหลากหลายและเป็นธรรม เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงช่องทางการสื่อสารและข้อมูลข่าวสารได้อย่างทั่วถึงและหลากหลาย รวมถึงระบบธุรกิจของผู้ให้บริการที่จะคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและสร้างนิเวศการสื่อสารที่มีคุณภาพและปลอดภัย

ในส่วนการกำกับดูแลเนื้อหาสื่อ องค์กรกำกับดูแลของรัฐยังจำเป็นต้องคำนึงถึงการจัดการกับเนื้อหาที่เป็นภัยต่อสุขภาพของชุมชนและสังคมโดยรวมเช่นเดียวกับการเนื้อหาสื่อทางช่องทางดั้งเดิม ขณะเดียวกัน ก็ต้องพัฒนาแนวทางป้องกันการใช้เทคนิคการนำเสนอเนื้อหาแบบซ่อนเร้นและวิธีการแพร่กระจายข้อมูลที่สร้างความเข้าใจผิด อันจะนำไปสู่การสร้างความเสี่ยงหรือทำให้การรับรู้ของประชาชนคลาดเคลื่อนจากข้อเท็จจริงได้ ด้วยเหตุนี้ องค์กรกำกับดูแลของรัฐจึงต้องให้ความสำคัญ

ต่อการอำนวยความสะดวกให้เกิดการกำกับดูแลตนเอง/กันเองของผู้ผลิตเนื้อหาและผู้ให้บริการเทคโนโลยี และการกำกับดูแลร่วมกับภาคส่วนอื่นๆ อย่างโปร่งใสและมีส่วนร่วม เพื่อป้องกันการครอบงำพื้นที่ทางการสื่อสารโดยฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือผู้ให้บริการแพลตฟอร์มที่มักจะมีอำนาจกำหนดทิศทางของเทคโนโลยีและนิเวศการสื่อสาร

เมื่อนำข้อเสนอแนะนี้มาพิจารณาแนวทางการกำกับดูแลเนื้อหาสื่อแพร่ภาพกระจายเสียงของ กสทช. ที่ผ่านมา พบว่าแนวทางการกำกับดูแลเนื้อหาโดยรวมโดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่หลากหลายระหว่างหน่วยงานราชการ องค์กรกำกับดูแลสื่อของรัฐ ผู้ผลิตสื่อ ผู้ให้บริการแพลตฟอร์ม และองค์กรภาคประชาสังคม น่าจะส่งเสริมกลไกการกำกับดูแลเนื้อหาที่จะปกป้องคุ้มครองสิทธิผู้บริโภคได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับพัฒนาการเทคโนโลยี โดยเฉพาะเนื้อหาโฆษณาที่มีกฎหมายกำกับอยู่แล้ว ส่วนการใช้อำนาจในการกำกับดูแลเนื้อหาสื่อทางอินเทอร์เน็ตนั้น หากยังคงกรอบเนื้อหาที่เป็นภัยตามมาตรา 37 ของ พ.ร.บ.การประกอบกิจการกระจายเสียงฯ ก็ควรให้ความสำคัญต่อเนื้อหาที่จะเป็นอันตรายต่อผู้เยาว์ กลุ่มเปราะบาง และผู้บริโภคมากขึ้น เพื่อให้เชื่อมั่นถึงบทบาทขององค์กรกำกับดูแลของรัฐในการปกป้องสิทธิมนุษยชนและสิทธิผู้บริโภค รวมทั้งการคุ้มครองเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและพื้นที่การสื่อสารที่ปลอดภัย

นอกจากนี้ การบริหารจัดการที่โปร่งใสและมีส่วนร่วมเป็นหัวใจของการกำกับดูแลเนื้อหาในยุคดิจิทัล ดังนั้น หาก กสทช. เปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะเกี่ยวกับบทบาทในการกำกับดูแลตลาดและเทคโนโลยีอย่างกระจ่างและตรงไปตรงมามากขึ้น จะทำให้เห็นว่าองค์กรกำกับดูแลของรัฐทำงานอย่างโปร่งใส คุ้มครองความเป็นส่วนตัว สร้างพื้นที่การสื่อสารออนไลน์ที่ปลอดภัยและเป็นธรรม และส่งเสริมกระบวนการประชาธิปไตยทั้งในระบบเศรษฐกิจและพื้นที่การสื่อสารหรือไม่ อย่างไร

องค์กรกำกับดูแลของรัฐในต่างประเทศมีแนวโน้มลดบทบาทในการกำกับดูแลเนื้อหาสื่อโดยตรง เนื่องจากไม่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี กสทช. ก็จำเป็นต้องชี้แจงต่อสาธารณะเกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาเนื้อหา รวมถึงแสดงให้เห็นความพยายามในการพัฒนากลไกการกำกับดูแลตนเองและการกำกับดูแลร่วมที่มีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่หลากหลาย มากกว่าการกำกับดูแลเนื้อหาสื่ออย่างเข้มงวดซึ่งเป็นการจำกัดสิทธิมนุษยชนและไม่เอื้อต่อการคุ้มครองสิทธิผู้บริโภคดังเช่นที่ผ่านมา แนวทางนี้จะเพิ่มความโปร่งใสและตรวจสอบได้ รวมทั้งเพิ่มโอกาสในการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคประชาชนในการกำกับดูแลเนื้อหาสื่อในยุคดิจิทัลได้

ภาคผนวก ก.

การกำกับดูแลเนื้อหาของ กสทช.

ตามมาตรา 37 ของ พ.ร.บ.การประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551
ระหว่างปี 2557-2565

ที่	วันที่	ประเภทเนื้อหา	กฎหมายที่ใช้	รายละเอียด
1	31 มีนาคม 2557	รายการเรียลลิตีโชว์	- มาตรา 37 พ.ร.บ.การประกอบกิจการกระจายเสียงฯ	กสทช. ลงโทษปรับรายการ “Thailand’s Got Talent” ทางช่อง 3 เป็นจำนวนเงิน 500,000 บาท จากกรณีการออกอากาศรายการเมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2556 ซึ่งมีการนำเสนอช่วงแสดงความสามารถของผู้เข้าแข่งขันที่ใช้ชื่อว่า “สิทธิ์ตะ เอม เมอร์ล” โดยพิธีกรประจำรายการ 3 คน แสดงท่าทีและใช้วาจาดูหมิ่นเหยียดหยามศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ภายหลังจากผู้เข้าแข่งขันรายนี้แสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมบนเวที เนื้อหาดังกล่าวเข้าข่ายก่อให้เกิดความเสื่อมทรามทางจิตใจของประชาชนอย่างร้ายแรง
2	31 มีนาคม 2557	รายการภาพยนตร์	- มาตรา 37 พ.ร.บ.การประกอบกิจการกระจายเสียงฯ	กสทช. ลงโทษปรับช่อง M Channel เป็นจำนวนเงิน 50,000 บาท เนื่องจากละเลยไม่ดำเนินการตรวจสอบและระงับการออกอากาศรายการภาพยนตร์ “วันนรก กัดไม่เหลือซาก” ซึ่งมีเนื้อหาที่แสดงถึงความทารุณ โหดร้าย สยดสยอง สะอิดสะเอียน อันก่อให้เกิดความเสื่อมทรามทางจิตใจของประชาชนอย่างร้ายแรง
3	4 สิงหาคม 2557	รายการสัมภาษณ์	- มาตรา 37 พ.ร.บ.การ	กสทช. ลงโทษปรับรายการ “ตอบโจทย์ประเทศไทย” ทางช่องไทยพีบีเอสเป็นจำนวนเงิน 50,000 บาท เนื่องจาก

ที่	วันที่	ประเภทเนื้อหา	กฎหมายที่ใช้	รายละเอียด
			ประกอบกิจการกระจายเสียงฯ	ออกอากาศรายการตอน “สถาบันพระมหากษัตริย์ภายใต้รัฐธรรมนูญ” ในช่วงเดือนมีนาคม 2556 มีผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน
4	23 มีนาคม 2558	รายการวิเคราะห์การเมือง	- มาตรา 37 พ.ร.บ.การประกอบกิจการกระจายเสียงฯ - ประกาศ คสช. ที่ 97/2557 และ 103/2557	กสทช. ลงโทษปรับรายการ “เปิดประเด็นร้อน” ทางช่องทีนิวส์เป็นจำนวนเงิน 50,000 บาท เนื่องจากเนื้อหาในรายการตอน “กระซอก หน้ากากบรรพต ล้มเจ้าและสัมพันธมิตรที่แนบกับระบอบทักษิณ” มีลักษณะเป็นการให้ข้อมูลข่าวสารที่หมิ่นประมาทบุคคลอื่น และก่อให้เกิดความสับสน ยั่วยุ ปลุกปั่นให้เกิดความขัดแย้ง หรือสร้างให้เกิดความแตกแยกในราชอาณาจักร อันเป็นการต้องห้ามตามประกาศ คสช. ที่ 97/2557 และ 103/2557 รวมถึงมาตรา 37 ของ พ.ร.บ.การประกอบกิจการฯ
5	30 มีนาคม 2558	รายการวิเคราะห์การเมือง	- ประกาศ คสช. ที่ 97/2557 และ 103/2557 - บันทึกความเข้าใจ (MOU) ที่ทำไว้กับ กสทช.	กสทช. สั่งพักใช้ใบอนุญาตการออกอากาศช่อง TV 24 เป็นเวลา 7 วัน เนื่องจากเนื้อหาในรายการ Awakened รายการ News Room และรายการ The Clear มีลักษณะเป็นการให้ข้อมูลที่ก่อให้เกิดความสับสน ยั่วยุ ปลุกปั่นให้เกิดความขัดแย้งหรือสร้างความแตกแยกในราชอาณาจักร อันเป็นการต้องห้ามตามประกาศ คสช. ที่ 97/2557 และ 103/2557 และยังละเมิด

ที่	วันที่	ประเภท เนื้อหา	กฎหมายที่ใช้	รายละเอียด
				บันทึกความเข้าใจระหว่าง กสทช. และ TV 24
6	30 มีนาคม 2558	รายการวิเคราะห์การเมือง	- ส่งหนังสือตักเตือน	กสทช. ส่งหนังสือถึงวอยซ์ทีวี ขอให้ใช้ความระมัดระวังและความละเอียดรอบคอบในการตรวจสอบเนื้อหารายการก่อนออกอากาศ และพิจารณาความเหมาะสมของผู้ดำเนินรายการที่ควรจะต้องมีการนำเสนอเนื้อหารายการโดยมุ่งเน้นการรายงานข้อเท็จจริง เว้นการวิพากษ์วิจารณ์ด้วยถ้อยคำที่รุนแรงและการนำเสนอความคิดเห็นส่วนบุคคลต่อเหตุการณ์
7	20 เมษายน 2558	รายการวิเคราะห์การเมือง	- ประกาศ คสช. ที่ 97/2557 และ 103/2557 - บันทึกความเข้าใจ (MOU) ที่ทำไว้กับ กสทช.	กสทช. สั่งพักใช้ใบอนุญาตการออกอากาศสถานีวิทยุ “ซুমพรซิติวี เรดิโอ” เป็นเวลา 7 วัน เนื่องจากออกอากาศเนื้อหารายการที่เป็นการกล่าวอ้างอย่างเลื่อนลอยปราศจากข้อเท็จจริง ทำให้เกิดความสับสนและสร้างความแตกแยกให้กับประชาชนที่ได้รับข่าวสาร เป็นเนื้อหาที่ต้องห้ามตามประกาศ คสช. ที่ 97/2557 และ 103/2557 และขัดต่อบันทึกความเข้าใจที่สถานีทำไว้กับ กสทช.
8	27 เมษายน 2558	รายการวิเคราะห์การเมือง	- มาตรา 37 พ.ร.บ.การประกอบกิจการกระจายเสียงฯ - ประกาศ คสช. ที่ 97/2557 และ 103/2557	กสทช. มีมติเพิกถอนใบอนุญาตช่องพีชทีวี (Peace TV) จากการออกอากาศรายการ “มองไกล” ซึ่งถือเป็นการกระทำผิดซ้ำด้วยการออกอากาศเนื้อหารายการที่ยั่วและปลุกปั่นให้เกิดความขัดแย้ง ทั้งนี้ พีชทีวีเคยถูกพิจารณาให้ระงับการออกอากาศเป็นเวลา 7 วัน ก่อนจะกลับมาออกอากาศอีกครั้ง และถูกเพิกถอนใบอนุญาตในที่สุด อย่างไรก็ตาม พีชทีวีได้ยื่นฟ้องร้องต่อศาล

ที่	วันที่	ประเภท เนื้อหา	กฎหมายที่ใช้	รายละเอียด
				ปกครองให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว ศาลพิจารณาแล้วเห็นว่าคำสั่งของ กสทช. ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะไม่ได้เปิดโอกาสให้สถานีโต้แย้งชี้แจงข้อเท็จจริงให้แล้วเสร็จก่อน จึงมีคำสั่งคุ้มครองชั่วคราว
9	11 พฤษภาคม 2558	รายการวิเคราะห์การเมือง	- ส่งหนังสือตักเตือน	กสทช. ส่งหนังสือถึงวอยซ์ทีวี ขอให้ใช้ความระมัดระวังและความละเอียดรอบคอบในการตรวจสอบเนื้อหารายการก่อนออกอากาศ และพิจารณาความเหมาะสมของผู้ดำเนินรายการที่ควรจะต้องมีการนำเสนอเนื้อหารายการโดยมุ่งเน้นการรายงานข้อเท็จจริง เว้นการวิพากษ์วิจารณ์ด้วยถ้อยคำที่รุนแรงและการนำเสนอความคิดเห็นส่วนบุคคล ต่อเหตุการณ์ (เดือนเป็นครั้งที่ 2)
10	3 มิถุนายน 2558	รายการวิเคราะห์การเมือง	- มาตรา 37 พ.ร.บ.การประกอบกิจการกระจายเสียงฯ	คณะกรรมการด้านผังรายการและเนื้อหารายการ กสทช. มีมติให้ช่องวอยซ์ทีวีงดออกอากาศรายการ “Wake Up Thailand” เป็นเวลา 2 สัปดาห์ เนื่องจากการออกอากาศเนื้อหาตอน “ต้องปรับร่างรัฐธรรมนูญ ถ้าไม่ยกเลิก” เมื่อวันที่ 27 เมษายน 2558 และตอน “รำลึกถึงความสูญเสียของคนไทยในพฤษภาอำมหิต” เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2558 ขัดต่อ มาตรา 37 ของ พ.ร.บ.ประกอบกิจการฯ และให้วอยซ์ทีวีดำเนินการปรับปรุงรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการฯ ให้ความเห็น

ที่	วันที่	ประเภทเนื้อหา	กฎหมายที่ใช้	รายละเอียด
11	3 มิถุนายน 2558	รายการข่าวพยากรณ์อากาศ, รายการบันเทิง	- มาตรา 37 พ.ร.บ.การประกอบกิจการกระจายเสียงฯ	กสทช. ลงโทษปรับรายการ “เป็นใจ” ทางช่องไทยทีวี และรายการ “เช็กช้อปออนไลน์” และ “แพชั่นทริก” ทางช่อง เช็กช้อปแชลแนล เป็นจำนวนเงินช่องละ 50,000 บาท เนื่องจากพิธีกรรายการแต่งกายในลักษณะไม่เหมาะสมต่อการออกอากาศ เช่น แต่งกายด้วยชุดเกะกะ เป็นเหตุให้เยาวชนเกิดพฤติกรรมเลียนแบบ ก่อให้เกิดความเสื่อมทรามทางสังคมอย่างร้ายแรง และส่งผลกระทบต่อศีลธรรมอันดี
12	3 มิถุนายน 2558	รายการวิเคราะห์การเมือง	- บันทึกความเข้าใจ (MOU) ที่ทำไว้กับ กสทช.	กสทช. มีมติตักเตือนรายการ “ย่าคำย่าข่าว” ทางช่อง 13 สยามไท เนื่องจากมีการนำข่าวของผู้อื่นมาวิจารณ์ด้วยความไม่รอบคอบ ถึงแม้ไม่เข้าข่ายยั่วยุปลุกปั่น แต่ก็หมิ่นเหม่ต่อการทำผิดกฎหมายและบันทึกความเข้าใจ (MOU) ที่ทำไว้กับ กสทช. จึงมีมติให้ตักเตือน และหากฝ่าฝืนซ้ำจะใช้มาตรการพักใช้ใบอนุญาตต่อไป
13	17 สิงหาคม 2558	รายการวิเคราะห์การเมือง	- ประกาศ คสช. ที่ 97/2557 และ 103/2557	กสทช. มีคำสั่งทางปกครองเตือนเป็นหนังสือไปยังช่อง 1TV และ NEWS1 เนื่องจากได้รับเรื่องร้องเรียนว่ามีการออกอากาศรายการที่ขัดต่อประกาศ คสช. ฉบับที่ 97/2557 และ 103/2557
14	17 สิงหาคม 2558	รายการวิเคราะห์การเมือง	- ประกาศ คสช. ที่ 97/2557 และ 103/2557	กสทช. พิจารณาเนื้อหารายการ “เหลียวหลังแลไปข้างหน้าเพื่อประชาธิปไตย” และรายการ “เข้าใจตรงกันนะ” ทางช่องพีชทีวี เห็นว่ารายการมีเนื้อหาต้องห้ามไม่ให้ออกอากาศตามประกาศ คสช. ที่ 97/2557

ที่	วันที่	ประเภท เนื้อหา	กฎหมายที่ใช้	รายละเอียด
			- บันทึกความ เข้าใจ (MOU) ที่ ทำไว้กับ กสทช.	และ 103/2557 และบันทึกความเข้าใจ ระหว่าง กสทช. และ พีชทีวี อันเป็นการกระทำความผิดซ้ำซาก แม้ว่าศาลปกครองกลางจะได้มีคำสั่งให้ ทุเลาการบังคับคำสั่ง กสทช. ที่เพิกถอนใบอนุญาตออกอากาศ แต่คดีอยู่ ระหว่างการพิจารณาอุทธรณ์ กสทช. จึงมี มติให้ยื่นคำร้องต่อศาลปกครองสูงสุด ประกอบการพิจารณา
15	24 สิงหาคม 2558	รายการ วิเคราะห์ การเมือง	- ประกาศ คสช. ที่ 97/2557 และ 103/2557 - บันทึกความ เข้าใจ (MOU) ที่ ทำไว้กับ กสทช.	กสทช. ส่งหนังสือตักเตือนไปยังช่องวอยซ์ ทีวี เนื่องจากการออกอากาศรายการ “Tonight Thailand” เมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม 2558 มีเนื้อหาขัดต่อประกาศ คสช.ฉบับที่ 97/2557 และ 103/2557 และ เป็นการขัดต่อบันทึกความเข้าใจที่วอยซ์ ทีวีทำไว้กับ กสทช.
16	31 สิงหาคม 2558	รายการ วิเคราะห์ การเมือง	- ประกาศ คสช. ที่ 97/2557 และ 103/2557 - บันทึกความ เข้าใจ (MOU) ที่ ทำไว้กับ กสทช.	กสทช. พิจารณาเนื้อหารายการ “กล้า ประชาธิปไตย” “คนกลางคลอง” “ห้องข่าวเล่าเรื่องสุด สัปดาห์” “เข้าใจตรงกันนะ” และ “ฟังความ รอบด้าน” ทางช่องพีชทีวี เห็นว่ารายการมีเนื้อหาต้องห้ามไม่ให้ ออกอากาศตามประกาศ คสช.และบันทึก ความเข้าใจระหว่าง กสทช. และพีชทีวี จึง มีมติให้ยื่นคำร้องต่อศาลปกครองสูงสุด ประกอบการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่ง คุ้มครองชั่วคราว
17	14 กันยายน 2558	รายการ วิเคราะห์ การเมือง	- ประกาศ คสช. ที่ 97/2557 และ 103/2557 - บันทึกความ	กสทช. มีคำสั่งทางปกครองเตือนเป็น หนังสือไปยังช่อง ฟ้าวันใหม่ จากกรณีการออกอากาศ รายการ “ถอนพิษ”

ที่	วันที่	ประเภท เนื้อหา	กฎหมายที่ใช้	รายละเอียด
			เข้าใจ (MOU) ที่ ทำไว้กับ กสทช.	ในวันที่ 15 มีนาคม 2558 รายการ “ฟ้า ยามเย็น” ในวันที่ 17 และ 20 มีนาคม 2558 และรายงานวิเคราะห์ คอลัมน์นิสต์ที่ออกอากาศในวันที่ 3 เมษายน 2558 ซึ่ง กสทช. ระบุว่าเนื้อหาขัดกับประกาศ คสช.ฉบับที่ 97/2557 และ 103/2557 และ ขัดต่อบันทึกความเข้าใจ ที่ทำไว้กับ กสทช.
18	14 กันยายน 2558	รายการ วิเคราะห์ การเมือง	- ประกาศ คสช. ที่ 97/2557 และ 103/2557 - บันทึกความ เข้าใจ (MOU) ที่ ทำไว้กับ กสทช.	กสทช. พิจารณาเนื้อหารายการ “ห้องข่าว เล่าเรื่องสุดสัปดาห์” “เหลียวหลังแลไป ข้างหน้าเพื่อประชาธิปไตย” และ “เข้าใจ ตรงกันนะ” ทางช่องพีชทีวี เห็นว่ารายการ มีเนื้อหาต้องห้ามไม่ให้ออกอากาศตาม ประกาศ คสช.และบันทึกความเข้าใจ ระหว่าง กสทช. และพีชทีวี จึงมีมติให้ ยื่นคำร้องต่อศาลปกครองสูงสุด ประกอบการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่ง คุ้มครองชั่วคราว
19	21 กันยายน 2558	รายการ วิเคราะห์ การเมือง	- ประกาศ คสช. ที่ 97/2557 และ 103/2557 - บันทึกความ เข้าใจ (MOU) ที่ ทำไว้กับ กสทช.	กสทช. พิจารณาเนื้อหารายการ “ห้องข่าว เล่าเรื่อง สุดสัปดาห์” “เราพี่น้องกัน” และ “เข้าใจ ตรงกันนะ” ทางช่องพีชทีวี เห็นว่ารายการมีเนื้อหา ต้องห้ามไม่ให้ออกอากาศตามประกาศ คสช.และบันทึกความเข้าใจระหว่าง กสทช. และพีชทีวี จึงมีมติให้ยื่นคำร้องต่อศาล ปกครองสูงสุดประกอบการพิจารณา อุทธรณ์คำสั่งคุ้มครองชั่วคราว

ที่	วันที่	ประเภทเนื้อหา	กฎหมายที่ใช้	รายละเอียด
20	13 ตุลาคม 2558	รายการข่าว อาชญากรรม	- มาตรา 37 พ.ร.บ.การ ประกอบกิจการ กระจายเสียงฯ	กสทช. มีมติให้ปรับช่องไทยทีวีเป็นจำนวนเงิน 500,000 บาท เนื่องจากออกอากาศคลิปข่าวอาชญากรรมในรายการ “มุงข่าวดัง” ซึ่งก่อให้เกิดความเสื่อมทรามทางจิตใจของประชาชนอย่างร้ายแรง
21	9 พฤศจิกายน 2558	รายการ วิเคราะห์ การเมือง	- มาตรา 37 พ.ร.บ.การ ประกอบกิจการ กระจายเสียงฯ - ประกาศ คสช. ที่ 97/2557 และ 103/2557	คณะกรรมการกำกับเนื้อหารายการของ กสทช. เรียกคณะผู้บริหารไทยพีบีเอสเข้าไปชี้แจงและตักเตือนด้วยวาจา กรณีการออกอากาศรายงานวิเคราะห์ความเคลื่อนไหวของขบวนการประชาธิปไตยใหม่เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2558 สุ่มเสี่ยงจะกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ โดยยังไม่มียกโทษทางปกครอง
22	15 กุมภาพันธ์ 2559	รายการ วิเคราะห์ การเมือง	- ประกาศ คสช. ที่ 97/2557 และ 103/2557 - บันทึกความ เข้าใจ (MOU) ที่ ทำไว้กับ กสทช.	กสทช. สั่งระงับการออกอากาศรายการ “The Daily Dose” ทางช่องวอยซ์ทีวีเป็นเวลา 3 วัน เนื่องจากรายการตอน “ปัญหา: คนส่วนน้อยไม่ยอมรับมติจากเสียงส่วนใหญ่” ออกอากาศเมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2559 มีเนื้อหาขัดต่อประกาศ คสช. ฉบับที่ 97/2557 และ 103/2557 และเป็น การขัดต่อบันทึกความเข้าใจที่ได้ทำไว้กับ กสทช.
23	7 มีนาคม 2559	รายการ วิเคราะห์ การเมือง	- มาตรา 37 พ.ร.บ.การ ประกอบกิจการ กระจายเสียงฯ	กสทช. เชิญผู้รับผิดชอบรายการ Voice News และ Voice Insight ที่ออกอากาศทางวอยซ์ทีวีเมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2559 มาตักเตือนเกี่ยวกับการออกอากาศรายการที่มีเนื้อหาไม่เหมาะสม
24	10 พฤษภาคม 2559	รายการ วิเคราะห์ การเมือง	- มาตรา 37 พ.ร.บ.การ	กสทช. สั่งพักใช้ใบอนุญาตการออกอากาศสถานีวิทยุกระจายเสียงรักเชียงใหม่ 51 ของเพชรวรรต

ที่	วันที่	ประเภท เนื้อหา	กฎหมายที่ใช้	รายละเอียด
			ประกอบกิจการ กระจายเสียงฯ - ประกาศ คสช. ที่ 97/2557 และ 103/2557	วัฒนพงศ์ศิริกุล แกนนากลุ่มสื่อแดงรัก เชียงใหม่ 51 เป็นเวลา 7 วัน เนื่องจากออกอากาศ เนื้อหารายการที่เป็นการวิจารณ์การเมือง ในลักษณะไม่เป็นกลาง ส่อให้เกิดความ สับสน ยั่วยุปลุกปั่นให้เกิดความขัดแย้ง สร้างความแตกแยกในราชอาณาจักร ชัด ต่อประกาศ คสช.ฉบับที่ 97/2557 และ 103/2557
25	13 มิถุนายน 2559	รายการ วิเคราะห์ การเมือง	- มาตรา 37 พ.ร.บ.การ ประกอบกิจการ กระจายเสียงฯ - ประกาศ คสช. ที่ 97/2557 และ 103/2557	กสทช. พิจารณาเนื้อหาในรายการ “Wake Up News” ตอน “พลเมืองโต้กลับนัดชุมนุม ใหญ่ ศุภรณ์ใจอกัน” ทางช่องวอยซ์ทีวี พบว่าเป็นการวิพากษ์วิจารณ์สถานการณ์ การเมือง และไม่มีลักษณะต้องห้ามตาม กฎหมาย อย่างไรก็ตาม ก็ตาม กสทช. มีมติให้ส่งหนังสือขอความ ร่วมมือไปยังวอยซ์ทีวีให้ใช้ความระมัดระวัง และความละเอียดรอบคอบในการ ออกอากาศรายการในลักษณะที่ต้องห้าม ตามกฎหมาย
26	20 มิถุนายน 2559	-	-	กสทช. มีมติให้ช่องวอยซ์ทีวีปรับปรุง เนื้อหารายการ แต่ไม่เปิดเผยรายละเอียด
27	4 กรกฎาคม 2559	รายการ วิเคราะห์ การเมือง	- ประกาศ คสช. ที่ 97/2557 และ 103/2557 - บันทึกความ เข้าใจ (MOU) ที่ ทำไว้กับ กสทช.	กสทช. มีมติระงับการออกอากาศช่องพีช ทีวี (Peace TV) เป็นเวลา 30 วัน เนื่องจากเนื้อหาในรายการ “เข้าใจ ตรงกันนะ” รายการ “เข้มข่าวดีก” รายการ “ห้องข่าว เล่าเรื่องค่า” และรายการ “เข้มข่าวดีก” ชัด ต่อประกาศ คสช.ที่ 97/2557 และ 103/2557 และบันทึกความเข้าใจ

ที่	วันที่	ประเภท เนื้อหา	กฎหมายที่ใช้	รายละเอียด
				ที่ทำไว้กับ กสทช. แม้ว่าศาลปกครองกลางจะมีคำสั่งให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่ง กสทช. ที่เพิกถอนใบอนุญาตออกอากาศ แต่การกระทำดังกล่าวถูกพิจารณาให้แยกออกจากการกระทำเดิม อีกทั้งที่ผ่านมา กสทช. ได้มีคำสั่ง แจ้งเตือนให้แก้ไขการกระทำในลักษณะเช่นนี้มาแล้วหลายครั้ง แต่พีชทีวียังคงฝ่าฝืนคำสั่งดังกล่าวเรื่อยมา
28	8 สิงหาคม 2559	รายการสัมภาษณ์	- มาตรา 37 พ.ร.บ.การประกอบกิจการกระจายเสียงฯ - ประกาศ คสช. ที่ 97/2557 และ 103/2557	กสทช. ลงโทษปรับรายการ “FaceTime” ทางช่องสปริงนิวส์เป็นจำนวนเงิน 50,000 บาท เนื่องจากการออกอากาศรายการมีเนื้อหาขัดต่อประกาศ คสช. ที่ 97/2557 และ 103/2557 และมาตรา 37 ของ พ.ร.บ.ประกอบกิจการฯ
29	8 สิงหาคม 2559	รายการวิเคราะห์การเมือง	- ประกาศ คสช. ที่ 97/2557 และ 103/2557 - บันทึกความเข้าใจ (MOU) ที่ทำไว้กับ กสทช.	กสทช. มีมติให้ส่งคำสั่งเตือนทางปกครองไปยังช่องวอยซ์ทีวี หลังพบว่าเนื้อหาในรายการ “Tonight Thailand” มีลักษณะต้องห้ามตามประกาศ คสช. และขัดต่อข้อกำหนดในบันทึกความเข้าใจที่ทำร่วมกับ กสทช.
30	15 สิงหาคม 2559	รายการวิเคราะห์การเมือง	- มาตรา 37 พ.ร.บ.การประกอบกิจการกระจายเสียงฯ	กสทช. พิจารณาเนื้อหารายการ “Wake Up News” เรื่อง “บ๊ิกตุ๋นยาดีประเทศไทย กลับไปสมัยจอมพลสฤษดิ์” ทางช่องวอยซ์ทีวี พบว่าเป็นการสื่อเสียดโดยนำรัฐธรรมนูญฉบับเก่ามาเปรียบเทียบกับฉบับปัจจุบัน แต่โดยรวมยังไม่พบเนื้อหาที่มีลักษณะต้องห้ามตาม

ที่	วันที่	ประเภท เนื้อหา	กฎหมายที่ใช้	รายละเอียด
			- ประกาศ คสช. ที่ 97/2557 และ 103/2557	ประกาศ คสช.และมาตรา 37 จึงมีมติให้ส่งหนังสือขอความร่วมมือไปยังช่องวอยซ์ทีวีให้ใช้ความระมัดระวังและความละเอียดรอบคอบในการออกอากาศรายการที่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมาย
31	15 สิงหาคม 2559	รายการวิเคราะห์การเมือง	- มาตรา 37 พ.ร.บ.การประกอบกิจการกระจายเสียงฯ - ประกาศ คสช.ที่ 97/2557 และ 103/2557 - บันทึกความเข้าใจ (MOU) ที่ทำไว้กับ กสทช.	กสทช. มีคำสั่งให้พักการดำเนินรายการของหม่อมหลวงฉัตรชัย เทวกุล และ อธิกิต แสงสุข ทางช่องวอยซ์ทีวีเป็นเวลา 10 วัน เนื่องจากเนื้อหารายการ Wake Up News เรื่อง “ฉันทามติสังคมไม่ให้ คสช. ร่างรัฐธรรมนูญฉบับต่อไป” ออกอากาศวันที่ 21 กรกฎาคม 2559 เรื่อง “ประยุทธ์ประกาศอยู่ยาว ไม่สนร่างรัฐธรรมนูญจะผ่านหรือไม่ผ่าน” ออกอากาศวันที่ 22 กรกฎาคม 2559 เรื่อง “ทองแดงเสียงแตก ชวนอัมมาร์ค เทือกสวนใจแคบ” ออกอากาศวันที่ 29 กรกฎาคม 2559 และเรื่อง “จับกระแสหลังโหวตรับ อยากให้เลือกตั้งเร็วไม่รอ 16 เดือน” ออกอากาศวันที่ 8 สิงหาคม 2559 มีลักษณะต้องห้ามตามประกาศ คสช.ฉบับที่ 97/2557 และ 103/2557 มาตรา 37 ของ พ.ร.บ.ประกอบกิจการฯ และขัดต่อบันทึกความเข้าใจที่ทำไว้กับ กสทช.
32	29 สิงหาคม 2559	รายการวิเคราะห์การเมือง	- ประกาศ คสช.ที่ 97/2557 และ 103/2557	กสทช. สั่งระงับรายการ “Wake Up News” ทางช่องวอยซ์ทีวีเป็นเวลา 7 วัน เนื่องจากเนื้อหาในรายการเรื่อง “วิเคราะห์เหตุระเบิด 7 จังหวัดใต้” “ไฟ ดาวดิน อดอาหารวันที่ 9

ที่	วันที่	ประเภทเนื้อหา	กฎหมายที่ใช้	รายละเอียด
			- บันทึกความเข้าใจ (MOU) ที่ทำไว้กับ กสทช.	อาการทรุดหนัก” และ “มีชัยชี้ ส.ว.เลือกนายกฯ ได้ 5 ปี แต่เสนอได้ชื่อเดียว” ซึ่งออกอากาศเมื่อวันที่ 15 และ 16 สิงหาคม 2559 ขัดต่อประกาศ คสช. ฉบับที่ 97/2557 และ 103/2557 และขัดกับบันทึกความเข้าใจที่ทำไว้กับ กสทช.
33	21 พฤศจิกายน 2559	รายการวิเคราะห์การเมือง	- ประกาศ คสช. ที่ 97/2557 และ 103/2557 - บันทึกความเข้าใจ (MOU) ที่ทำไว้กับ กสทช.	กสทช. มีคำสั่งเตือนทางปกครองเป็นหนังสือให้ช่อง TV24 ละเว้นการกระทำที่เป็นการขัดต่อประกาศ คสช.และบันทึกความเข้าใจที่ทำไว้กับ กสทช. หลังพบการออกอากาศรายการ “คมข่าว” เมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2559 มีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ก่อให้เกิดความสับสนเกี่ยวกับสภาวะราคาข้าวตกต่ำ และการนำเสนอในลักษณะที่ว่าการดำเนินการตามกฎหมายกับยิ่งลักษณ์ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรี เป็นไปโดยไม่เป็นธรรมและไม่ชอบด้วยกฎหมาย
34	8 ธันวาคม 2559	รายการศาสนา (เกี่ยวโยงกับบริบททางการเมือง)	- ประกาศ คสช. ที่ 97/2557 และ 103/2557	กสทช. มีมติระงับการออกอากาศช่อง DMC, สถานีวิทยุคนคลองสาม และสถานีวิทยุกล้าตะวัน เป็นเวลา 30 วัน เนื่องจากพิจารณาแล้วว่ามีพฤติกรรมในลักษณะของการออกอากาศเชิญชวนประชาชนให้มารวมตัวกันที่วัดพระธรรมกาย แม้จะอ้างว่าเป็นการปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา แต่ก็อาจเกิดการจูงใจหรือชักจูงให้ปกป้องหรือขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย และอาจเกิดการใช้กำลังเข้าประทุษร้ายต่อร่างกายและทรัพย์สินของประชาชนจากผู้ที่มีมุ่งประสงค์ให้เกิดความ

ที่	วันที่	ประเภท เนื้อหา	กฎหมายที่ใช้	รายละเอียด
				รื้อวางได้ อันขัดต่อประกาศคสช.ที่ 97/2557 และ 103/2557
35	26 ธันวาคม 2559	รายการ ศาสนา (เกี่ยวโยงกับ บริบททาง การเมือง)	- มาตรา 37 พ.ร.บ.การ ประกอบกิจการ กระจายเสียงฯ	กสทช. มีมติเพิกถอนใบอนุญาตช่อง DMC ของวัดพระธรรมกาย หลังพบว่าอาจ ธรรมนิทา โฆษกวัดในขณะนั้นได้ใช้สถานี เป็นเครื่องมือแฉลงจุดยืนหลังศาลอาญา ออกหมายจับตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 116 โดยก่อนหน้านั้น สถานีโทรทัศน์ดังกล่าวถูกพักใช้ใบอนุญาต ไปแล้วเป็นเวลา 30 วัน
36	9 มกราคม 2560	รายการ วิเคราะห์ การเมือง	-	กสทช. มีมติมอบหมายให้ คณะอนุกรรมการด้านผังรายการและ เนื้อหารายการ เชิญผู้แทนช่องวอยซ์ทีวีมา ทำความเข้าใจ
37	7 กุมภาพันธ์ 2560	รายการ วิเคราะห์ การเมือง	- ประกาศ คสช. ที่ 97/2557 และ 103/2557 - บันทึกความ เข้าใจ (MOU) ที่ ทำไว้กับ กสทช.	กสทช. สั่งระงับรายการ “The Daily Dose” ทางช่อง วอยซ์ทีวีเป็นเวลา 7 วัน เนื่องจากการ ออกอากาศรายการตอน “ขัดแย้งเพราะ ตุลาการ (ไม่) ภิวัตน์” เมื่อวันที่ 23 มกราคม 2560 มีลักษณะเป็นการวิเคราะห์ และแสดงความเห็นเพียงด้านเดียว โดย สรุปลึงสาเหตุของปัญหาความขัดแย้งว่า เกิดจากการแทรกแซงของฝ่ายตุลาการ และการที่ฝ่ายทหารลำเอียงเข้าข้างผู้ชุมนุม ที่พยายามขัดขวางการเลือกตั้ง การ นำเสนอดังกล่าวจึงก่อให้เกิดความสับสน เชื่อว่าเรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องจริง อันนำไปสู่ ความแตกแยก

ที่	วันที่	ประเภท เนื้อหา	กฎหมายที่ใช้	รายละเอียด
38	27 กุมภาพันธ์ 2560	รายการ วิเคราะห์ การเมือง	- ประกาศ คสช. ที่ 97/2557 และ 103/2557 - บันทึกความ เข้าใจ (MOU) ที่ ทำไว้กับ กสทช.	กสทช. พิจารณาเนื้อหารายการ “หยิบข่าว มาคุย” ทางช่องพีชทีวี พบว่ารายการมี เนื้อหาต้องห้ามไม่ให้ออกอากาศตาม ประกาศ คสช. และขัดต่อบັນที่ความเข้าใจ ระหว่าง กสทช. และพีชทีวี จึงมีคำสั่งเตือน พีชทีวีให้ละเว้นการกระทำในลักษณะ ดังกล่าว
39	4 มีนาคม 2560	รายการ วิเคราะห์ การเมือง	- ประกาศ คสช. ที่ 97/2557 และ 103/2557	กสทช. ลงโทษปรับรายการ “ข่าวชั้น คนเนชั่น” ทางช่องเนชั่นทีวีเป็นจำนวนเงิน 50,000 บาท เนื่องจากการออกอากาศเรื่อง “การจับกุมผู้บริหารบริษัทที่เกี่ยวข้องกับ ขบวนการท้าววิศุณย์เหรียญ” เมื่อวันที่ 4 ตุลาคม 2559 มีลักษณะของการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ อาจก่อให้เกิดความสับสนแก่ประชาชน เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงาน สอบสวนในคดีว่าเป็นการดำเนินการที่ไม่ ชอบด้วยกฎหมายและไม่เป็นธรรม ขัดต่อ ประกาศ คสช. ที่ 97/2557 และ 103/2557 รวมทั้งอาจเป็นการขัดขวางการปฏิบัติ หน้าที่ของพนักงานสอบสวน อันเป็น ความผิดตามมาตรา 138 ของประมวล กฎหมายอาญา
40	4 มีนาคม 2560	รายการ วิเคราะห์ การเมือง	- ประกาศ คสช. ที่ 97/2557 และ 103/2557	กสทช. ลงโทษปรับช่องพีชทีวี (Peace TV) เป็นจำนวนเงิน 50,000 บาท หลัง พิจารณาพบว่าเนื้อหารายการของสถานี เข้าข่ายลักษณะต้องห้ามตามประกาศ คสช. ที่ 97/2557 และ 103/2557

ที่	วันที่	ประเภท เนื้อหา	กฎหมายที่ใช้	รายละเอียด
41	4 มีนาคม 2560	รายการ วิเคราะห์ การเมือง	- มาตรา 37 พ.ร.บ.การ ประกอบกิจการ กระจายเสียงฯ - ประกาศ คสช. ที่ 97/2557 และ 103/2557	กสทช. ลงโทษปรับช่องวอยซ์ทีวีเป็น จำนวนเงิน 50,000 บาท และสั่งระงับการ จัดรายการของอริกกิต แสงสุข และพัชชา มัทธโนธรรม เป็นเวลา 7 วัน เนื่องจาก การออกอากาศรายการ Wake Up News ตอน “อำนาจมาตรา 44 ของกรมสอบสวน คดีพิเศษ (ดีเอสไอ)” เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2560 มีเนื้อหาขัดประกาศ คสช.ที่ 97/2557 และ 103/2557 และ มาตรา 37 ของ พ.ร.บ.ประกอบกิจการฯ และเพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำผิดใน ลักษณะดังกล่าวอีก จึงมีคำสั่งห้ามไม่ให้ ความคิดเห็นจากเฟซบุ๊กมาออกอากาศใน รายการอีก
42	27 มีนาคม 2560	รายการ วิเคราะห์ การเมือง	- มาตรา 37 พ.ร.บ.การ ประกอบกิจการ กระจายเสียงฯ - ประกาศ คสช. ที่ 97/2557 และ 103/2557	กสทช. สั่งพักใช้ใบอนุญาต (ปิดทั้งสถานี) ช่องวอยซ์ทีวีเป็นเวลา 7 วัน เนื่องจาก เนื้อหาใน 4 รายการเข้าข่ายละเมิด ประกาศ คสช.และ มาตรา 37 ของ พ.ร.บ. ประกอบกิจการฯ อีกทั้งวอยซ์ทีวียังกระทำ ผิดซ้ำหลายครั้ง จึงสมควรแก่การพักใช้ ใบอนุญาต
43	12 เมษายน 2560	รายการ วิเคราะห์ การเมือง	- มาตรา 37 พ.ร.บ.การ ประกอบกิจการ กระจายเสียงฯ	กสทช. สั่งระงับการออกอากาศสถานีวิทยุ สปริงเรดิโอเป็นเวลา 7 วัน เนื่องจากได้รับ การร้องเรียนเกี่ยวกับเนื้อหารายการที่ไม่ เหมาะสม ซึ่งอาจกระทบต่อความมั่นคง และความสงบเรียบร้อย โดยในขณะที่มี การตรวจสอบความผิดจึงมีคำสั่งให้ระงับ การออกอากาศชั่วคราวไปก่อน

ที่	วันที่	ประเภท เนื้อหา	กฎหมายที่ใช้	รายละเอียด
44	9 สิงหาคม 2560	รายการวิเคราะห์การเมือง	- ส่งหนังสือตักเตือน	กสทช. พิจารณาเนื้อหารายการ “Wake Up News” ทางช่องวอยซ์ทีวี พบว่าไม่เป็นไปตามคำสั่งทางปกครอง จึงมีมติให้ส่งหนังสือแจ้ง วอยซ์ทีวีเพื่อขอความร่วมมือให้ปฏิบัติตามคำสั่ง กสทช. โดยเคร่งครัด
45	9 สิงหาคม 2560	รายการวิเคราะห์การเมือง	- มาตรา 37 พ.ร.บ.การประกอบกิจการกระจายเสียงฯ	กสทช. สั่งระงับการออกอากาศช่องพีชทีวีเป็นเวลา 30 วัน เนื่องจากเนื้อหาในรายการ “เข้าใจตรงกันนะ” เมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2560 และรายการ “ห้องข่าวเล่าเรื่องสุดสัปดาห์” เมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม 2560 มีความไม่เหมาะสม หากยังคงฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าว จะใช้มาตรการทางปกครองที่สูงขึ้นต่อไป
46	9 สิงหาคม 2560	รายการวิเคราะห์การเมือง	- ประกาศ คสช. ที่ 97/2557 และ 103/2557	กสทช. มีมติให้ตักเตือนรายการ “TNEWS สด ลึก จริง” และรายการ “เจาะข่าวร้อน” ทางช่องไบบรท์ทีวี โดยขอให้ใช้ความระมัดระวังในการนำเสนอรายการไม่ให้มีเนื้อหาขัดต่อประกาศ คสช. ที่ 97 และ 103/2557
47	20 กันยายน 2560	รายการวาไรตี้	- มาตรา 37 พ.ร.บ.การประกอบกิจการกระจายเสียงฯ	กสทช. ปรับรายการ “แฉ” ทางช่อง GMM25 เป็นจำนวนเงิน 50,000 บาท เนื่องจากช่วงที่รายการสัมภาษณ์ลีนา จังจรรจา (ลีน่าจิง) มีการใช้คำพูดหยาบคาย ล่อแหลม ส่อไปในเรื่องทางเพศ อันเป็นเนื้อหาที่มีผลกระทบต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน เข้าลักษณะลามกอนาจาร หรือก่อให้เกิด

ที่	วันที่	ประเภทเนื้อหา	กฎหมายที่ใช้	รายละเอียด
				ความเสื่อมทรามทางจิตใจของประชาชนอย่างร้ายแรง
48	20 กันยายน 2560	รายการสัมภาษณ์ (ประเด็นความเชื่อ/วิญญาน)	- มาตรา 37 พ.ร.บ.การประกอบกิจการกระจายเสียงฯ	กสทช. มีคำสั่งตักเตือนเป็นลายลักษณ์อักษรไปยังช่อง 8 ให้ใช้ความระมัดระวังในการนำเสนอเนื้อหารายการให้มีความเหมาะสม เนื่องจากการออกอากาศรายการ “ปากโป้ง” ตอน “อาถรรพ์ทางสามแพร่ง!” เมื่อวันที่ 27 ธันวาคม 2559 และตอน “ขอเลขเด็ดเจ้าแม่ตะเคียน” เมื่อวันที่ 15 มกราคม 2560 มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อ และอาจกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
49	8 พฤศจิกายน 2560	รายการวิเคราะห์การเมือง	- ประกาศ กสทช. เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2555	กสทช. สั่งระงับการออกอากาศรายการ “สนธิญาณ พันธง ตรงประเด็น” ทางช่องสปริงนิวส์เป็นเวลา 30 วัน เนื่องจากเนื้อหาในรายการตอน “พระราชาแห่งพระราชาทิ้งปวง” เมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2560 มีเนื้อหาเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ โดยใช้คำพูดในลักษณะที่ไม่เหมาะสม ไม่เป็นไปตามมาตรฐานทางวิชาชีพและจริยธรรมของสื่อ ขัดต่อข้อ 14 (10) ของประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2555
50	14 พฤศจิกายน 2560	รายการวิเคราะห์การเมือง	- ส่งหนังสือตักเตือน	กสทช. พิจารณาเนื้อหารายการ “In Her View” และรายการ “Wake Up News” ทางช่องวอยซ์ทีวี มีมติให้ส่งหนังสือแจ้งเตือนเพื่อขอให้ใช้ความระมัดระวังในการนำเสนอรายการที่มีประเด็นสุมเสี่ยง 3 ประเด็นคือ

ที่	วันที่	ประเภท เนื้อหา	กฎหมายที่ใช้	รายละเอียด
				<p>1) การเลือกเนื้อหาจากสื่อหรือแหล่งข่าว มานำเสนอออกอากาศในลักษณะลำเอียง ไม่สมดุล หรือไม่รอบด้าน</p> <p>2) การขึ้นข้อความหน้าจอ หรือ CG ส่อแววว่าอาจจะทำการปลุกปั่นให้เกิดความขัดแย้งในสังคม 3) การไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง กสทช. ซึ่งห้ามไม่ให้วอยซ์ทีวีนำความคิดเห็นจากเฟซบุ๊กมาออกอากาศ</p>
51	22 พฤศจิกายน 2560	รายการวิเคราะห์การเมือง	<p>- มาตรา 37 พ.ร.บ.การประกอบกิจการกระจายเสียงฯ</p> <p>- ประกาศ คสช. ที่ 97/2557 และ 103/2557</p>	<p>กสทช. สั่งระงับการออกอากาศช่อง TV24 เป็นเวลา 30 วัน เนื่องจากเนื้อหาในรายการ “คมข่าว” และรายการ “ไฟเขียวความคิด” ระหว่างวันที่ 4-5 พฤศจิกายน 2560</p> <p>มีลักษณะเป็นการให้ข้อมูลข่าวสารที่ก่อให้เกิดความสับสน ยั่วยุปลุกปั่นให้เกิดความขัดแย้ง หรือสร้างความแตกแยกในราชอาณาจักร ขัดต่อประกาศ คสช. ที่ 97/2557 และ 103/2557 และมาตรา 37 ของ พ.ร.บ.ประกอบกิจการฯ</p>
52	6 กุมภาพันธ์ 2561	รายการวิเคราะห์การเมือง	<p>- มาตรา 37 พ.ร.บ.การประกอบกิจการกระจายเสียงฯ</p>	<p>กสทช. สั่งระงับการออกอากาศช่องพีชทีวี (Peace TV) เป็นเวลา 30 วัน หลังพิจารณาเนื้อหารายการ “ทิศทางประชาธิปไตย” พบว่ามีลักษณะต้องห้ามไม่ให้ออกอากาศ</p>
53	20 มีนาคม 2561	รายการวิเคราะห์การเมือง	<p>- ประกาศ คสช. ที่ 97/2557 และ 103/2557</p> <p>- บันทึกความเข้าใจ (MOU) ที่ทำไว้กับ กสทช.</p>	<p>กสทช. สั่งระงับรายการ “Tonight Thailand” ทางช่องวอยซ์ทีวีเป็นเวลา 15 วัน เนื่องจากรายการซึ่งออกอากาศเมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2561 มีลักษณะก่อให้เกิดความสับสน ยั่วยุ ปลุกปั่นให้เกิดความขัดแย้ง หรือสร้างความแตกแยกในราชอาณาจักร ขัดต่อประกาศ คสช. ที่</p>

ที่	วันที่	ประเภท เนื้อหา	กฎหมายที่ใช้	รายละเอียด
				97/2557 และ 103/2557 และบันทึกความเข้าใจระหว่าง กสทช. และวอยซ์ทีวี
54	29 มิถุนายน 2561	รายการวิเคราะห์การเมือง	- ประกาศ คสช. ที่ 97/2557 และ 103/2557	กสทช. ส่งระงับรายการ “The Daily Dose” และรายการ “Wake Up News” ทางช่องวอยซ์ทีวีเป็นเวลา 3 วัน เพื่อให้สถานีได้พิจารณาปรับปรุง แก้ไข ทบทวนแนวคิด รูปแบบและเอกลักษณ์ รวมถึงกระบวนการคัดเลือก กลั่นกรอง และตรวจสอบเนื้อหา รายการให้เป็นไปตามกฎหมายและเงื่อนไขการอนุญาตประกอบกิจการโทรทัศน์ และหากยังฝ่าฝืนไม่ดำเนินการตามคำสั่ง อาจเป็นเหตุให้ กสทช. มีความจำเป็นต้องมีคำสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตวอยซ์ทีวีต่อไป
55	18 กรกฎาคม 2561	รายการวิเคราะห์การเมือง	- มาตรา 37 พ.ร.บ.การประกอบกิจการกระจายเสียงฯ	กสทช. ส่งหนังสือแจ้งเตือนรายการ “Tonight Thailand” ทางช่องวอยซ์ทีวี เพื่อขอความร่วมมือให้ใช้ความระมัดระวังในการออกอากาศเนื้อหารายการให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
56	12 ธันวาคม 2561	รายการวิเคราะห์การเมือง	- ประกาศ คสช. ที่ 97/2557 และ 103/2557 - บันทึกความเข้าใจ (MOU) ที่ทำไว้กับ กสทช.	กสทช. ส่งหนังสือแจ้งเตือนรายการ “The Daily Dose” ทางช่องวอยซ์ทีวี เนื่องจากเนื้อหาในรายการเมื่อวันที่ 10 กันยายน 2561 ขัดต่อประกาศ คสช. ที่ 97/2557 และ 103/2557 และยังขัดต่อบันทึกความเข้าใจที่ทำไว้กับ กสทช. หากฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามจะใช้มาตรการบังคับทางปกครองต่อไป

ที่	วันที่	ประเภท เนื้อหา	กฎหมายที่ใช้	รายละเอียด
57	8 มกราคม 2562	รายการวิเคราะห์การเมือง	- ประกาศ คสช. ที่ 97/2557 และ 103/2557 - บันทึกความเข้าใจ (MOU) ที่ทำไว้กับ กสทช.	กสทช. ส่งหนังสือแจ้งเตือนรายการ “Tonight Thailand” ทางช่องวอยซ์ทีวี เนื่องจากเนื้อหาในรายการเมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2561 ขัดต่อประกาศ คสช. ที่ 97/2557 และ 103/2557 และยังขัดต่อบันทึกความเข้าใจที่ทำไว้กับ กสทช. หากฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามจะใช้มาตรการบังคับทางปกครองต่อไป
58	8 มกราคม 2562	รายการวาไรตี้	- มาตรา 37 พ.ร.บ.การประกอบกิจการกระจายเสียงฯ	กสทช. ปรับช่องเวิร์คพอยท์เป็นจำนวนเงิน 50,000 บาท เนื่องจากออกอากาศรายการ “Victory BNK48” ซึ่งมีเนื้อหาที่ส่งผลกระทบต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน ท่ามกลางความฉงนของผู้คนบนโลกออนไลน์ว่าเนื้อหาส่วนใดที่เข้าข่ายความผิด เนื่องจาก กสทช. ไม่ได้ระบุเกณฑ์การพิจารณาไว้ชัดเจน
59	11 มกราคม 2562	รายการข่าวสังคม	- มาตรา 37 พ.ร.บ.การประกอบกิจการกระจายเสียงฯ - พ.ร.บ.คุ้มครองเด็ก	กสทช. เรียกผู้บริหารสถานีโทรทัศน์ดิจิทัลช่องต่างๆ เข้าพุดคุย หลังมีการร้องเรียนว่าหลายช่องนำเสนอข่าวเยาวชนที่หายออกจากบ้าน และล่าสุดพบตัวที่เชียงใหม่ โดยนำเสนอแบบไม่มีการปิดบังใบหน้า เปิดชื่อ ที่อยู่ และโรงเรียน ซึ่งเข้าข่ายกระทบสิทธิเยาวชน ผิดตาม พ.ร.บ.คุ้มครองเด็ก และ มาตรา 37 ของ พ.ร.บ.การประกอบกิจการฯ พ.ศ. 2551
60	12 กุมภาพันธ์ 2562	รายการวิเคราะห์การเมือง	- มาตรา 37 พ.ร.บ.การ	กสทช. สั่งพักใช้ใบอนุญาต (ปิดทั้งสถานี) ช่องวอยซ์ทีวีเป็นเวลา 15 วัน เนื่องจากเนื้อหาใน 2 รายการเข้าข่ายทำให้เกิดความสับสน และยั่วให้เกิดความแตกแยก

ที่	วันที่	ประเภท เนื้อหา	กฎหมายที่ใช้	รายละเอียด
			ประกอบกิจการ กระจายเสียงฯ - ประกาศ คสช. ที่ 97/2557 และ 103/2557	อย่างไร ก็ตาม วอยซ์ทีวีได้ยื่นร้องต่อศาลปกครอง ให้เพิกถอนมติของ กสทช. เพราะมองว่า เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและ ถูกเลือกปฏิบัติ โดยท้ายที่สุด ศาลปกครอง มีคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว พร้อม ระบุว่า ผู้ดำเนินรายการของวอยซ์ทีวีได้ วิพากษ์วิจารณ์นโยบายสาธารณะและ บุคคลสาธารณะตามสิทธิและเสรีภาพของ สื่อมวลชน แม้มีการแสดงความคิดเห็น สนับสนุนพรรคการเมืองฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง แต่ก็ไม่ถึงขนาดเป็นการนำเสนอข้อมูล ข่าวสารในลักษณะที่ก่อให้เกิดความสับสน ยั่วยุ ปลุกปั่นให้เกิดความขัดแย้งหรือสร้าง ความแตกแยกในราชอาณาจักร
61	26 กุมภาพันธ์ 2563	รายการข่าว อาญากรรม	- มาตรา 37 พ.ร.บ.การ ประกอบกิจการ กระจายเสียงฯ	กสทช. ปรับช่องวัน 31 เป็นจำนวนเงิน 250,000 บาท ช่องไทยรัฐทีวีและอมรินทร์ทีวีช่องละ 500,000 บาท จากกรณีการออกอากาศเนื้อหาเกาะติด สถานการณ์และถ่ายทอดสดเหตุการณ์ กราดยิงที่จังหวัดนครราชสีมาอย่างไม่ เหมาะสม เช่น การเปิดเผยแผนการจัดการ ของเจ้าหน้าที่ การสัมภาษณ์ญาติ ผู้เสียชีวิตโดยไม่คำนึงถึงความเหมาะสม รวมถึงการนำเสนอข่าวซ้ำอีกครั้งถึงวิธีการ กราดยิง ในรูปแบบแอนิเมชัน เข้าข่ายเป็นเนื้อหาที่ มีผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยหรือ ศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือก่อให้เกิด ความเสื่อมทรามทางจิตใจอย่างร้ายแรง

ที่	วันที่	ประเภท เนื้อหา	กฎหมายที่ใช้	รายละเอียด
62	16 กรกฎาคม 2563	รายการความ เชื่อ/วิญญูณ	- มาตรา 37 พ.ร.บ.การ ประกอบกิจการ กระจายเสียงฯ	กสทช. มีมติเห็นชอบกับกระทรวง วัฒนธรรมว่ารายการ “ช่องส่องผี” ทางช่อง 8 นำเสนอเนื้อหาความเชื่อ นอกระบบ ซึ่งไม่สามารถเชื่อถือได้ จึงเป็น อันตรายต่อผู้ไม่รู้และไม่ควรถูกเผยแพร่ ผ่านทางโทรทัศน์ มีความผิดตามมาตรา 37 และมีโทษสูงสุดคือปรับเงิน 500,000 บาท แต่เนื่องจากได้มีการถอดรายการออกจาก ช่องแล้ว จึงเหลือบทลงโทษเป็นการให้ ออกอากาศจอดำ 1 ครั้ง ตามเวลาเดิมที่ รายการออกอากาศ
63	23 มิถุนายน 2564	รายการ วิเคราะห์ การเมือง	- มาตรา 37 พ.ร.บ.การ ประกอบกิจการ กระจายเสียงฯ	กสทช. มีมติปรับช่องโทรทัศน์ดาวเทียม Video To Home 9 เป็นจำนวนเงิน 50,000 บาท เนื่องจากการออกอากาศ รายการ “Voice Go” (รายการออนไลน์ของ วอยซ์ทีวีที่ช่อง Video To Home 9 นำมา ออกอากาศต่อทางดาวเทียม) เมื่อวันที่ 27 เมษายน 2564 มีเนื้อหาเกี่ยวกับกิจกรรม การชุมนุม “อยู่หยุดขัง” โดยมีการใช้ ถ้อยคำในรายการว่า “...กิจกรรมนี้มี จุดประสงค์ที่จะปลุกต่อมมโนสำนึกของ ศาลให้คำนึงถึงหลักกฎหมายบ้าง คำนึงถึง หลักสิทธิมนุษยชนบ้าง...” “...ให้ศาลเห็น หัวประชาชนบ้าง...” “ให้ตุลาการ ยึดหลักสิทธิมนุษยชน ยึดหลักความ ยุติธรรม ยึดหลักการทางกฎหมาย อย่า ดำเนินตามใบสั่ง...” ข้อความเหล่านี้ เข้าข่ายกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความ สงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของ ประชาชน

ที่	วันที่	ประเภท เนื้อหา	กฎหมายที่ใช้	รายละเอียด
64	8 มีนาคม 2565	รายการเรียลลิตี้โชว์	- มาตรา 37 พ.ร.บ.การประกอบกิจการกระจายเสียงฯ - กฎระเบียบของแพทยสภา	กสทช. สั่งระงับการออกอากาศรายการ “Face2Face Thailand” ทางช่อง 3 เนื่องจากมีการนำเนื้อหาเกี่ยวกับการผ่าตัดศัลยกรรมที่เข้าข่ายผิดกฎหมาย เช่น มีการโฆษณาสถานพยาบาลโดยไม่ได้ออกอนุญาตจากกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ รวมถึงการโฆษณาและนำเสนอข้อมูลของแพทย์ ซึ่งเข้าข่ายผิดจริยธรรมและกฎระเบียบของแพทยสภา นอกจากนี้ยังมีการนำความเชื่อนอกระบบเรื่องโหงวเฮ้งมาโน้มน้าวชวนเชื่อว่า เมื่อศัลยกรรมแล้วจะโชคดี ร่ำรวย หรือมีชีวิตที่ดีขึ้น เพื่อให้ผู้ชมหรือคนมาใช้บริการ เป็นการหวังผลประโยชน์ทางธุรกิจ ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน
65	11 ตุลาคม 2565	รายการข่าวอาชญากรรม	- มาตรา 37 พ.ร.บ.การประกอบกิจการกระจายเสียงฯ	อนุกรรมการด้านเนื้อหารายการฯ กสทช. เรียกสถานีโทรทัศน์ดิจิทัล 8 ช่อง ได้แก่ ช่อง 3 ไทยรัฐทีวี อมรินทร์ทีวี ช่อง 8 เนชั่นทีวี เว็รค์พอยท์ เอ็นบีที และ ช่องวัน 31 เข้าชี้แจงกรณีการนำเสนอข่าวการสังหารหมู่ที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน อบต. อุกัยสวรรค์ จังหวัดหนองบัวลำภู ซึ่งมีเนื้อหาที่อาจเข้าข่ายกระทบต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และกระทบต่อความเสื่อมทรามทางจิตใจหรือสุขภาพของประชาชนอย่างร้ายแรง โดยพบว่าสถานีโทรทัศน์ทั้ง 8 ช่องมีการเสนอภาพจำลองเหตุการณ์อย่างละเอียดบางแห่ง ได้สัมภาษณ์ญาติของผู้เสียชีวิตหรือ

ที่	วันที่	ประเภท เนื้อหา	กฎหมายที่ใช้	รายละเอียด
				ผู้บาดเจ็บ หรือนำเสนอภาพข่าวที่อาจสร้าง ความกระทบกระเทือนต่อจิตใจของญาติ และสมาชิกครอบครัวผู้เสียชีวิต

ที่มา: โครงการอินเทอร์เน็ตเพื่อกฎหมายประชาชน, กสทช. และการรายงานของสื่อมวลชน

ภาคผนวก ข.

รายชื่อสถานีวิทยุและสถานีโทรทัศน์ที่ กสทช. ดำเนินการกำกับดูแลเนื้อหา
 ตามมาตรา 37 ของ พ.ร.บ.การประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551
 ระหว่างปี 2557-2565

ชื่อสถานี	ประเภทสื่อ	จำนวน
วอยซ์ทีวี	โทรทัศน์	25
พีชทีวี	โทรทัศน์	10
ทีวี 24	โทรทัศน์	3
ไทยทีวี	โทรทัศน์	2
สปริงนิวส์	โทรทัศน์	2
ดีเอ็มซี (ธรรมกายทีวี)	โทรทัศน์	2
ไทยพีบีเอส	โทรทัศน์	2
ช่อง 8	โทรทัศน์	2
ทีนิวส์	โทรทัศน์	1
ช่อง 3 เอชดี	โทรทัศน์	1
ไบรท์ทีวี	โทรทัศน์	1
เนชั่นทีวี	โทรทัศน์	1
จีเอ็มเอ็ม 25	โทรทัศน์	1
เวิร์คพอยท์	โทรทัศน์	1
ช่องวัน 31	โทรทัศน์	1
ไทยรัฐทีวี	โทรทัศน์	1
อมรินทร์ทีวี	โทรทัศน์	1

เอ็มแชลแนล	โทรทัศน์	1
ช่อง 13 สยามไท	โทรทัศน์	1
นิวส์วัน	โทรทัศน์	1
ฟ้าวันใหม่	โทรทัศน์	1
สปริงเรดิโอ	วิทยุ	1
รักเชียงใหม่ 51	วิทยุ	1
คนคลองสาม	วิทยุ	1
กล้าตะวัน	วิทยุ	1
ชุมพรชิตี เรดิโอ	วิทยุ	1

ที่มา: โครงการอินเทอร์เน็ตเพื่อกฎหมายประชาชน, กสทช. และการรายงานของสื่อมวลชน

ภาคผนวก ค.

รายชื่อคณะกรรมการ กสทช.

คณะกรรมการ กสทช. ชุดแรก พ.ศ. 2554-2560

ที่	ชื่อ	ตำแหน่ง	ประวัติการทำงาน
1	พลอากาศเอก ฐเรศ ปุณศรี	ประธานกรรมการ และกรรมการด้าน กิจการ กระจายเสียง	<ul style="list-style-type: none"> - อดีตผู้ควบคุมดูแลกิจการด้าน สื่อสาร โทรคมนาคม กองทัพอากาศ และ กระทรวงกลาโหม
2	พันเอก ดร.นที สุกล รัตน์	รองประธานกรรมการ และกรรมการด้าน กิจการโทรคมนาคม	<ul style="list-style-type: none"> - อดีตวิศวกรศูนย์โทรคมนาคม ทหาร กรมการสื่อสารทหาร กองบัญชาการกองทัพไทย - อดีตกรรมการบริหาร บมจ.ทีไอที
3	พันเอก ดร.เศรษฐพงศ์ มะลิสุวรรณ	รองประธานกรรมการ และกรรมการด้าน กิจการโทรคมนาคม	<ul style="list-style-type: none"> - อดีตอนุกรรมการบริหารโปรแกรม เทคโนโลยี เพื่อความมั่นคง NECTEC - อดีตรองกรรมการกำกับดูแลการ ดำเนินงานและโครงการ บมจ.กสท โทรคมนาคม - อดีตผู้พิพากษาสมทบศาล ทรัพย์สินทางปัญญาและการค้า ระหว่างประเทศกลาง
4	พลโท ดร.พีระพงษ์ มานะกิจ	กรรมการด้านกิจการ โทรทัศน์	<ul style="list-style-type: none"> - อดีตหัวหน้าฝ่ายโทรทัศน์ ดาวเทียม ททบ.5 - อดีตรองผู้อำนวยการศูนย์ ปฏิบัติการจิตวิทยาและ ประชาสัมพันธ์จังหวัดชายแดน

ที่	ชื่อ	ตำแหน่ง	ประวัติการทำงาน
			ภาคใต้ สภาความมั่นคงแห่งชาติ
5	ดร.สุทธิพล ทวีชัยการ	กรรมการด้านกฎหมาย	<ul style="list-style-type: none"> - อดีตผู้พิพากษาศาลฎีกา - อดีตผู้ช่วยเลขาธิการแผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศในศาลฎีกา - อดีตเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง
6	พันตำรวจเอก ทวีศักดิ์ งามสง่า	กรรมการด้านกฎหมาย	<ul style="list-style-type: none"> - อดีตรองสารวัตร สภ.โคกศรีสุพรรณ จังหวัดสกลนคร - อดีตที่ปรึกษากฎหมายประจำตัวสมาชิก สภานิติบัญญัติแห่งชาติ
7	รองศาสตราจารย์ ประเสริฐ ศิลพัฒน์	กรรมการด้าน เศรษฐศาสตร์	<ul style="list-style-type: none"> - อดี้อาจารย์ประจำคณะ เศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย - อดีตรองเลขาธิการ สถาบันพระปกเกล้า
8	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธวัชชัย จิตรภาชน์นันท์	กรรมการด้าน เศรษฐศาสตร์	<ul style="list-style-type: none"> - อดี้อาจารย์ประจำคณะ เศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย - อดีตที่ปรึกษาคณะกรรมการการเงิน การคลัง การธนาคาร และสถาบันการเงิน วุฒิสภา
9	สุภิญญา กลางณรงค์	กรรมการด้านการคุ้มครองผู้บริโภคในกิจการ	<ul style="list-style-type: none"> - อดีตรองประธานคณะกรรมการรณรงค์เพื่อการปฏิรูปสื่อ (คปส.)

ที่	ชื่อ	ตำแหน่ง	ประวัติการทำงาน
		กระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์	- อดีตผู้ประสานงานและกรรมการเครือข่ายพลเมืองเน็ต
10	นายแพทย์ ประวิทย์ ลีสถาพรวงศา	กรรมการด้านการคุ้มครองผู้บริโภคในกิจการโทรคมนาคม	- อดีตเลขาธิการมูลนิธิเพื่อผู้บริโภค - อดีตอนุกรรมการสิทธิมนุษยชนในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
11	พลเอก สุกิจ ชมะสุนทร	กรรมการด้านการศึกษา วัฒนธรรม หรือการพัฒนาสังคม	- อดีตรองแม่ทัพภาคที่ 1 - อดีตที่ปรึกษาพิเศษกองบัญชาการกองทัพไทย

คณะกรรมการ กสทช. ชุดที่ 2 พ.ศ. 2565-2571

ที่	ชื่อ	ตำแหน่ง	ประวัติการทำงาน
1	ศาสตราจารย์คลินิก นายแพทย์ สรณ บุญไชยพยัคฆ์	ประธานกรรมการและกรรมการด้านการคุ้มครองผู้บริโภค	- อดีตสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ หลังการรัฐประหาร 2557 - อดีตอายุรแพทย์โรคหัวใจ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี
2	พลอากาศโท ดร.ธน พันธุ์ หรัยเจริญ	กรรมการด้านกิจการกระจายเสียง	- อดีตผู้อำนวยการกองแผนและวิศวกรรม กระทรวงกลาโหม - อดีตรองเลขาธิการ กสทช. สายงานบริหาร คลื่นความถี่และกิจการภูมิภาค
3	ศาสตราจารย์ ดร.พิรง รอง รามสูต	กรรมการด้านกิจการโทรทัศน์	- อดีตอาจารย์ประจำคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย - อดีตรองอธิการบดีด้านสื่อสารบริการสังคมและพันธกิจสากล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4	สมภพ ภูริวิกรัยพงศ์	กรรมการด้านกิจการโทรคมนาคม	- อดีตอธิการสถาบันวิทยากร อวกาศและภูมิสารสนเทศ

ที่	ชื่อ	ตำแหน่ง	ประวัติการทำงาน
	(ได้รับความเห็นชอบ จากวุฒิสภาเมื่อ 14 กุมภาพันธ์ 2566)		<p>สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยี อวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) (GISTDA)</p> <ul style="list-style-type: none"> - อดีตที่ปรึกษาด้านโครงการระบบดาวเทียมสำรวจเพื่อการพัฒนา (THEOS-2)
5	ต่อพงศ์ เสนานนท์	กรรมการด้านการส่งเสริมสิทธิเสรีภาพของประชาชน	<ul style="list-style-type: none"> - อดีตสมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.) - อดีตสมาชิกสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ - อดีตกรรมการสมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย
6	รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภภัช ศุภชลาศัย	กรรมการด้านอื่นๆ (เศรษฐศาสตร์)	<ul style="list-style-type: none"> - อดีตอาจารย์ประจำคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ - อดีตผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาเอเปคและศึกษาความร่วมมือในภูมิภาคแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
7	พลตำรวจเอก ดร.ณัฐธร เพระสุนทร (ได้รับความเห็นชอบ จากวุฒิสภาเมื่อ 16 สิงหาคม 2565)	กรรมการด้านอื่นๆ (กฎหมาย)	<ul style="list-style-type: none"> - อดีตผู้บัญชาการสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง - อดีตผู้กำกับการศูนย์คอมพิวเตอร์สำนักงานนโยบายและแผนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

รายการอ้างอิง

¹ ตัวอย่างเช่น นที ศุกลรัตน์. (2559). แนวทางการขับเคลื่อนแผนนโยบายสาธารณะในกิจการโทรทัศน์ภายใต้กรอบกฎหมาย: กรณีกิจการโทรทัศน์และรายการโทรทัศน์สำคัญที่ให้บริการเป็นการทั่วไป. *วารสารวิชาการ กสทช.* , 1(1): 15-45; พัทธมน ใจสะอาด (2564). มาตรฐานจริยธรรมของผู้รับใบอนุญาตในกิจการโทรทัศน์. *วารสารปรัชญาปริทรรศน์*, 26(1): 33-43; เบญญาทิพย์ ลออโรจน์วงศ์, ณิชชาปวีณ์ กกกำแหง, และดามิยา พงศ์ตานี. (2565). ความนิยมรายการเด็กในยุคโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล. *วารสารวิชาการ กสทช.* , 6(6): 257-276.

² ณีจรรยา บัญช่วย และศุภกาญจน์ พงศ์ยี่หล้า. (2562). บทบาทคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) กับการปฏิรูปสื่อในกิจการโทรทัศน์ ปี 2554-2559. *วารสารรัฐภาคย์*, 13(29): 1-14; รังสรรค์ วงษ์บุญหนัก. (2562). การวิเคราะห์กฎหมายที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในกรณีการโฆษณาที่ฝ่าฝืนกฎหมายผลิตภัณฑ์สุขภาพ. *วารสารเภสัชกรรมไทย*, 8(1): 217-227; อภิษรภาค พิบุ้ง และชุตินา มณีวัฒนา. (2563). การศึกษาองค์ประกอบที่ไม่เหมาะสมในละครซีรีส์ไลน์ทีวี. *วารสารศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 12(1): 1-27; วิไลวรรณ จงวิไลเกษม, ศรีณัษฐ ศศิชนารแก้ว, ระวีวรรณ ทรัพย์อินทร์, และอดิพล เอื้อจรัสพันธ์. (2564). เสี่ยงสะท้อนและข้อเสนอเชิงนโยบายของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอุตสาหกรรมโทรทัศน์ไทย ต่อการปฏิบัติงานด้านกิจการโทรทัศน์ของ กสทช. *วารสารศาสตร์*, 14(2): 145-174; บัณฑิต ตั้งประเสริฐ. (2564). การสืบสะท้อนการดำเนินงานด้านกิจการโทรทัศน์ของ กสทช. และข้อเสนอเชิงนโยบายในบริบทสื่อหลอมรวม. *วารสารวิชาการ กสทช.* , 5(5): 75-89; ธวัชชัย จิตรภักษ์นันท์ และเอมิกา ชัยสิทธิ์. (2564). แนวทางการใช้ดุลพินิจทางปกครองในการกำกับดูแล “กรณีผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์ ออกอากาศรายการที่อาจมีเนื้อหาไม่เหมาะสม”. *วารสารวิชาการ กสทช.* , 5(5): 57-73.

³ บუნหา ชัยสุวรรณ. (2560). ความพร้อมในการกำกับดูแลตนเองด้านโฆษณาของผู้ประกอบการโทรทัศน์ประเภทที่ไม่ใช้คลื่นความถี่แบบบอกรับสมาชิก (โทรทัศน์ดาวเทียม/โทรทัศน์เคเบิล). *วารสารนิเทศศาสตร์และนวัตกรรม นิต้า*, 4(1): 1-24; เทพรัตน์ พิมลเสถียร และกมลพร สอนศรี. (2563). แนวทางในการพัฒนาองค์กรเครือข่ายจิตอาสาภาคประชาชน ที่ทำการตรวจสอบเนื้อหารายการทางวิทยุและโทรทัศน์ในประเทศไทย. *วารสารการเมืองการปกครอง*, 10(1): 34-51.

⁴ รังสรรค์ วงษ์บุญหนัก. (2562). การวิเคราะห์กฎหมายที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในกรณีการโฆษณาที่ฝ่าฝืนกฎหมายผลิตภัณฑ์สุขภาพ. *วารสารเภสัชกรรมไทย*, 8(1): 217-227; บัณฑิต ตั้งประเสริฐ. (2564). การสืบสะท้อนการดำเนินงานด้านกิจการโทรทัศน์ของ กสทช. และข้อเสนอเชิงนโยบายในบริบทสื่อหลอมรวม. *วารสารวิชาการ กสทช.* , 5(5): 75-89; วิไลวรรณ จงวิไลเกษม, ศรีณัษฐ ศศิชนารแก้ว, ระวีวรรณ ทรัพย์อินทร์, และอดิพล เอื้อจรัสพันธ์. (2564). เสี่ยงสะท้อนและข้อเสนอเชิงนโยบายของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอุตสาหกรรมโทรทัศน์ไทย ต่อการปฏิบัติงานด้านกิจการโทรทัศน์ของ กสทช. *วารสารศาสตร์*, 14(2): 145-174; นที ศุกลรัตน์. (2565). แนวทางการกำกับดูแลสื่อใหม่ (New Media) บนโครงข่ายอินเทอร์เน็ต ภายใต้บริบทกฎหมายไทย. *วารสารรัฐศาสตร์ วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร*, 63(3): 8-31.

⁵ สมาคมโฆษณาแห่งประเทศไทย. (2565). Nielsen Media Spending เม็ดเงินโฆษณาเดือนธันวาคม ปี 2022. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: https://www.adasso thai.com/include/upload/images/th_exp_file/2023011202133539734.pdf; ฐานเศรษฐกิจ. (2566). ตามคาด! พิชชเศรษฐกิจถดถอย จุดเม็ดเงินโฆษณา 6 เดือนแรกติดลบ. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: [thansettakij.com/business/marketing/571054](https://www.thansettakij.com/business/marketing/571054)

⁶⁶ ไทยพีบีเอส. (2563). รู้เท่าทันสื่อ: โฆษณาแฝงในรายการข่าว. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: thaipbs.or.th/program/MediaLiteracy/episodes/74122; สำนักข่าวอิศรา. (2562). นักวิชาการชี้สื่อกินยาฆ่าตัวตาย ‘โฆษณาแฝง’ ที่วิถีดิจิทัล-ผู้บริโภคมีทางเลือกแพลตฟอร์มอื่น. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.isranews.org/content-page/item/73634-news-73634.html>; สภาองค์กรของผู้บริโภค. (2565). ข้อเสนอต่อการกำหนดมาตรการควบคุมโฆษณาแฝงและโฆษณาเกินเวลาทางช่องรายการโทรทัศน์ระบบดิจิทัล. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.tcc.or.th/quickwin/telecom/advertising-on-digitaltv/>; ฉลาดซื้อ. (2565). ที่วิถีดิจิทัล ทำเลทองของโฆษณาในยุคโควิด-19. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.chaladsue.com/article/3873>

⁷ Thai PBS WORLD. (2023). Fake News will become endemic in Thailand. [Online]. Retrieve from: thaipbsworld.com/fake-news-will-become-endemic-in-thailand; สถิติ อาชวานันท์กุล. (2565). โครงการวิจัย “ผลกระทบทางสังคมของข่าวปลอม: กรณีศึกษาช่วงโควิด-19”. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: [salforest.com/knowledge/covid-19-fakenews](https://www.salforest.com/knowledge/covid-19-fakenews); Asia Centre. (2023). State-sponsored Disinformation To Impact Thailand’s Election Integrity. [Online]. Retrieve from: asiacentre.org/state-sponsored-disinformation-to-impact-thailnads-election-integrity; The Citizen Plus. (2566). เกิดอะไรในทวิตทภ DEAL พลเมืองรวมพลังจับตาพฤติกรรมชวนสงสัยเลือกตั้ง 66. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: [thecitizen.plus/node/80530](https://www.thecitizen.plus/node/80530)

⁸ อริน เจียจันทร์พงษ์ และพรชชาติ กุหลาบ. (2565). การปรับตัวขององค์กรข่าวเพื่อความอยู่รอดทางธุรกิจและบทบาทหน้าที่ต่อสังคม: กรณีศึกษาองค์กรสื่อกระแสหลัก. รายงานโครงการวิจัย ทู่นสนับสนุนจากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ประจำปีงบประมาณ 2564, หน้า 134.

⁹ ตัวอย่างเช่น วัชชีรานนท์ ทองเทพ. (2020). น้องชมพู: มองกระแส “ลุงพล-ป้าแต๋น” ผ่านความเห็นนักวิชาการ. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.bbc.com/thai/thailand-54102852>; RAiNMaker. (2565). กรณีศึกษาสื่อไทย จากเหตุการณ์ ‘กราดยิงหนองบัวลำภู’. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: rainmaker.in.th/case-study-thai-media-from-children-gun-knife-attack; สำนักข่าวอิศรา. (2565). ‘กสทช. -กสม.’ เตือนสื่อมวลชนเสนอข่าว-ภาพกราดยิง ‘ฝ่าฝืนจริยธรรม-ละเมิด กม.’. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: [isranews.org/article/isranews-article/112633-news-47.html](https://www.isranews.org/article/isranews-article/112633-news-47.html)

¹⁰ Douek, E. (2018). U.N. Special Rapporteur’s Latest Report on Online Content Regulation Calls for ‘Human Rights by Default’. [Online]. Retrieved from: [lawfaremedia.org/article/un-special-rapporteurs-latest-report-online-content-regulation-calls-human-rights-default](https://www.lawfaremedia.org/article/un-special-rapporteurs-latest-report-online-content-regulation-calls-human-rights-default); Kyle, D. (2021). The battle for social media regulation: can international human rights bridge the governance gap in the digital space? [Online]. Retrieved from: [universal-rights.org/the-battle-for-social-media-regulation-can-international-human-rights-bridge-the-governance-gap-in-the-digital-space](https://www.universal-rights.org/the-battle-for-social-media-regulation-can-international-human-rights-bridge-the-governance-gap-in-the-digital-space)

- ¹¹ Brown, D. (2022). EU Parliament Adopts Landmark Regulation of Internet Platforms. [Online]. Retrieved from: [hrw.org/news/2022/07/07/eu-parliament-adopts-landmark-regulation-internet-platforms](https://www.hrw.org/news/2022/07/07/eu-parliament-adopts-landmark-regulation-internet-platforms);
- Udrescu, M., & Jacqué, P. (2023). EU law forcing Big Tech to regulate content comes into force. [Online]. Retrieved from: [lemonde.fr/en/economy/article/2023/08/25/eu-law-forcing-big-tech-to-regulate-content-comes-into-force_6107876_19.html](https://www.lemonde.fr/en/economy/article/2023/08/25/eu-law-forcing-big-tech-to-regulate-content-comes-into-force_6107876_19.html)
- ¹² Land, M.K., & Helfer, L. (2022). Value Pluralism and Human Rights in Content Moderation. [Online]. Retrieved from: [lawfaremedia.org/article/value-pluralism-and-human-rights-content-moderation](https://www.lawfaremedia.org/article/value-pluralism-and-human-rights-content-moderation)
- ¹³ ฐานเศรษฐกิจ. (2566). กสทช. จ่อคุมเนื้อหา OTT ดิจิทัลแพลตฟอร์ม YouTube-facebook-TikTok. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.thansettakij.com/business/economy/573634>
- ¹⁴ ัญญากร บุญช่วย และศุภกาญจน์ พงศ์ยี่หล้า. (2562). บทบาทคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) กับการปฏิรูปสื่อในกิจการโทรทัศน์ ปี 2554-2559. *วารสารรัฐศาสตร์*, 13(29): 1-14.
- ¹⁵ ข้อมูลตั้งต้นจาก โครงการอินเทอร์เน็ตเพื่อกฎหมายประชาชน. (2562). สถิติการพิจารณาลงโทษสื่อมวลชนภายใต้ทั่วโลก กสทช. ตั้งแต่ 22 พฤษภาคม 2557. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: [freedom.ilaw.or.th/node/572](https://www.freedom.ilaw.or.th/node/572) และเพิ่มเติมข้อมูลจากรายงานของสื่อมวลชน รายงานการประชุม กสทช. และรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง “ผลกระทบจากประกาศ คสช. คำสั่ง คสช. และคำสั่งหัวหน้า คสช. ศึกษากรณีการดำเนินคดีต่อพลเรือนในศาลทหาร การจำกัดเสรีภาพการแสดงออกและการจำกัดเสรีภาพสื่อมวลชน” ของคณะกรรมการการกฤษฎีกา การยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน สภาผู้แทนราษฎร (กุมภาพันธ์ 2563, เข้าถึงได้จาก: [parliament.go.th/ewtcommittee/ewt/25_law/ewt_dl_link.php?nid=375&filename=129](https://www.parliament.go.th/ewtcommittee/ewt/25_law/ewt_dl_link.php?nid=375&filename=129))
- ¹⁶ ประชาชาติธุรกิจ. (2562). VoiceTV เฮ! ศาลปกครองสั่งเพิกถอนมติ “จอต้า” ย้ำเนื้อหาไม่ถึงขั้นปลุกปั่น. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: [prachachat.net/ict/news-295293](https://www.prachachat.net/ict/news-295293); คม ชัด ลึก. (2562). "กสทช. "สั่งจอต้า" วอยซ์ทีวี" ไม่ชอบ. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.komchadluek.net/news/363981>
- ¹⁷ อริน เจียจันทร์พงษ์ และพรชสาสิริ กุหลาบ. (2565). *การปรับตัวขององค์กรข่าวเพื่อความอยู่รอดทางธุรกิจและบทบาทหน้าที่ต่อสังคม: กรณีศึกษาองค์กรสื่อกระแสหลัก*. รายงานโครงการวิจัย ทูลสนับสนุนจากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ประจำปีงบประมาณ 2564, หน้า 93.
- ¹⁸ วัชรานนท์ ทองเทพ. (2561). วิบากกรรมที่วีดิทัศน์: ปัญหาใหญ่ที่รอ กสทช. ชุดใหม่แก้ไข. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: [bbc.com/thai/thailand-43137373](https://www.bbc.com/thai/thailand-43137373); ประชาชาติธุรกิจ. (2562). ห้ามเปลี่ยนใจ! กสทช. ประกาศเกณฑ์ैयाวยา “คืนช่อง” ที่วีดิทัศน์ ย้ำคิดก่อนยื่นใช้สิทธิ์ภายใน 10 พ.ค. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: [prachachat.net/ict/news-321958](https://www.prachachat.net/ict/news-321958)
- ¹⁹ วอยซ์ทีวี. (2562). 'วอยซ์ทีวี' คืนใบอนุญาตที่วีดิทัศน์ เดินหน้าทีวีดาวเทียม-สื่อออนไลน์. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.voicetv.co.th/read/OwIC6Y5OL>; ประชาไท. (2562). วอยซ์ทีวีประกาศคืนใบอนุญาตฯ รุดมาวันที่วีดิทัศน์ 5 ปี เบนเข็มไปดาวเทียม - ออนไลน์. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <https://prachatai.com/journal/2019/05/82409>

- ²⁰ กสทช. (2562). สำนักงาน กสทช. สรุปการคืนใบอนุญาตทีวีดิจิตอล 7 ช่อง รวมค่าชดเชย 2,932.68 ล้านบาท. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: nbt.go.th/News/Press-Center/38379.aspx
- ²¹ ไทยพีบีเอส. (2559). กสทช. สั่งปรับ 50,000 บาท “สปริงนิวส์” ออกอากาศขัดประกาศ คสช. เตือน “วอยซ์ทีวี” ปรับเนื้อหา “ทูไนท์ ไทยแลนด์”. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: thaipbs.or.th/news/content/254736
- ²² สำนักข่าวอิศรา. (2559). ‘สปริงนิวส์’ ห้ามแพร่คลิป ‘เผชิญหน้า’ ตอน ‘เนติวิทย์’ สั่งจัดรายการชั่วคราว. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: isranews.org/content-page/item/48655-kor_pachernface_23759.html; โพสต์ทูเดย์. (2559). สปริงนิวส์สั่งพักรายการ “เผชิญหน้า” ห้าม “दनัย” ออนแอร์. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: posttoday.com/business/444315
- ²³ โครงการอินเทอร์เน็ตเพื่อกฎหมายประชาชน. (2562). สถิติการพิจารณาลงโทษสื่อมวลชนภายใต้กลไก กสทช. ตั้งแต่ 22 พฤษภาคม 2557. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: freedom.ilaw.or.th/node/572
- ²⁴ สุภิญญา กลางณรงค์. (2560). เปิดเผยความเห็นและคำสงวน: รายการ The Daily Dose วันที่ 23 ม.ค. 60, ทบทวนมติยกเลิก 6 ช่อง HBO ทรูวิชั่นส์, แผนชดเชยเยียวยาผู้ใช้บริการทรูช ยกเลิก 11 ช่องรายการ. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: supinya.com/2017/02/6026
- ²⁵ คณะกรรมาธิการการกฎหมาย การยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน สภาผู้แทนราษฎร. (2563). รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง “ผลกระทบจากประกาศ คสช. คำสั่ง คสช. และคำสั่งหัวหน้า คสช. ที่กษการณการดำเนินคดีต่อพลเรือนในศาลทหาร การจำกัดเสรีภาพการแสดงออกและการจำกัดเสรีภาพสื่อมวลชน”, หน้า 17. เข้าถึงได้จาก: parliament.go.th/ewtcommittee/ewt/25_law/ewt_dl_link.php?nid=375&filename=129
- ²⁶ บ้านเมือง. (2560). จอคำรายการ “สนธิญาณพิชิตตรงประเด็น” 1 เดือน. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: banmuang.co.th/news/politic/95086
- ²⁷ ประชาไท. (2560). ‘สนธิญาณ’ ลั่นหยุดจัดรายการตลอดชีวิต หลัง กสทช. สั่งระงับ ยันพร้อมสู้หากถูกคดี 112. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: prachatai.com/journal/2017/11/74059
- ²⁸ วอยซ์ทีวี. (2562). ชาวเน็ต งง! กสทช. สั่งปรับ Workpoint กรณี เทป ‘Victory BNK48’ ขัด ม.37. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: voicetv.co.th/read/4lakFgytm
- ²⁹ JohnNatadee. (2562, 3 มีนาคม). กสทช. ปรับ Workpoint 5 หมื่น!! เทป Victory BNK48 ขัด ม.37. [Pantip.com]. เข้าถึงได้จาก: pantip.com/topic/38614080
- ³⁰ วอยซ์ทีวี. (2564). กสทช. -อย. พันโฆษณา ‘ถึงเช้า’ เกินจริง ปรับสูงสุด 5 ล้าน. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: voicetv.co.th/read/_t5UDcnSJ; WorkpointTODAY. (2564). กสทช. -อย. จ่อพันโฆษณา ‘ถึงเช้า’ อดอ้างสรรพคุณเกินจริง ปรับสูงสุด 5 ล้านบาท. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <https://workpointtoday.com/cordyceps/>
- ³¹ ประชาชาติธุรกิจ. (2566). กสทช. สั่งวิทยูโทรทัศน์ยุติโฆษณาห่วยออนไลน์ พร้อมใช้กฎหมายจัดการ. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: prachachat.net/ict/news-1188434; พีพีทีวี. (2566). กสทช. ออกหนังสือห้ามทีวีโฆษณาห่วยออนไลน์. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.pptvhd36.com/news/สังคม/189233>
- ³² กสทช. (2559). บอร์ดกระจายเสียง / กสท. แถลงผลการประชุม ประจำวันที่ 25 กรกฎาคม 2559. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: bit.ly/3JJ3SSG

³³ กสทช. (2560). กสทช. สั่งช่องรายการยุติโฆษณาเกินเวลา จัดพื้นที่ข้อความหน้าจอรอบกวนการชมรายการ และสั่งปรับรายการที่ใช้คำหยาบคายล่อแหลม. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: bcp.nbt.go.th/th/detail/2018-01-11-17-28-25

³⁴ แนวหน้า. (2565). ศาลปกครองกลับคำพิพากษา ชี้ช่อง 3 โฆษณาเกินเวลากม.กำหนดจริง. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: naewna.com/business/628252; คม ชัด ลึก. (2565). ศาลปกครองสูงสุด ชี้ "ช่อง 3" โฆษณาเกินเวลา เอาเปรียบผู้บริโภค. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.komchadluek.net/news/500897>

³⁵ สภาองค์กรของผู้บริโภค. (2565). ข้อเสนอต่อการกำหนดมาตรการควบคุมโฆษณาแฝงและโฆษณาเกินเวลาทางช่องรายการโทรทัศน์ระบบดิจิทัล. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.tcc.or.th/quickwin/telecom/advertising-on-digitaltv/>; ฉลาดซื้อ. (2565). ทวีติจิตัล ทำเลทองของโฆษณาในยุคโควิด-19. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.chaladsue.com/article/3873>

³⁶ อ่างแล้ว

³⁷ สำนักข่าวอิศรา. (2562). นักวิชาการชี้สื่อกินยาฆ่าตัวตาย 'โฆษณาแฝง' ทวีติจิตัล-ผู้บริโภคมีทางเลือกแพลตฟอร์มอื่น. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.isranews.org/content-page/item/73634-news-73634.html>

³⁸ สำนักข่าวอิศรา. (2562). นักวิชาการชี้สื่อกินยาฆ่าตัวตาย 'โฆษณาแฝง' ทวีติจิตัล-ผู้บริโภคมีทางเลือกแพลตฟอร์มอื่น. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.isranews.org/content-page/item/73634-news-73634.html>; สภาองค์กรของผู้บริโภค. (2565). ข้อเสนอต่อการกำหนดมาตรการควบคุมโฆษณาแฝงและโฆษณาเกินเวลาทางช่องรายการโทรทัศน์ระบบดิจิทัล. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.tcc.or.th/quickwin/telecom/advertising-on-digitaltv/>; ผู้จัดการออนไลน์. (2565). กตป. ผนึก "กสทช. -ธรรมศาสตร์" เปิดเวทีรับฟังความเห็นคนกรุงฯ เตรียมยื่นข้อสรุปต่อรัฐสภา เร่งพัฒนา กสทช. เพื่อประโยชน์ประชาชน. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <https://mgronline.com/online/section/detail/9650000120352>

³⁹ การสัมภาษณ์คุณสุภิญญา กลางณรงค์

⁴⁰ โครงการอินเทอร์เน็ตเพื่อกฎหมายประชาชน. (2561). สี่ปี คสช. ยึดภารกิจ "ปฏิรูปสื่อ" ทำลายความเป็นอิสระของ กสทช. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: ilaw.or.th/node/4896

⁴¹ คำสั่งคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ที่ 18/2555. เข้าถึงได้จาก: infocenter.nbt.go.th/storage/files/_contentSource_20170405_122054_1491369654980.pdf

⁴² คำสั่งคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ที่ 26/2556. เข้าถึงได้จาก: infocenter.nbt.go.th/storage/files/20150821_1440141020399_42.pdf

⁴³ รายงานการประชุมคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ครั้งที่ 10/2565. เข้าถึงได้จาก: nbt.go.th/Information/cabinet/รายงานการประชุม-กสทช/mati-2565/53407.aspx?lang=th-th

⁴⁴ พีพีทีวี. (2566). กสทช. ตั้ง "หญิงแยม" นั่งอนุกรรมการ ด้านแพลตฟอร์มดิจิทัล. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: pptvhd36.com/news/การเมือง/189800

- ⁴⁵ คมชัดลึกลับ. (2566). ไม่ได้ตั้งแต่ “หญิงแย้” เปิดรายชื่ออนุกรรมการฯ กสทช. ทั้งชุด. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: komchadluek.net/news/politics/542329
- ⁴⁶ ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2563). รายงานการศึกษาผลกระทบของ OTT ต่อกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ และแนวทางการส่งเสริมและกำกับดูแล. เสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (สำนักงาน กสทช.); ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2566). *นิเวศสื่อโทรทัศน์ไทยกับแนวทางการกำกับดูแลในยุคสตรีมมิ่ง*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (สำนักงาน กสทช.).
- ⁴⁷ Flew, T., Gillett, R., Martin, F., & Sunman, L. (2021). Return of the regulatory state: A stakeholder analysis of Australia’s Digital Platforms Inquiry and online news policy. *The Information Society*, 37(2): 128-145.
- ⁴⁸ Shadmy, T. (2022). Content Traffic Regulation: A Democratic Framework for Addressing Misinformation. *Jurimetrics: The Journal of Law, Science & Technology*, 63(1): 1-57.
- ⁴⁹ Chapdelaine, P., & Rogers, J.M. (2021). Contested Sovereignties: States, Media Platforms, Peoples, and the Regulation of Media Content and Big Data in the Networked Society. *Laws*, 10(66): 1-31.
- ⁵⁰ Liu, J., & Yang, L. (2022). “Dual-Track” platform governance on content: A comparative study between China and United States. *Policy Internet*, 14: 304-323.
- ⁵¹ Kerr, O.S. (2021). The Fourth Amendment Limits of Internet Content Preservation. *Saint Louis University Law Journal*, 65(4): 753-808.
- ⁵² Griffin, R. (2023). Public and private power in social media governance: multistakeholderism, the rule of law and democratic accountability. *Transnational Legal Theory*, 14(1): 46-89.
- ⁵³ European Commission. (2022, 19 October). *Digital Services Act (English Version)*. Retrieve from: eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022R2065
- ⁵⁴ ดัชนีเสรีภาพโลกประจำปี 2566 (Freedom in the World Index 2023) ของ Freedom House จัดให้ไทยอยู่ในกลุ่มประเทศที่ “ไม่มีเสรีภาพ (Not Free)” โดยได้รับคะแนน 30 จาก 100 ขณะที่มาเลเซีย อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มประเทศที่ “มีเสรีภาพบางส่วน (Partly Free)” โดยได้รับคะแนน 53, 58 และ 58 จาก 100 ตามลำดับ
- ⁵⁵ Pardede, D., Wiyoso, A., & Harimahesa, B. (2020). Indonesia: Indonesia Regulates Foreign Private Electronic System Operators. [Online]. Retrieve from: insightplus.bakermckenzie.com/bm/data-technology/indonesia-indonesia-regulates-foreign-private-electronic-system-operators
- ⁵⁶ Kadir, A.Y., Pardede, D., Wiyoso, A., & Harimahesa, B. (2021). Indonesia: Constitutional Court confirms OTT services remain subject to the EIT Law; Broadcasting Law does not apply in OTT platforms. [Online]. Retrieve from: globalcompliancenews.com/2021/02/15/indonesia-constitutional-court-cofirms-ott-services-remain-subject-to-the-eit-law-broadcasting-law-does-not-apply-in-ott-

platforms-22012021; Haizan, R. (2023). Indonesia plans to impose censorship rules on streaming services; analyst says move may turn viewers to illegal sites. [Online]. Retrieve from: channelnewsasia.com/asia/indonesia-streaming-services-ott-platform-netflix-disney-censorship-media-3718571

⁵⁷ CNN Philippines. (2020). Media law expert: MTRCB has no legal authority in regulating online video streaming sites. [Online]. Retrieve from: cnnphilippines.com/news/2020/9/4/Media-law-expert--MTRCB-has-no-legal-authority-in-regulating-online-video-streaming-sites-.html

⁵⁸ Domingo, K. (2020). MTRCB urges Netflix, other video streaming services to 'adopt' PH ratings system. [Online]. Retrieve from: news.abs-cbn.com/entertainment/10/02/20/mtrcb-urges-netflix-other-video-streaming-services-to-adopt-ph-ratings-system

⁵⁹ Islam, Z., Mokhtar, K., Afandi, N.H., & Anzum, R. (2021). Regulating Online Broadcast Media against Offensive Materials in Malaysia. *Indian Journal of Science and Technology*, 14(15): 1233-1238.

⁶⁰ Ignatius, C. (2023). MCMC To Review Self-Regulation Of Apps, Social Media Platforms To Protect Users. [Online]. Retrieve from: businesstoday.com.my/2023/05/12/mcmc-to-review-self-regulation-of-apps-social-media-platforms-to-protect-users

⁶¹ European Commission. (2022, 19 October). *Digital Services Act* (English Version). Retrieve from: eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022R2065, pp.31-32.

⁶² Drunen, M.V. (ed.). (2022). *New actors and risks in online advertising*. Strasbourg: European Audiovisual Observatory, pp.19.

⁶³ Drunen, M.V. (ed.). (2022). *New actors and risks in online advertising*. Strasbourg: European Audiovisual Observatory, pp.20.

⁶⁴ คู่มือระเบียบเพิ่มเติมได้ที่ asa.org.uk/static/uploaded/6829937c-f185-4be6-9455e501af1df1e3.pdf

⁶⁵ European Commission. (2022, 19 October). *Digital Services Act* (English Version). Retrieve from: eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022R2065, pp.33.

⁶⁶ Maréchal, N. (n.d.). We can't govern the internet without governing online advertising. Here's how to do it. [Online]. Retrieve from: rankingdigitalrights.org/mini-report/we-must-govern-online-ads

⁶⁷ มีกฎหมายที่ให้อำนาจ แต่ในทางปฏิบัติบังคับใช้กับผู้ให้บริการเนื้อหาทางอินเทอร์เน็ตที่อยู่ในต่างประเทศได้ยาก

101 PUB หรือ 101 Public Policy Think Tank - ศูนย์ความรู้นโยบายสาธารณะ
เพื่อการเปลี่ยนแปลง มุ่งทำงานวิจัยด้านนโยบายสาธารณะไทยในบริบทโลกใหม่
เราทำงานวิเคราะห์ ออกแบบ ขับเคลื่อน และสื่อสารนโยบายสาธารณะ บนฐาน
วิชาการ ฐานการพัฒนา และฐานประชาธิปไตย

 www.101pub.org

 101PUB

 @101_PUB

 @101_pub

 contact.101pub@gmail.com